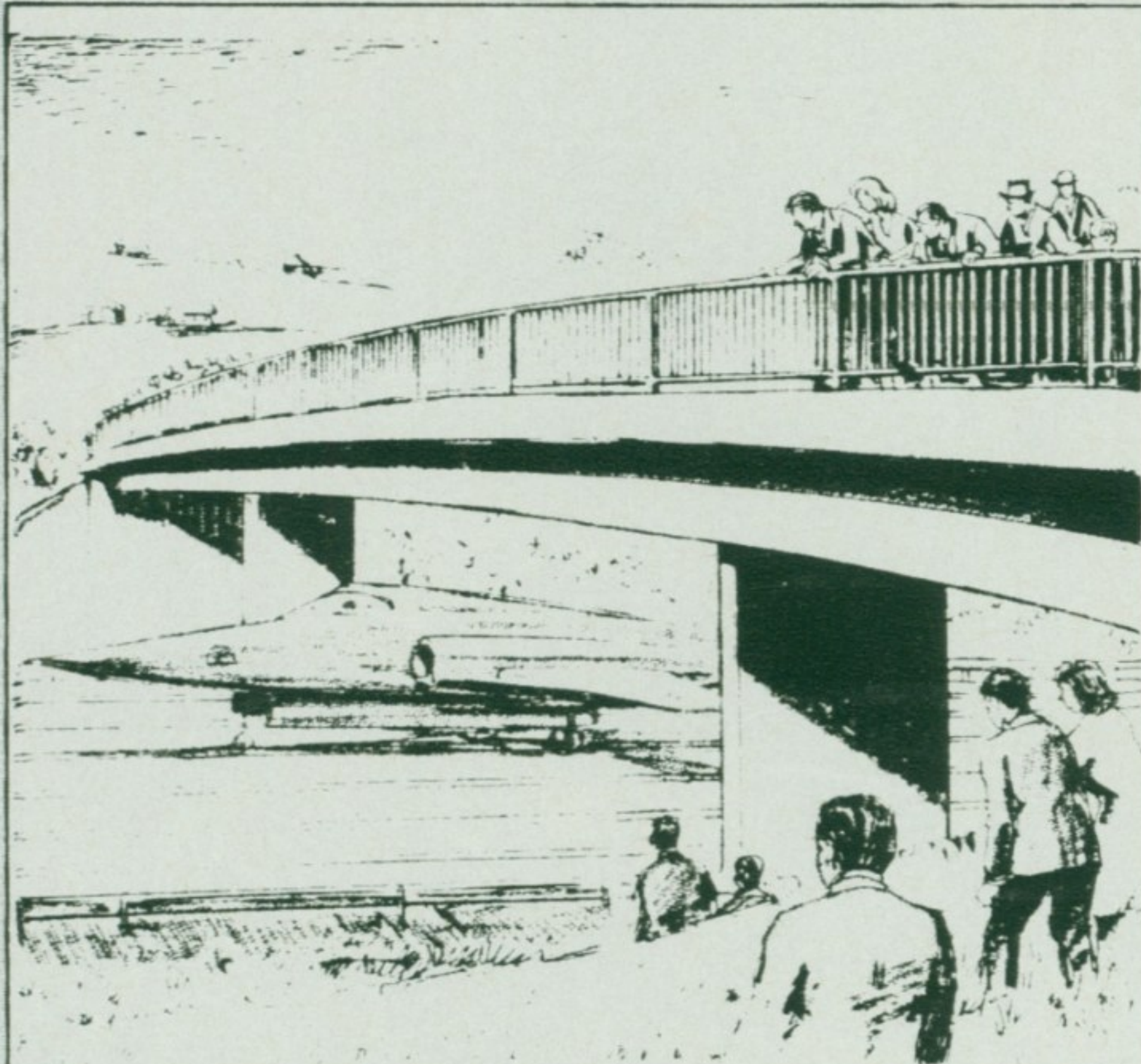

22. V 1987. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLIX ● 250 ДИН ● БРОЈ 1847

ШВАЙЦАРСКА ВОЈНА АВИАЦИЈА

КОРИСТИ АУТО - ПУТЕВЕ УМЕСТО АЕРОДРОМА
ЗАТО ШТО ЈЕ ОВА ЗЕМЉА ТАКО БРДОВИТА ДА
ЈЕ ГОТОВО НЕМОГУЋЕ НАКИ ПОГОДАН РАВАН
ТЕРЕН. ПОДРАЗУМЕВА СЕ - ПРЕ ПОЛЕТАЊА ИЗЛЕТАЊА
АВИОНА, АУТОМОБИЛСКИ САОБРАЌАЈ СЕ ОБУСТАВ-
ЉА.

КЛОВН

ЧАРЛС БОАС ИЗ
ФИЛАДЕЛФИЈЕ
БИО ЈЕ НЕКАДА
ПРОФЕСОР ГЕО-
ГРАФИЈЕ НА
ДРЖАВНОМ
УНИВЕРЗИТЕТУ
У МИНИГЕНУ.
НАПУСТИО ЈЕ
ОВАЈ ПОСАО
ЈОШ 1960. ГОДИНЕ
ДА БИ ПОСТАО
ЦИРКУСКИ
КЛОВН.

ИМОВНИ КАТАСТАР

У ДВА ТОМА КО-
ЈИ ЈЕ 1085. НА-
РУЧИО ВИЉЕМ
ОСВАЈАЧ, ВОЈ-
ВОДА НОРМАН-
ДИЈСКИ И ЕН-
ГЛЕСКИ КРАЉ,
ЈЕ ПРВИ ПОПИС
СТАНОВНИШТВА
И ИМОВИНЕ У
ЕНГЛЕСКОЈ. ПИСАН
ЈЕ НА ЛАТИНСКОМ И
ТО НА ПЕРГАМЕНТУ КОЈИ
ЈЕ НАПРАВЉЕН ОД 1500
ОВЧИЈИХ КОЖА.

КРАСТАВА ЖАБА

ИЗ КОЛОРАДА
(BUFO ALVARIVUS)
ЛУЧИ ВЕОМА ЈАК ОТРОВ
КОЈИ КОД ЧОВЕКА МОЖЕ
ДА ПРОУЗРОКУЈЕ ПАРА-
ЛИЗУ, ГРЧЕВЕ, ПА ЧАК
И СМРТ.

1847 '2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

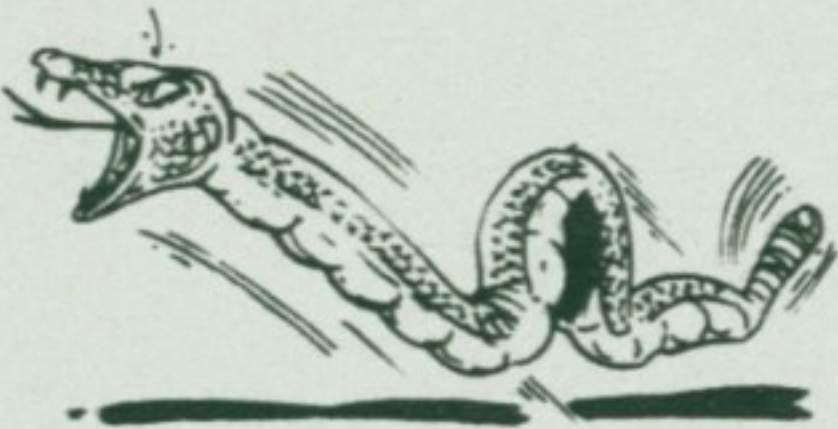
● ● ● јапански научници утврдили су да на острву Окинави, где живи највише стогодишњака, вода за пиће садржи велику количину калцијума. Најстарији Јапанац коме је 120 година живи у месту где вода садржи шест пута више калцијума него просечно.

● ● ● према недавно спроведеној анкети Американке од шминке највише користе маскару за трепавице (82,7%), на дру-

гом месту је руж за усне без кога 74 одсто становница САД не може, следи руменило за образе које користи 70,7% женског становништва, док лак за нокте употребљава „свега“ пола женске Америке, тачније 58,3%.

● ● ● природњаци су израчунали да брзина скока звечарке која напада износи 2,4 метра у

секунди. То није мало, али човек може да је удари брзином од 5,4 метра у секунди, а боксер још и брже.

● ● ● анкета спроведена недавно у СР Немачкој показала је да 34 одсто становништва ове земље верује у врачање, црну магију и нечисте силе. Године 1956. тај проценат је износио свега 8, а 1977. већ 23 одсто.

● ● ● у септембру прошле године ватрогасци Беча прославили су јубилеј - 300 година постојања своје станице. То је најстарија пожарна служба у свету. У почетку је имала само четири ватрогасца, а данас преко хиљаду и по.

● ● ● француски инжењер, уз то и велики љубитељ музике, Филип Гер, конструисао је ла-

серску харфу: сваком зраку одговара одређена нота. Недавно је у Паризу одржан концерт са новим инструментом на коме су изведена многа позната дела.

● ● ● група холандских ученика саградила је праву подморницу дугачку 20 метара. Средства су сами сакупили ра-

дећи на сеоским фармама у време жетве. Међутим, подморници нису могли да испитају јер су им власти то забраниле. Могу само да се возе по површини воде.

● ● ● у научноистраживачком центру Цукуба, у Јапану, направљена је највећа радио-лампа на свету јачине 1.200 киловата. Висина лампе је 4 метра и 35 центиметара, тежина - 1150 килограма. Лампа ће производити променљиво поље које ће убрзавати електроне и позитроне у акцелератору који чини део пројекта „Тристан“.

● ● ● московски метро превезе дневно просечно 7 милиона путника, а за годину дана две и по милијарде особа.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СЛУЧАЈ КОЈИ ЈЕ ЗАПАЊИО КРИМИНОЛОГЕ

УБИСТВО

НАД

ПЛАНИНОМ

У АВИОНСКОЈ НЕСРЕЋИ КОЈА СЕ ЗБИЛА
СЕПТЕМБРА 1949. У КАНАДИ НИЈЕ БИЛО
ПРЕЖИВЕЛИХ. РАЗЛОГ УДЕСА ЈЕ ЈЕДИНСТВЕН,
ГОТОВО НЕВЕРОВАТАН

Капетан Пјер Лоре, копилот и две стјуардесе нису могли да уђу у авион чију су посаду чинили јер су механичари управо отклањали незнатан квар. Уместо у 8,30 узлетели су „дакотом“ са аеродрома у Монреалу тек у 10,25. У путничкој кабини налазило се девет путника.

Прво слетање имали су у Квибеку. Ту се укрцало још десет путника. Међу њима је била само једна жена – тридесетпетогодишња Рита Гај, особа нимало упадљива, напротив.

После краћег задржавања „дакота“ се винула у ваздух и наставила за Бекомо. Траса је водила изнад Маунт Торmenta, огранка Апалачких планина, готово до самог врха обраслог шумом.

Време је било лепо. Кроз прозор авиона јасно су се виделе падине и река Сен Лоренс која је вијугала нешто даље од подножја Маунт Торmenta.

У регистру летова записано је да је био 9. септембар 1949. године.

Нема сумњивих

Трагедија „дакоте“ на путу за Бекомо догодила се тачно изнад планинског врха. Висина је била убијачена, мотори су радили беспрекорно.

Изненада, разлегла се експлозија. Авион се разлетео у парампарчад.

Риболовац који се затекао на обали Сен Лоренса пресекао се од страха и скочио на ноге. У тренутку није схватио шта се догађа. Прво се обазрео око себе и тек онда погледао у небо. Видео је буктиње разне величине како лете на све стране и падају у шуму Маунт Торmenta.

Остаци „дакоте“ падали су уз тресак низ планинске падине и још неко време горели. Затим се увис ди-зао дим.

Удес нико није преживео. Страдало је 19 путника и 4 члана посаде, укупно 23 особе.

Готово све светске агенције пренеле су вест о несрећи авиона Канадске

пацифичке компаније, а домаћа штампа и телевизија опширно су извештавали о детаљима. Разлог удеса није се знао. Компанија је тврдила да је авион исправан кренуо на пут. Брзо се утврдило да је у праву. Пажљивом претрагом терена где су пали остаци авиона и педантном анализом сваког делића полицијски и ваздухопловни стручњаци нису наишли ни на један траг који би указивао да је до трагедије дошло услед квара на

летелици или било каквог спољног утицаја.

Закључак се сам наме-тао: авион је разнет експлозијом коју је изазвала људска рука!

Полицији је лакнуло кад је после недељу дана дошла и до другог закључка: нема говора да су у авионску несрећу умешани прсти терориста, појединаца или организације. Сви путници осим Рите Гај били су амерички пословни и породични људи.

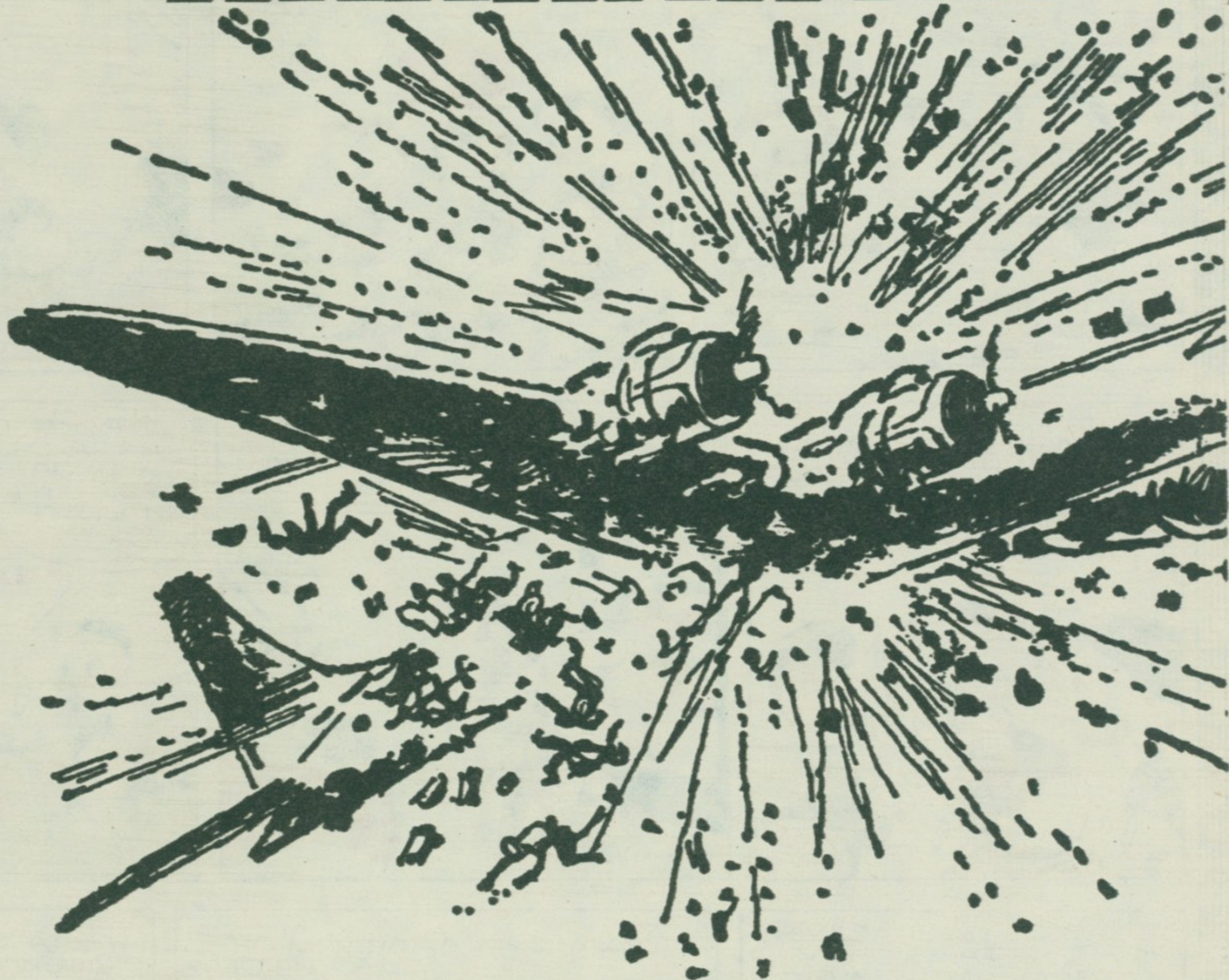
Што се Рите Гај тиче, једине жене путнице у авиону, ништа вредно помена. Скромна жена, домаћица, путовала је у посету родитељима у Бекомо. Живела је с мужем Албертом у Квибеку. Алберт је имао златарску радњу која је доносила пристојан приход.

Најзад, траг!

Олакшање које је квибешкој полицији донело сазнање да треба да трага за злочинцем на овај или

онај начин повезан с настрадалим авионом, распршило се после провере родбине и познаника погинулих путника. Нико није имао ни мрљу у животу.

Водећи истрагу, поручник Лео Ламберт неочекивано се нашао у Њорсоку. Екипа његових људи повоздан је крстарила квибешким улицама и разговарала са сваким ко би могао да упуту на најмањи траг, али се предвече враћала сломљена и необављена посла. Ни тајне везе

полиције у подземљу нису помогле; криминалци су се просто нашли у чуду!

Изгледало је да је случај нерешив и да се никада неће открити ко је и зашто подметнуо бомбу у „дакоти“.

Једнога дана поручник Ламберт је излазећи из зграде полиције, сасвим случајно застало поред одељења где полицајци подносе извештај дежурном. Нижи инспектор који је ишао с њим чуо је управо крај реченице младог риђокосог полицајца док је потписивао пријаву:

„...није умрла, зове се Маргарит Рист Петер!“

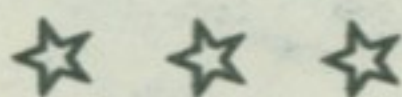
Нижи инспектор је повукао Ламберта за рукав.

— Шефе, ово име ми је познато, неко га је помињао, сачекајте!

лежака које су остављали људи из Ламбертове екипе по повратку са терена. Нашао је малу notiцу једног од њих: „Суседи Алберта Гаја, мужа погинуле Рите Гај, причају да он одржава везу с неком удатом женом, мајком двоје деце. Из њих избија комшијска злоба јер златару иде добро, глупости!“

Име наводне Гајеве љубавнице није забележено, али је нижем инспектору стално звонило у ушима Петер...! Неком приликом је чуо то име, али где и када! Поручнику Ламберту уопште није било јасно зашто се он ухватио за њега и какве везе има жена самоубица са удесом авиона! Напрежући се да се сети инспектор се лупио шаком по челу. Сјурио се низ степенице до пријавног одељења и бацио на разгледање пријава поднетих у последња два месеца. Коначно је нашао оно што је тражио. Била је то пријава полицајца позорника од пре месец и по дана. У њој је наведено да је у једном ресторану на периферији града дошло до жестоке свађе између златара Алберта Гаја и Маргарит Рист Петер. Жена је одбила да оптужи мушкарца иако јој је претио револвером. Помирили су се и напустили ресторан у пријатељству.

— Најзад, траг! — узвикнуо је поручник Ламберт.

Погађајте шта се догодило?

Алберт Гај се уплео у љубавну везу с Петеровом. Не знајући како да се реши своје жене коју, узгред, није подносио, одлучио је да је убије. Проучавао је литературу и није наишао на злочин који би њему „одговарао“. Учинио му се да би било савршено убиство ако разнесе бомбом авион којим она путује. Бомбу је у пакету предала на аеродрому у Квибеку Петерова. Експлозив, детонатор и сатни механизам припремио је Женеороа Рист, власник часовничарске радње и Маргаритин брат. После удеса авиона Петерова је покушала да се убије, мада се тврдило да је попила дозу пилула од којих се не умире, хтела је тиме себи да обезбеди алиби.

Петерова је на суђењу одрицала кривицу и сваливала је на Гајеву леђа. Њен брат се правио невест. Алберт Гај је деловао одсутно. Све троје је осуђено на смрт и погубљено.

М. Т.

Ламберт и инспектор позвали су риђокосог полицајца на разговор. Укратко, Маргарит Рист Петер је покушала да изврши самоубиство у свом стану попивши велику количину пилула за спавање. Срећом наишао је муж и на време је одвезао у болницу. Дежурни лекар је обавестио риђокосог полицајца који је патролирао у близини, за сваки случај, а овај је узео податке.

Нижи инспектор се бацио на превртање бе-

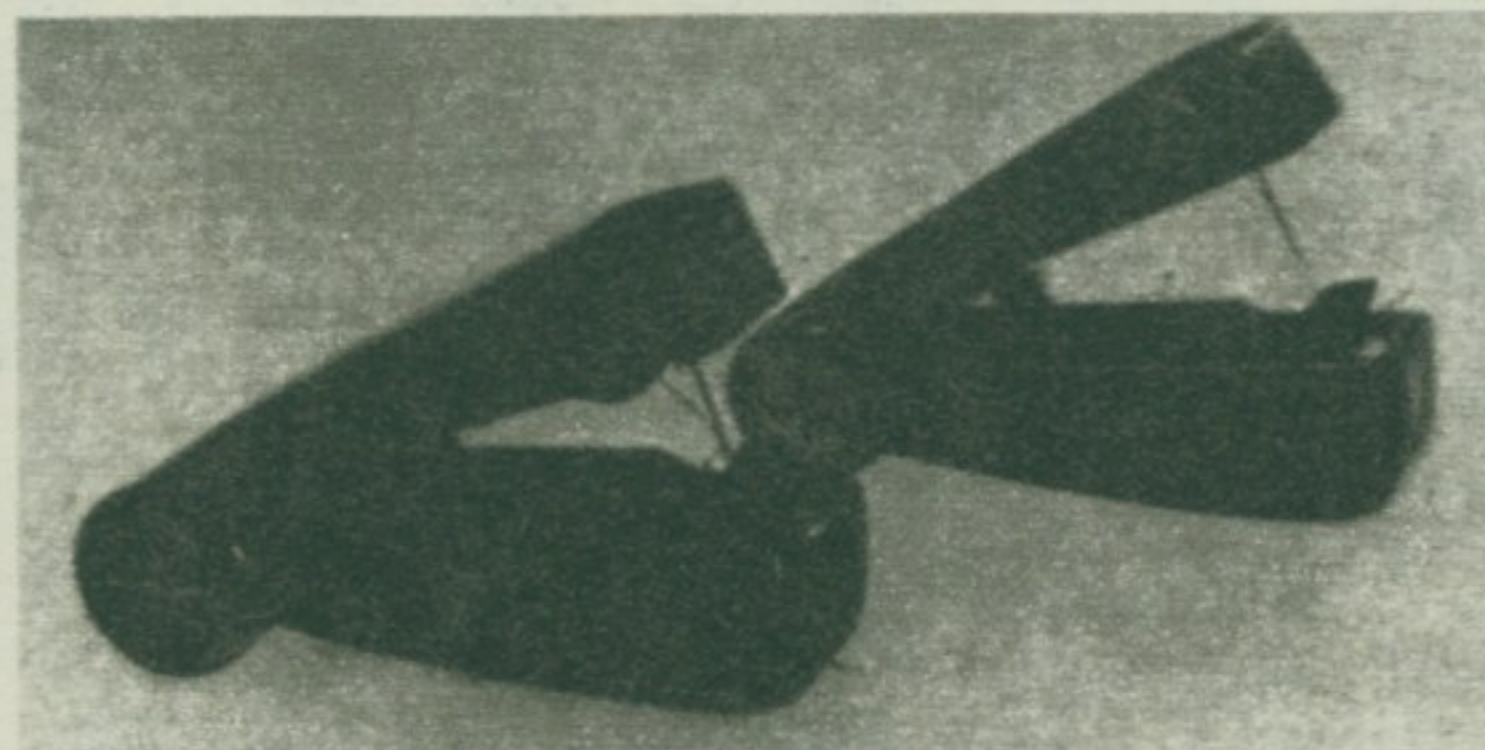
НАЈЧУДНИЈА РОК ГРУПА

И досад их је било свакојаким широм Земљине кугле, али ова која је недавно први пут наступала у Окинави сигурно је јединствена: сви њени чланови су — БИЉКЕ!

Почело је овако: електроничари су израчунали

електричне осцилације и импулсе које емитује разне цвеће и дрвеће у Меморијалном парку на острву Окинави, убацили их у компјутер и претворили у звук. На основу тога један јапански музичар компоновао је „симфонију“ у рок стилу која се сада редовно изводи на променадним концертима у овом парку.

ЦЕПНА ШИВАЋА МАШИНА

Супер практичну и, свакако, најмању шиваћу машину на свету конструисали су лењинградски инжењери из фабрике „Калињин“, а наменили су је мањим шнајдерским подухватима као и ситнијим поправкама. Машином која је названа „Шав“ може да се поруби

ЖИВАХНА БИЖУТЕРИЈА

У неким мексичким селима жене своју косу украшавају — живим гуштерима. Сребрним или „златним“ тракама оне привезу малог гмизавца за чешаљ или укосницу и заједно са њим шетају своју лепоту по селу. Сатима и сатима...

И на Филипинима су популарни живи украси, само што су овде у моди — морски рачићи. Филипинке их ставе у мајусне округле акваријуме које затим окаче о — уши! Ма-

ли ракови који су непрекидно у покрету дивно се преливају у дугиним бојама, па су стаклене минићуше у којима пливају сићушне крабе врло тражена роба на Филипинима.

АУТОБУС У ВАЗДУХУ

У главном граду Малезије Куала Лумпуру градски оци покушавају на оригиналан начин да реше проблем саобраћаја узаним и закрченим улицама. Граде прву у свету ваздушну — аутобуску линију. Реч „аутобуску“ треба схватити само у том

смислу што ће унутрашњост возила бити слична као код аутобуса, а примаће и приближно исти број путника. Кружна траса биће дугачка пет километара и на њој ће бити девет станица. Постоји ипак мала разлика. Кад кроз неколико месеци ваздушни аутобуси буду пуштени у рад, нема више ескивирања контролора, искакања и качења за шипку на вратима. Јер, „аутобус“ ће возити на 600 метара изнад земље!

ДРВЕЋЕ, А ЧЕТВРТАСТО

Укрштањем различитих врста дрвећа кинески биолози успели су да одгаје дрво чије стабло има облик паралелоипеда! На експерименталној парцели већ расте 120 ових чудних примерака високих (засад) 3-5 метара. Кад се пресече стабло овог дрвета, добије се четвртаста греда чија страна износи око 10 центиметара.

Предности четвртастог дрвећа су очигледне: Оваква стабла много се лакше транспортују, од њих се лакше добијају даске, а за неке области оне су већ готова грађа — на пример за железничке прагове!

Илустровао Зоран Петковић Петко

Све Титове
униформе (I) –
време ратно

У ДРВАРУ ЗАРОБЉЕНА... УНИФОРМА

Први устанички пуцњи, лета 1941. затекли су Јосипа Броза у окупираном Београду. Већ 16. септембра одлази на слободну територију у кожном капуту, чакширама, чизмама и шеширом. Устаник добија замаха, ослобађају се чак и градови на територији западне Србије. Ужице је ослобођено 24. септембра, створена Ужичка Република. Чачак пада 1. октобра, заједничком акцијом партизана и четника.

Сарадња је кратко трајала. Вероломни четници блокирају партизана у граду којима, у последњем тренутку, у помоћ стиже Шумадијски одред. У дворишту касарне, 9. октобра, друг Тито похваљује борце, одевен у исти онај кратки кожни капут из Београда, црне чојане панталоне са чизмама и црном

крзеном шубаром са петокраком.

У време формирања Прве пролетерске бригаде у Рудом, 22. децембра 1941. врховни командант НОВ и ПОЈ, уместо кожног капута, носи топлу црну чојану блузу. Око врата виси црвени гајтан, на њему пиштољ „маузер“, футола је за опасачем. У истој униформи Тито стиже у Фочу, јануара 1942.

Средином августа у Радацима, поред Гламоча, друг Тито је посетио радионицу Врховног штаба за израду одеће и добио нову униформу од громби штофа маренго боје. Кад се повео разговор о капи, било је предлога да то буде шпанска, „тророга“, коју су већ носили борци у Далмацији и Славонији. Тито се, међутим, одлучио за свој модел, ин-

спирисан совјетском капом, што је у ствари шајкача са суженим теменом.

Тако је настала „титовка“, и данас задржана у употреби у ЈНА. Масовније се носи у јединицама НОП-а од почетка 1943. Тито је отада, у рату, стално носи и она постаје једино стално обележје униформисаности партизанских јединица.

Ратне (не)прилике умногоме су диктирале и начин одевана врховног команданта. Предајући заставу Првој пролетерској бригади у Босанском Петровцу, 7. новембра 1942. Тито је извршио смотру у енглеској кабаници „хавелок“. У црној чојаној униформи је све до пролећа 1943. кад је замењује сивомаслиастом од војничког шајка.

Маршеви су чести, дуги и

исцрпљујући и Тито је принуђен да јаше, углавном малог босанског коња. За такву врсту путовања, разуме се, неопходне су и јахаће чакшире ојачане кожом. За студених дана врховни командант је у шињелу са црвеним такозваним копчасти латцама и испускама. Тако све до Другог заседања АВНОЈ-а, када у Јајцу уз звање маршала добија и нову униформу с посебним ознакама.

Пред Друго заседање двадесетогодишња мештанка Емина Зјајо била је задужена да на основу цртежа, а уз помоћ црвене чоје и жуте срме, изведе ознаке. Тек после рата, кад је видела фотографију маршала, схватила је за кога је пробрела многе ноћи. Униформу је, иначе, за осам дана – уз два помоћника – сашио Фаил Реџић,

кројач при Врховном штабу.

Неуспели десант на Дрвар 25. маја 1944. натерао је Немце на још једну лаж. Покушај да заробе врховног команданта и тиме обезглаве народноослободилачки покрет завршио се на заплени Титове нове униформе која им је, касније, у Бечу послужила као „крунски доказ“ да је „црвени маршал“ ликовидиран. У лажи су, што каже наш народ, кратке ноге па је униформа после рата враћена и сада је изложена у музеју у Дрвару.

Вис, медитеранско поднебље, намеће нову униформу драп боје. Неке од њих нису имале маршалске ознаке на рукавима.

(У идућем броју: Мирнодопска униформа маршала Тита)

Текст и цртеж: Петар Радичевић

Чачак, 9. новембар 1941.

Фоча, јануар 1942.

Млиниште, септембар 1942.

Босански Петровац 7. новембра 1942.

Летња униформа, 1943.

Маршалска униформа

До Другог заседања
АВНОЈ-а

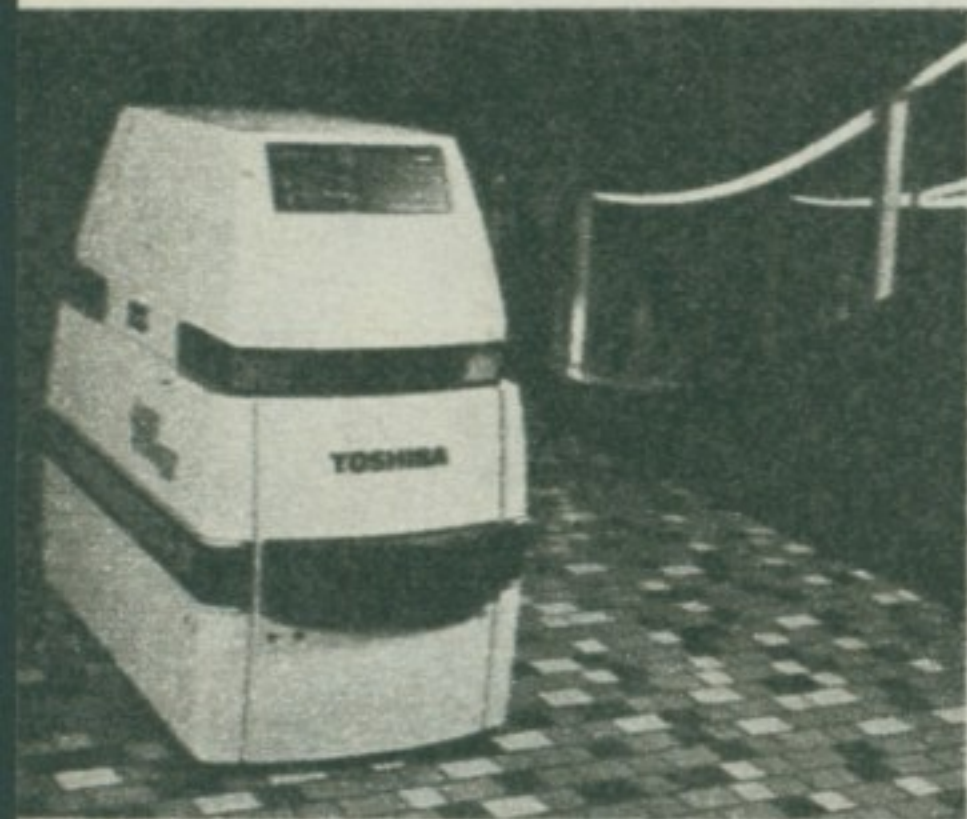
Вис, јун 1943.

Зимска униформа, 1943-44

Суперметла

Овај мали потпуно аутоматизовани робот за чишћење подова први је у свету који може да почисти, опере и осуши 480 m² плочица на сат. Практично то значи да је десет пута бржи од човека.

Конструисан је у чувеној јапанској фирми „Тошиба“, са циљем да се смање трошкови плаћања чистачицама као и да би заменио људски рад ноћу, а намењен је чишћењу великих површина: холова, железничких станица, аеродрома, болница, школа...

Вредни самочистач креће се брзином од 25 метара у минуто, а да би могао да избегне све препреке и процени раздаљину од зида, опремљен је гасним жироскопом, радаром који хвата ултразвучне таласе и ласерским детекто-

ром. Специјални сензор за контакт издаје монументалну наредбу „стоп“ ако се деси да робот наиђе на било какав предмет.

Робот који популарно зову „сви-пи“ (Auto sweeper – самочистач) може да уради више од 90 одсто послова, човеку препушта само неприступачне углове. Али, наследник „сви-пија“ на коме већ заједнички раде „Тошиба“ и „Мицубиши“ ће да стигне свуда, па и у ћошкове.

Мали „сви-пи“ много кошта – 10 милиона јена, односно три милијарде и 700 милиона старих динара.

Перфектно конструисано лишће

Листови амазонске викторије, најкрупније водене биљке на свету, имају – како се то стручно каже – високе пловне способности, односно врло их је тешко потопити. У пречнику су већи од метра а врло сигурно плове по површини воде чак и кад се на њих стави већи терет.

Петелка у њеном случају није од богзна какве помоћи. Довољно је дебела и само игра улогу сидра – држи лист да га ток воде

не однесе. Али зато у самом ткиву листа постоји мноштво шупљина испуњених ваздухом правих ае-

рокомора, које умногоме смањују тежину листа и одржавају га на води. Па ипак, није то оно главно. Да је ствар само у томе, лист би се, истина, љуљао на површини воде као медуза, али не би могао да издржи терет.

Тајна је у нечем другом: доња страна листа дивовског локвања испреплетена је „жилицама“ које штрче 3-5 центиметара испод површине, заправо оне више личе на сложену грађевинску конструкцију него на уобичајене жилице какве смо навикли да видимо код осталог нормалног лишћа.

А шта ако те испреплетене жилице-греде заиста представљају савршен грађевински модел? У прошлом веку у Лондону је на железничкој станици Викторија саграђен наткривен перон као и једна изложбена сала. Оба здања су своју конструкцију позајмила од амазонске викторије и оба чврсто стоје до данас.

Зашто тучеш купус?

У неким областима Јапана сељаци су одвајкада гајили репу на посебан начин: посејали би је, пустили да проклија и олиста, али последњег дана пре но што би расад ишчупали из земље и пребацили на поље, сваку би биљку добро испљускали прућем. Све донедавно научници су овај прастари ритуал сматрали бизарним и, свакако, некорисним. А онда се неко сетрио да провери је ли то баш тако.

Јапански и британски биолози почели су у својим лабораторијама да трескају, дрмусају, савијају и млате лишће расада. И – исплатило се! Репа, зелена салата, карфиол, целер, после свих батина постајали су далеко отпорнији на

болести, брже су расли и уопште били снажнији него биљке у контролној „небијеној“ групи. Можда од страха?

Шта носити на глави?

Африканке су чувене по томе што с изванредном лакоћом носе велики терет на глави. Њихов лак корак и издржљивост изазивају дивљење, али и наводе на размишљање: како оне то постижу.

Италијански и кенијски научници одлучили су да заједнички провере колико је овај начин ношења заиста ефикасан. При том су се користили високо осетљивим и прецизним сензорима, а сви прикупљени материјали обрађени су компјутерски. Колико енергије потроши човек који терет носи на

Наследници ВУКА КАРАЧИЋА ЈЕСМО ЛИ ЉУДИ ИЛИ ЛУДИ?

ТЕКСТ:
ДОБРИВОЈЕ ИЛИЋ – ЦИЛЕ

МУЗИКА:
ЗОРАН РАМБОСЕК

Вук није одувек имао бркове. – Саво Мркаљ је мислио на ђаке. Да ли је могло мање од тридесет слова?

ПРИПОВЕДАЧ:

Поштована децо! Пре две стотине година рођен је Вук Стефановић Караџић. Ви га знате са слика као једног деду са великим брковима. Али ни он није одувек био деда. Био је и он мали, па је растао и порастао велики.

ВУК:

У нашем народу се мисли да кад се каквој жени не даду дјеца, онда се надјене име дјетету Вук, јер мисле да им дјецу

вјештице једу, а на вука да неће смјети ударити. Зато су и мени тако име надјенули – Вук.

ДЕЧАК:

А где ти је штула, деда Вуче?

ДЕВОЈЧИЦА:

Тебе је болела нога.

ДЕЧАК:

Па си носио штулу.

ВУК:

Ех! Штула је остала у историји, и нека тамо и остане.

ПРИПОВЕДАЧ:

Прича о Вуку Караџићу и о његовој борби за народни језик је веома дугачка зато што је трајала неколико деценија. Пошто ви, поштована децо,

журите да се играте, ми смо те године скратили на минуте.

ВУК:

Ласно је теби, младићу, да скраћујеш године на минуте, а ја сам се дебело ознојио да старословенску азбуку скратим са 44 слова на тридесет.

ДЕЧАК:

И тих тридесет је много. Било би нам лакше да је мање.

ВУК:

Види ти јуношу како је пропшан! А, вала, мање није могло. Тол'ко гласова има у нашем језику.

ДЕВОЈЧИЦА:

Он је ленчуга, деда Вуче. Зато му је тешко.

ДЕЧАК:

Ја нисам ленчуга. Само ме мрзи.

ВУК:

Један мој пријатељ, Саво Мркаљ се звао, био је направио азбуку од 26 слова.

ДЕЧАК:

Тај је мислио на нас. Како се звао?

ВУК:

А шта би ти сада да нема слова ђ и џ, и њ, и љ, и ђ? Може ли да се говори без тих слова?

ДЕЧАК:

Што да не може?

ВУК:

Ко ће га знати! С онакијем новим ријечима можда и може. Можда сам ја погријешно?... 'Ајде да пробамо. На примјер... слово Љ. Људи. Кад не би било слова Љ, онда бисмо ми били луди. Или, кад би хтео да пољубиш ову девојчицу онда је не би љубио него лубио, па би је скоро и улубио.

ДЕВОЈЧИЦА:

Уф, он да ме љуби! Таман посла.

ДЕЧАК:

Добро Љ! Љ нам ваљда треба. А шта ће нам она друга слова?

ВУК:

Не знам... Чек' да видимо. Како бисмо онда разликовали шта је ђак, а шта џак? И ђак и џак би били чак!

ДЕЧАК:

Није! То је бар лако. Ученик и врећа!

ВУК:

Браво! Ал' не може врећа. Немамо слово Ћ.

ДЕЧАК:

Нека буде врећа. Тако је отмено.

ВУК:

Врећа? Добро. А волиш ли ти ђевапчиће?

ДЕЧАК:

Ко их не воли!

ВУК:

Е, онда нема ђевапчића, нема ни ђетен-алве, не постоје ни ђуфте, ни ђурке, а немаш ни ђебе да се покријеш.

ДЕЧАК:

Добро, нека остане Ћ, кад си баш навалио. А шта ће нам Џ?

ВУК:

Не знам, стварно не знам... Можда због џакова.

ДЕЧАК:

Рекли смо – вреће!

ЗНАЛИ ● ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ ● ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ ● ОВО

глави у односу на оног који има најмодернији руксак постављен у најрационалнији могући положај? Израчунавања су показала да Африканка носи на глави терет од 15 килограма, што је отприлике 20 одсто њене укупне тежине, а да при том не потроши није дну једину

калорију, као да га и нема! На велико бreme од 50 килограма она ће утрошити два пута мање енергије него туриста с исто толико тешким ранцем. Научници не журе да протумаче своје откриће, али се за једно објашњење зна: руксак се при ходу помера лево-десно, горе-доле, па га је зато теже носити. Африканке, међутим, ходају тако равномерно и ритмично да им се терет на гла-

ви не само не помера већ као да клизи по невидљивој шини која је стално на истој висини изнад земље. Треба ли из овога свако ко има главу на раменима да извуче закључак како терет не треба носити ни на леђима ни у рукама већ обавезно на глави? Нипошто, кажу из италијанско-кенијске екипе. Јер, иста истраживања су доказала и следеће: ако човек одмалена није научио да носи терет на глави, само ће улудо траћити снагу покушавајући да имитира Африканке. А чак и ако, мокар од зноја, научи да носи терет толико да му он не пада на земљу, врло брзо ће се уморити. Зато и даље на глави можете носити шешире, качкете, беретке, чешљеве, машинице и сл.

Цек над Цековима

Пред вама је најкрупније воће на свету за које се изван тропских области врло мало зна. То је такозвани цекфрут, блиски рођак много познатијег хлебног дрвета, а обојица припадају породици дукова. Просечна тежина једног плода цекфрута (који се састоји од хиљада делова) износи 36 килограма! Зналци тврде да му је укус изванредан. Воће се састоји од мноштва златастих сегмената са тврдим црним семеном у средини (посто-

ји и посебно цењена врста без коштица) и слатког сочног меса које по укусу личи на мешавину ананаса, крушке и артичоке. Сладокусци највише воле да га једу с иситњеним ледом, наструганим кокосовим орахом и - млеком. Наравно, ови огромни жутозелени плодови не могу да висе на гранама као остало воће. Тридесет-четрдесет „бурића“ виси на кратким еластичним петелјкама које расту равно уз стабла огромног дрвета. Постојбина цекфрута је Индија, али се данас ово дрво гаји и у многим другим тропским областима, посебно у Азији. Ипак, интензивно се узгаја највише у неким крајевима Индије и у Шри Ланки где представља врло важну намирницу, нарочито кад подбаци жетва пиринча. Још незрели цекфрути, са белим месом, секу се на комадиће и припремају с рибом, живинским месом или јајима. Зрело воће употребљава се свеже. Семе се пече као кесте-

ње. Отуд и пословица: „Ако у дворишту имаш цекфрут, сигурно нећеш умрети од глади“. Годишње једно стабло даје и до 14 метричких центи плодова, што ће рећи 1.400 килограма! Уз то, дрво цекфрута веома је цењено и као грађа, али ко је луд да посече овај дуд.

Овде слон, јавите се!

Дебелокошци слоновима имају врло истанчан слух!

Све доскора то се није знало и тајна би остала и даље иза седам брава да није било америчке научнице Кетрин Пејн и да она није тако страствено волела - звук оргуља!

Али, пођимо из почетка. Посматрајући слонове у зоолошком врту Портленда Кетрин је обратила пажњу на чудне вибрације ваздуха око слонов. Тачно као оне који производе басови оргуља. Међутим, невоља је била у томе што осим ње нико није осећао ово треперење. Научница је тада одлучила да помоћу инструмената провери своју претпоставку... Данас већ читава група специјалиста ради на „речнику“ слоновског ултразвучног језика који је досад био сасвим непознат људском роду. Јер, испоставило се да слоновима у међусобном споразумевању, осим обичних, користе и сигнале чија је фреквенција око 14 херца, а њих, као што је познато, људско ухо не чује. Уз то, звуци ниских учестаности се спорије губе, па их слоновима чују и на већем растојању. То у исто време објашњава две старе загонетке: како мужјак проналази женку која, на изглед, ћути и изван је његовог видног поља, као и то како је могуће да се цело стадо, као по команди, у истом трену окрене налево круг, изненада почне да трчи или се заустави. Судићи по најновијим открићима изгледа да је код слонов стално укључен ултразвучни примопредајник на таласима на којима се сваки час чује: „Овде вођа, овде вођа, чујете ли ме? Потврдите пријем“.

АЗБУКА

Музичка азбука са нотним записом и текстом:

Слово Ђ је изџикало
Љ се мало заљубило
Ћ се мало заћорило
Њ отишло да коњаше.

А се мало завалило
О се мало заоблило
Е се мало искезило
И се мало нализило.

Р не воли да се ређа
В не воли да се вређа
Х се хвата и за сламку
У нам пева успаванку.

Н нервира
Ф се фемка
П палаца
З се зеза
Ж се жени
Ц црвени

Л лапара
Ў се ва-ра.

ВУК:
Аха! Онда можда због цигерице?
ДЕЧАК:
Зашто? Може да се каже јетра.
ВУК:
А цин?
ДЕЧАК:
Див!
ВУК:
А имаш ли ти цип на панталонама? Или је то цип? Баш си ти цандрљив момак.
ДЕЧАК:
Добро, у реду. Нека буде тридесет слова, кад си већ запео.
ВУК:
Е, хвала ти. Много ти хвала. Азбука се захуктала.

АЗБУКА
(песма за певање, то јест сонг)
Слово Ђ је изџикало
Љ се мало заљубило
Ћ се мало заћорило
Њ отишло да коњаше.

А се мало завалило
О се мало заоблило
Е се мало искезило
И се мало нализило.
Р не воли да се ређа
В не воли да се вређа
Х се хвата и за сламку
У нам пева успаванку.
Н нервира
Ф се фемка
П палаца
З се зеза.
Ж се жени
Ц црвени
Л лапара
Ц се цара.
Д је један прави дунстер
Ш шта друго него шустер
С сиром, искривљено
Ј за јаук припремљено.
Г се гнезди испод стреје
Б се бори за ливреје
М се мазе иза ћошка
К се испред ћошка кошка.
Т као теча
Ч као чама
Нема више
Благо нама!

Ћаци и наставници! Сачувајте и овај други наставак позоришно-музичког комада „Вукови наследници“, једине представе за децу о животу Вука Стефановића Караџића. Забавник ће објавити цео текст који ћете и сами моћи да играте у својој школи.

У идућем броју: **ЧОБАНИН УБИЈА АЖ-ДАЈУ**

ПРОПАЛА СЕРЕНАДА

Велики тренутак је дошао. Он је био под ЊЕНИМ балконом! Вече је било прохладно, месец округао као лопта, а његова мандолина савршено наштимована. Ударио је три уводна акорда и узбуђено запевао:

*„Богатства радо бих дао свааа
Да у свој мили ме примиш
дооом...”*

*Сребро ни злато не требам јааа,
Ти само требаш срцу мооом...”*

На његово запрепашћење, песму је прекинуо тресак. Кроз отворена врата долетела је шерпа, па тигањ, па два тањира. Онда је на балкон изашла и Она, бесно вичући:

– Не подносим неписмене серенаде!!

– Извините – збуњено је запитао удварач – зашто неписмене?

– Како то „треbam”, „требаш”! „Требати” је безличан глагол!

– Чекајте мало... – промуцао је он. – Ја знам да се не каже „требаш да дођеш” него...

– Наравно – прекинула га је она. – Није „требаш да дођеш” него „треба да дођеш”! Хоћете да вам прочитам примере?

И не чекајући одговор, ушла је у собу и убрзо се вратила с три или четири подебеле књиге.

– Ево – рекла је прелиставајући их. – Није „Требао ме је послушати” него „Требало је да ме послуша”. „Не бисте требали да журите” – погрешно, а исправно је: „Не би требало да журите.” Глагол **треба-ти** је безличан, а то значи да се употребљава у трећем лицу једнине!

– У реду – рекао је он тужно. – Али ја нисам безлично заљубљен, ја волим **лично** вас! „Ти требаш срцу мом” – како се то може рећи у трећем лицу?

Лепотица се замислила. Претурала је по својим књигама и најзад рекла:

– Овде о томе не каже ништа. Причекајте да донесем неке мало опширније граматике.

Овог пута појавила се с пуним наручјем књига.

– Аха! – узвикнула је, отварајући најдебљу од њих. – Ево примера. „Ја ти више не **треbam**. Борцима су **требале** пушке. Требају ли вам ове празне кутије? Овако употребљен, глагол **требати** може

да се јави у свим лицима једнине и множине.

– Али... ви сте рекли да може само у трећем...

– Е, то је било кад стоји уз други глагол, као у „Треба да **дођеш**”, „Требало је да ме **послуша**” и тако даље. Овде нема другог глагола, дакле нема ни ограничења.

– Па онда ни „Ти требаш срцу мом” није погрешно!

– Није.

– А „сребро ни злато не **треbam** ја”?

– Хмм... – замислила се лепотица. – Другим речима, ви питате да ли глагол „требати” може да буде прелазан. Извините ме за часак.

Удварач је разрогачио очи кад је видео да доноси читаве нарамке књига. Оне прегледане послала је у један угао балкона, села на њих и почела да прелистава једну по једну књигу с друге гомиле. Најзад је рекла:

– Овако. Било би боље да је именица у генитиву. „Сребра **ни** злата не **треbam** ја.”

– У реду – рекао је он, поново узимајући мандолину. – Онда ћу певати овако. „Богатства радо бих...”

– Пазите – прекинула га је лепотица – ја нисам рекла да је генитив обавезан. Ви можете рећи и „Треbam злато”, али је лепше „Треbam злата”. Или, наравно, „Треба ми злато”...

Удварач је схватио да она уопште не слуша његову песму. Дубоко је уздахнуо. Окачио је мандолину преко рамена и лаганим кораком упутио се према својој кући.

– Овде, рецимо – настављала је лепотица, отварајући нову граматику – сви су примери у генитиву. „Земља **треба** **кише**. Они **требају** **новаца**. Ми **требамо** **хране**.” Али вама је најбитније да запамтите да све зависи од присуства другог глагола. Ако њега нема, можете рећи како хоћете. Ако је ту и други глагол, онда **требати** мора да буде безлично, дакле само „**Треба** да дођеш” а никако „**Требаш** да дођеш”. А ваши стихови су у реду... извињавам се што сам их назвала неписменим. Можете их слободно запевати још једном.

Изненађена тишином, нагла се преко оgrade и погледала на улицу.

– Па где је он? Отишао. Као и обично. Сви се уплаше кад виде колико имам књига. Али нека, нека. Једног дана наћи ћу ја удварача који воли граматику...

Иван Клајн

Из уста народа
у Вуково слово

**КАД
ГРМИ,
СВАК СЕ
СЕБЕ БОЈИ**

– Кад је највише стрвине онда највише пси бјесне.

– Кад киша хоће да удари, најприје почне прокапљивати.

– Кад кокош хоће да пронесе, она најприје какоће.

– Кад лисица предикuje, пази добро на гуске.

– Кад ме сунце грије, за мјесец и не мари.

– Кад се једе и пије онда је доста пријатеља.

– Кад се кола сломе, путова доста.

– Кад се чоек шта прихвати онога нек се и држи.

– Кад чоек умре онда је ласно за њим свашта говорити.

– Кад стари пас лаје, ваља видјет’ шта је.

Избор: И. Лончар

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Ноћи без сна наружиле су лице Николе Булајића. Образи му упали, подочњаци надувени. Граховски кнез већ данима није напуштао кућу. А и како би? Шта да каже људима? Не зна ни себе, сада, да поучи. Притисла га невоља какву за све те године прве половине 19. века – у скоро непрекидном бојевању Црногораца и Турака око Грахова – није доживео. Разлог: његова кћи Анђелија.

Девојка израсла у прелепо створење, сасвим довољан разлог да добар део Херцеговине и Црне Горе, бар у потаји, почне о њој да сањари. Одважнији су стизали до кнежеве куће и сви се враћали погнуте главе. Анђелија је, уз прећутно одобравање оца, одбијала све просце. Заинтересованима је учтиво саопштано да кћи граховског кнеза још нема намеру да напушта очеву кућу.

Али – у оваквим причама увек постоји неко али – срећи породичног заједништва није изгледа било суђено да потраје. Анђелију је запросио Аџамед-бег из оближњег Корјенића. Богат и угледан (и тада је то увек ишло некако заједно), Турчин је имао још квалитета који су му давали наду да неће проћи као остали просци: био је и леп и јуначан. Увреду никоме није праштао, посебно не „неверницима“.

Кнез Никола је све то лепо знао и зато се питао шта да ради. Одбије ли најновијег, и најмоћнијег, просца, тешко да ће му то силни бег опростити. Натераће беду на врат и себи и племену. Прихвати ли Турчина за зета, навући ће гнев и презир Херцеговаца, срамоту и за потомке. И кћи јединицу уништити.

Љубав нема цене

На запрепашћење кнеза, недоумицу је решила Анђелија. Дошла је оцу, пољубила га у руку и, по сведочењу савременика, рекла му:

– Оче мили, видим на каквим си мукама због мене и моје удаје. Можда ћеш се увредити, али ја сам одлучила да пођем за Аџамед-бег... Пиши му да донесе прстен, али му кажи да од свадбе неће бити ништа уколико не доведе воду са Граховске ријеке до пијаце вазда једног Грахова...

Девојка, зажагрена лица и чудно сјајних очију, дуго је још објашњавала оцу шта је све дужан да уради бег пре него што пошаље сватове по њу. Те где ће да направи бистијер (бунар), те где ово, те где оно...

ЛЕПА АНЂЕЛИЈА ЈЕ
НАДМУДРИЛА АЏАМЕД-БЕГА

БУНАР СВАДБЕНИ ДАР

– Једино ћу под оваквим условима поћи за њега – додала је на крају.

Кнез није знао да ли да се радује оштроумљу своје јединице или, пак, да страхује од бегове освете. Јер, врло је вероватно да ће услове које му је поставила Анђелија схватити

као понижење. И не само то. Посао који је требало да уради граничио се с нормалним људским могућностима.

Анђелија је, међутим, била уверена да ће је бег заборавити, да није толико луд за њом...

АНЂЕЛИЈА БУЛАЈИЋ
ПРИХВАТИЛА ЈЕ
ПРСТЕН УЗ ОДРЕБЕНЕ
УСЛОВЕ. ВЕРОВАЛА
ЈЕ ДА ТУРЧИН НИЈЕ
ТОЛИКО ЛУД ЗА
ЊОМ. ПРЕВАРИЛА СЕ
И – ПОМОГЛА
ГРАХОВЉАНИМА...

Аџамед-бег је био луд. За – Анђелијом. То су у Грахову сви врло брзо схватили. Најмио је бег масу људи, мајсторе и обичне аргате. Прокопани су канали од Граховске ријеке, вода кренула боровим коритима, на пијаци у Грахову направљен бунар (данас би га назвали каптажни) са два отвора – један за стоку, други за људе.

Ваљало је још, а на Анђелијин захтев, спровести воду и до Прендића Главице где је живео кнез Никола Булајић. Љубав, кажу неки, нема цене па је то, у овом случају, потврдио и Аџамед-бег: људи су, шпатом, говорили да је за те паре могао себи да изгради дворца какав је имао везир у Сарајеву. Изнад бунара је никла кула, место где ће млади живети после свадбе. И ово по Анђелијиној жељи.

Последња жеља

Анђелијина нада да ће преварити Турчина живела је седам месеци. Толико је времена било потребно Аџамед-бегу да испуни сваки услов лепе кнежеве кћери. Николи Булајићу је из Корјенића стигао глас да спрема Анђелију, бег је већ позвао сватове, све турске угледнике.

У кнежевом дому мук, реч се мора поштовати. До данашњих времена сачувало се казивање да је Анђелија, на чуђење и презир месног православног живља, наједном постала друга девојка. Раније ћутљива и скромна у опхођењу с познаницима, сад је охоло и прилично бучно учествовала у сваком разговору ван куће. Каснији догађаји ће, међутим, показати да је такво понашање пре свега било последица унутрашње борбе...

Тешко да је у том тренутку неко био поноснији од Аџамед-бег: водио је својој кући девојку о којој су маштали сви они који су у жени видели лепоту. Уз то ће још прећи у Мухамедову веру, „праву веру“. Овако нешто Алах је могао да подари само Турчину. Зато се благоданом насмејао кад га је невеста замолила да уз пут сврате поред бунара да види шта је све за њу урадио.

Док су сватови шенлучили, девојка се приближила бунару, бојажљиво осврнула око себе и скочила. Људи су занемели и кад су схватили шта се догодило, Анђелији више није било помоћи. Вода је прогутала.

Отада, каже прича, Грахово више није једно.

Приредио:
П. Милатовић

Илустровао Брана Јовановић

ШКОЛСКА САМОПОСЛУГА

За усмерењаке
и њихове родитеље

Наш гост:

**Чедо
Недељковић,
начелник
одељења
Републичког
завода за
унапређивање
васпитања и
образовања у
Београду**

– Да ли ће најновије промене у средњем усмереном допринети јединственом југословенском образовању, колико ће олакшати ђацима који су приморани да мењају школе, посебно кад прелазе републичке границе? – питали смо професора Недељковића.

– У целој земљи ученици ће од јесени бирати струку већ у првом разреду. Али, у Македонији и Хрватској средњошколци ће се за одређено занимање у оквиру изабране струке опредељивати у трећем разреду, за разлику од својих вршњака у осталим републикама и покрајинама.

Је ли број струка и занимања свуда исти?

– Струке су углавном исте, што се за образовне профиле не може рећи. Није било сарадње и сигурно ће се појавити разлике које ће отежавати кретање ученика током школовања.

– Шта то значи за ученика који у трећем разреду мења школу?

– Зависи! Ако у новој средини не постоји образовни профил за који се спремао, мораће да прихвати други, сличан, у оквиру струке. Вероватно ће бити принуђен да полаже и допунске испите,

због разлике у садржајима.

– Биће то по народној „Ко се сели, тај се не весели!“ Постоји ли бар минимум заједничког садржаја?

КО СЕ СЕЛИ, ТАЈ СЕ НЕ ВЕСЕЛИ!

– Део програма опште-образовних предмета у већини република и покрајина је исти, са изузетком Словеније где нису прихваћена заједничка језгра за књижевност и Косова – за књижевност, музичку и ликовну културу. Међутим, велику препреку ће представљати програми предмета (математика, физика, хемија) који уопште нису усклађивани, а ту су могућности за јединствене наставне програме највеће! Мислим да ће те разлике у великој мери загорчати живот ђацима и родитељима који се селе из места у место.

– Дужина школовања у средњој школи је свуда једнака?

– Јесте, осим у Словенији. У овој републици образовање за трећи степен стручне спреме (КВ радник) траје две године, а за четврти (техничар) – три. Словеначки средњошколци ће годину дана раније од својих вршњака у осталим републикама и покрајинама добијати диплому истог ранга! Без обзира на то у којој су републици стечене, дипломе ће бити једнако признате на целој територији СФРЈ.

Припремила: И. Миладиновић

ТЕКСТИЛНИ ИНЖЕЊЕР

✉ Завршавам средње усмерено и желела бих да се упишем у вишу текстилну школу или текстилни факултет. Као ваша редовна читатељка очекујем да ми одговорите где се све у Србији налазе више текстилне школе и факултети?

Дуда Кркељић
Маркса и Енгелса 86
Титоград

Ми смо ти обезбедили подужни списак, важи за целу земљу. Више текстилне школе налазе се у: Београду, Лесковцу, Бихаћу, Загребу, Вараждину, Дугој Реси, Зрењанину и Марибору, факултети у: Љубљани, Београду, Лесковцу, Загребу и Скопљу.

ДЕВОЈКЕ И ВОЈНЕ ШКОЛЕ

✉ Молим вас да напишете могу ли и девојке да иду у војне школе? Чула сам да Војна гимназија у Београду прима само младиће. Је ли тачно? Тако бих волела да што више сазнам о војним школама!

Слађана Пиварски
Титов Врбас

Војна гимназија у Београду прима само младиће, али у нашој земљи има војних школа које су отворене и за девојке. То је, на пример, Ваздухопловни школски центар у Рајловцу. Наша новинарка Весна Софреновић је већ отпутовала и у једном од наредних бројева опширно ће нас обавестити о свему. Очекујте рапорт из Рајловца!

БАБИЦА

✉ Мене је одувек привлачио позив бабице, заправо волела бих да помажем женама и присуствујем тренутку кад деца долазе на свет. Који је то образовни профил по новом? Зорица Пешић

Сурдулица

У оквиру здравствене струке постоји образовни профил: гинеколошко-акушерска сестра. Израз бабица више се не користи. Школовање траје четири године, а могућности за посао широке: гинеколошке амбуланте, гинеколошка одељења, породилишта.

Купон с ликом Паје Патка исеците и залепите на дописницу или коверат. Слободно питајте – стручњаци одговарају

СНЕГОВИ

КИЛИМАНЦИ

АФРИКА
ПОД
НОГАМА

ИЗМИШЉОТИНА СТОЛЕБА

– ИЗЈАВИЛИ СУ УВАЖЕНИ НАУЧНИЦИ
КРАЉЕВСКОГ ГЕОГРАФСКОГ
ДРУШТВА У ЛОНДОНУ
– ОД АРКТИКА ДО ПОЛУТАРА – НИЗ
КИЛИМАНЦАРО

Близу врха највише афричке планине коју Масаји називају Нгоје Нгаји - Кућом богова - нађен је сасушен и смрзнут скелет леопарда. Нико не уме да објасни шта је леопард тражио на тој висини - пише Хемингвеј у својој новели „Снегови Килиманцара“. А леопарда су 1926. угледале три мисионарке и узбудиле не само Хемингвеја већ и читав научни свет. Хемингвеј је смрзнути леопард послужио да сликовито изрази умирање.

С круном од леда

Килиманцаро је вулкански масив на северозападу Танзаније чији се највиши врх Кибо диже 5895 метара изнад нивоа мора и највиши је врх афричког континента. Кибо је вулкан, још активан. Друга два врха - Мавензи и Шира - угашени су. Кибо се диже између ова два и личи на величанствену купу с круном од леда. Призор фантастичан, готово нестваран. Није ни чудо што је Краљевско географско друштво у Лондону прогласило „измишљотином столећа“ извештај немачког мисионара Јохана Ребмана који је 1848. први угледао „Снегове Килиманцара“. „Тако нешто у Африци - и то на полутару - не постоји!“ - тврдили су уважени научници.

Килиманцаро је једна од ретких високих планина, ако не и једина, коју могу да освоје и они који нису планинари, нити су у неком сродству с чувеним Хиларијем или шерпасима, познатим водичима и носачима у експедицијама на хималајске врхове.

Зато и није чудо што стотине радозналих туриста крећу сваке године у освајање Килиманцара.

Експедиције полазе из Маранга - местаца на јужним падинама планине које је утонуло у раскошно тропско зеленило. Водичи и носачи су домороци из племена Вачага. Успон и повратак трају пет дана, а треба превалити стотинак километара. И тешкоћа није у путу, јер он може да се савлада, већ у висини на којој сваки корак изискује велики напор због разређеног ваздуха.

Килиманцаро је усамљена планина и једина у свету која се толико високо уздиже а да око ње нема ниједног већег узвишења. Зато, док стојите на врху Кибо, имате предивно осећање да вам је читава Африка под ногама. И баш зато што је планина толико висока, а диже се сасвим близу полутара, и спуштање са врха Килиманцара личи на путовање од Арктика до полутара.

Ипак се топи

Чудно, али Килиманцаро је све до половине 19. века био обавијен велом тајне, иако се налази 300 километара од источне обале Африке, куда су пролазили важни трговачки путеви. Њима су се кретали феничански, грчки, арапски, кинески, португалски, британски и француски каравани, али је тек Ребман објавио вест о

И листови необичне биљке оштриш или голуждравка ту су само да би заштитили високу стабљику и цвет да се не смрзну

Килиманцару обавијеном снегом. По ведром дану, ова планина је видљива с удаљености од 160 километара, али се прва експедиција упутила тамо тек тринаест година пошто је Ребман угледао.

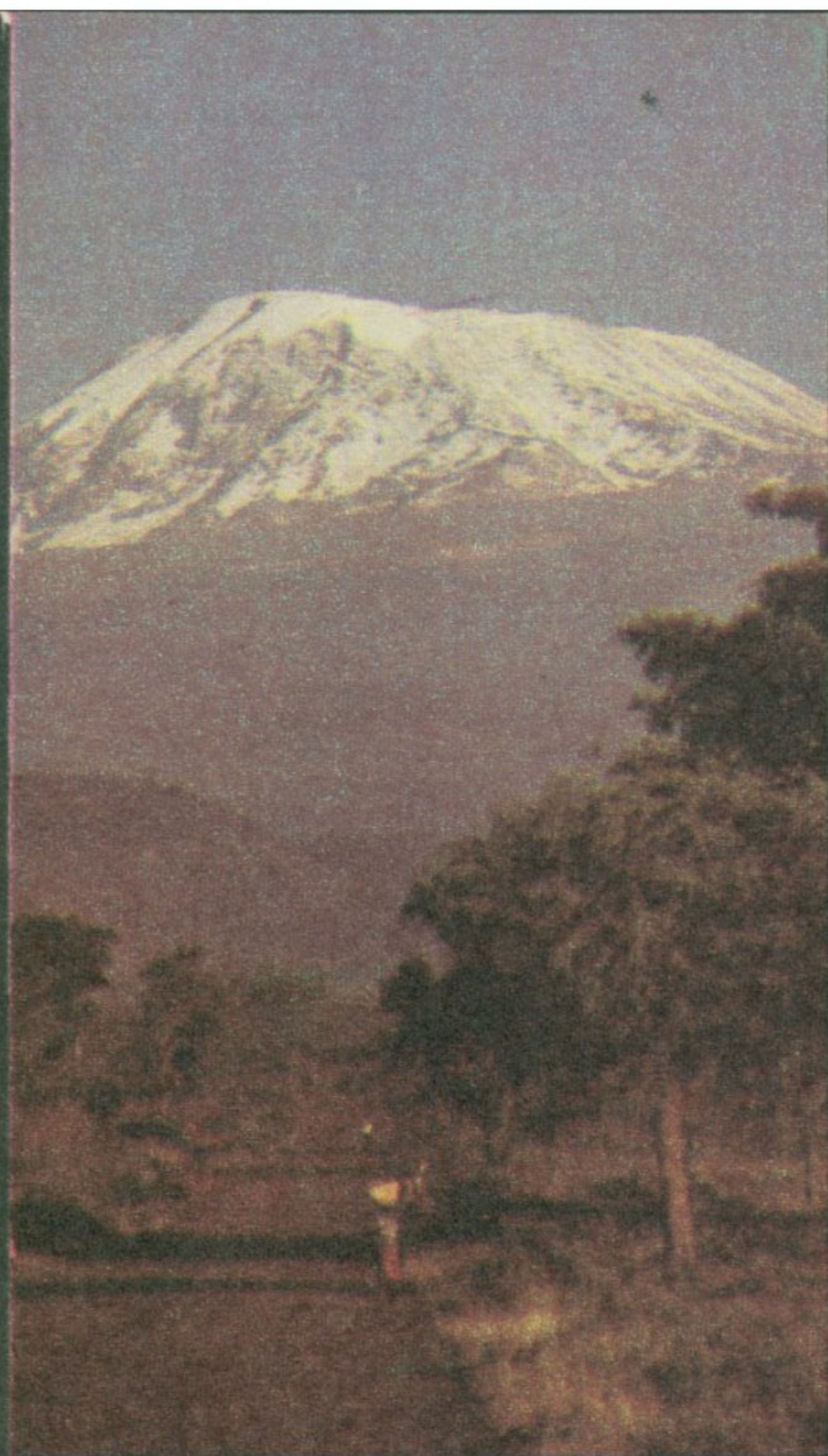
Као и Кибо и други по висини врх Мавензи покривен је снегом. Али, облаци готово увек заклањају овај сурови врх, сав избраздан. „У древна

АРА —

Кибо
под
снегом
и
„ружни“
Мавензи
иза
облака

У
подножју
Килиманџара
влада
тропска
клима,
док се
на његовом
врху
осећате
као на
неком
од полова

времена Мавензију се угасила лула”
— каже једна легенда Вачага. „Он је
отишао млађем и снажнијем брату
Кибу да позајми ватру. Пошто је до-
био, утонуо је у сладак дремеж и лу-

ла се поново угасила. Када је по дру-
ги пут дошао због позајмице, Кибо се
наљутио и батином му нанео такве
ожиљке да и данас крије лице иза об-
лака”.

У највишим кратерима Килиман-
џара годишње падне око 12 сантиме-
тара кише. Температура се дању
диже до 45°C, док се ноћу спушта и до
минус 10°C. Због тога, а и због веома
разређеног ваздуха, мало је живих
бића која могу да опстану у тим ус-
ловима. Испод кратера услови за
живот су нешто подношљивији. Што
се више спуштамо, све је више пада-
вина, а ни температура толико не ва-
рира. Подножје планине обрасло је
тропском шумом јер ту има довољно
кише, али и сунца. Зато су биљке ци-
новске, а разноликост биљног света
највећа.

Између седам до десет хиљада го-
дина пре наше ере врх Килиманџара
био је потпуно окружен дебелим ле-
дом. Међутим, данас се, с обзиром на
климатске промене, ледена кора Ки-
лиманџара топи и то веома брзо.
Ипак, леда још има много па Кибо и
даље представља „величанствен при-
зор” — како је то изјавио Ханс Мејер
који га је први освојио 1889. године.

С. Ивановић

Циновска
лобелија
чији
листови
штите
цвет
од
веома
ниских
температура
ноћу

Невероватно
густ
и висок
жбун
врес
расте
на
висини
од
2700
метара

НЕКАДА СУ
ФУДБАЛЕРИ
ДОБРО
ЈЕЛИ

УКУСНО ПУН

ЗЛАТНЕ НОГЕ

Прича каже да се Јован Језеркић, наш најпознатији голгетер одмах после рата, недељом будио око осам сати, још у кревету читао „Политику“ и пио кафу. Црну нец-мрежицу за косу није скидао до поднева, да би таласићи на попоневној утакмици били што чвршћи. Становао је на Чубури, а био је запослен као службеник...

Око подне се бријао на двооришној чесми и пљускао хладном водом ради боље циркулације, а потом сео да руча. Недељни ручак имао је, зна се, свој логичан ред: пилећа супа са гриз-кнедлама, потом риндфлајш, односно ситнеж из супе са мало куване шаргарепе, кромпира и обавезан сос од рена. Затим се мењао тањир и на реду је било главно јело: шницла похована на бечки начин, млади кромпирићи и доста зелене или неке друге салате. После шницле два дебља парчета савијаче од мака или ораха са доста прах шећера и благи бели шприцер, чувени хосо-лепеш...

Након недељног ручка Језеркић је облачио свечано одело, обавезно снежнобелу кошуљу са краватом, косу би дотерао чешљем умоченим у орахово уље и тако гласнут прошетао од Чубуре до стадиона...

На утакмици је давао два-три, па и четири гола као од шале.

Причало се да је следећа генерација фудбалера, коју је предводио Шекуларац, била нешто оншалантија јер има сведока који се куну како су младог Драгослава виђали недељом око подне да једе сендвич из масне хартије док се једном руком качи на трамвај број 9 од Славије до Аутокоманде...

А данас?

Доктор за исхрану

Наш најтрофејнији клуб свих времена Црвена звезда већ две и по године има посебног лекара који се брине о исхрани играча. То је професор др Предраг Милошевић, шеф катедре за биохемију Медицинског факултета из Београда. Да ли професор Милошевић исхраном малтретира Пиксија, Мркелу, Цветковића и остале фудбалере „црвено-белих“ тешко је докучити. Међутим, није тајна да „доктор за клопу“ на дан утакмице забрањује, нарочито за ручак пре меча, да се једе веће парче меса, било какви сосови, густе и јаке супе. Захтева што мање воћа и салата јер, како тврди, целоноза оптерећује стомак. Противник је јачих колача, препоручује само посни пудинг, а црну кафу и алкохол забрањује!

Данас играчи попут Језеркића никада не би заиграли за Црвену звезду! Не би им дозволио доктор Милошевић! Зато ни не дају два до четири гола на свакој утакмици, ни сви заједно, а камоли појединачно...

Наравно, немају сви модерни

фудбалски тимови стручњаке за исхрану – како се то стручно каже нутриционисте – а потписани новинар сме да се закуне у шта хоћете да је видео прволигашке француске екипе како у пуном саставу пију шампањац још у свлачионици после обичне првенствене победе. Иначе, редовно, за ручак долази литар одличног бордоа за сваки сто за којим седе четири играча. Чак се и наздравља. Данци су на Светском првенству у Мексику из све снаге пили пиво које је све време Мундијала стизало директно из Копенхагена. Немци, зна се, пију из кригли и пред тренером – и с њим!

– Фудбал је интердисциплинарна спортска грана – залуђују нас данашњи шефови „генералштабова“ који командују фудбалским тимовима.

Има прволигашких екипа које у својим клупским здравственим комисијама имају по 80, па и више, разних специјалиста медицин-

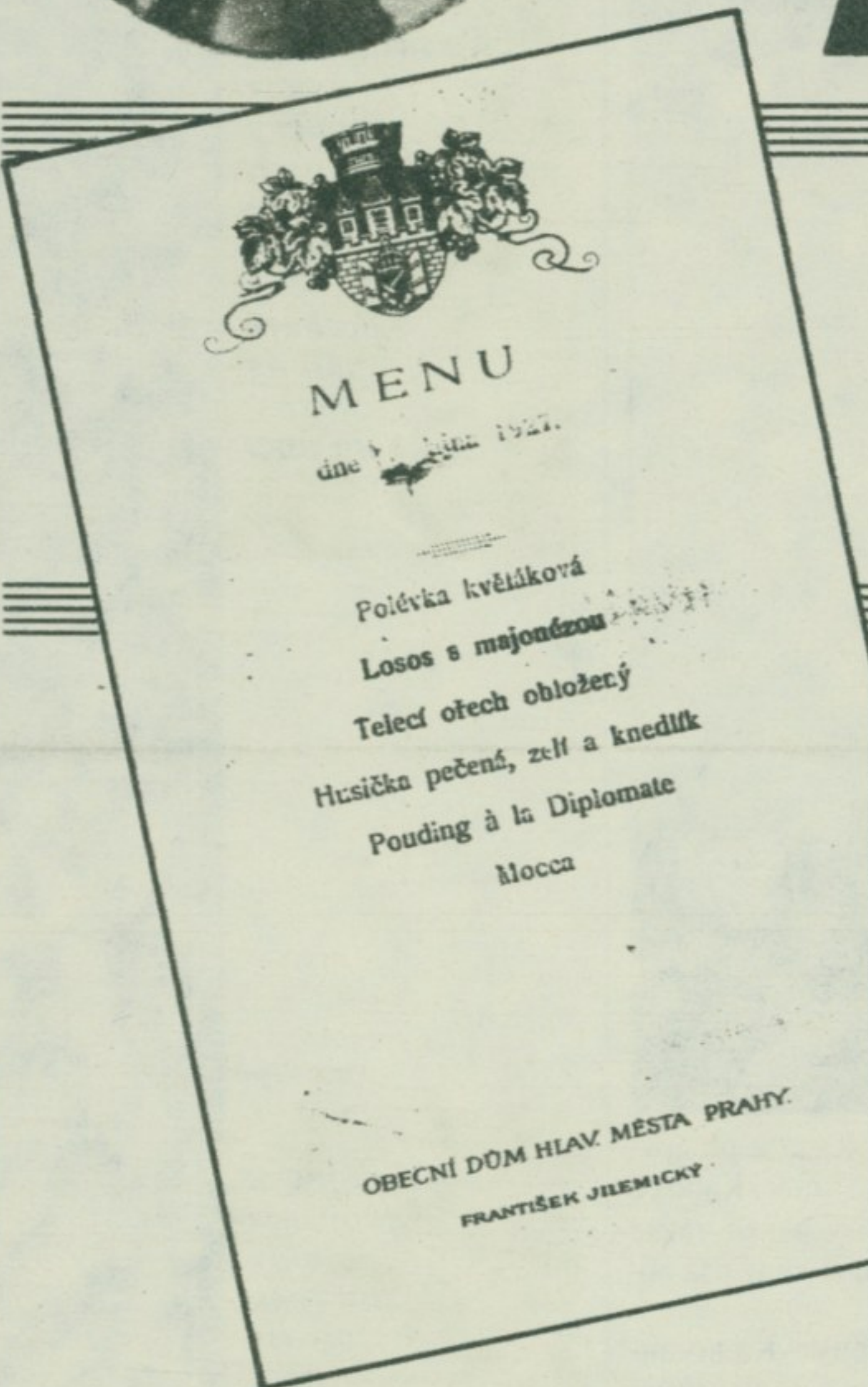
ских наука... Да, да, истина је! И опет, имају повређене играче, ломе се кости, пуцају аркаде, а модрице су успомене са сваке утакмице!

Јеловник за банкет

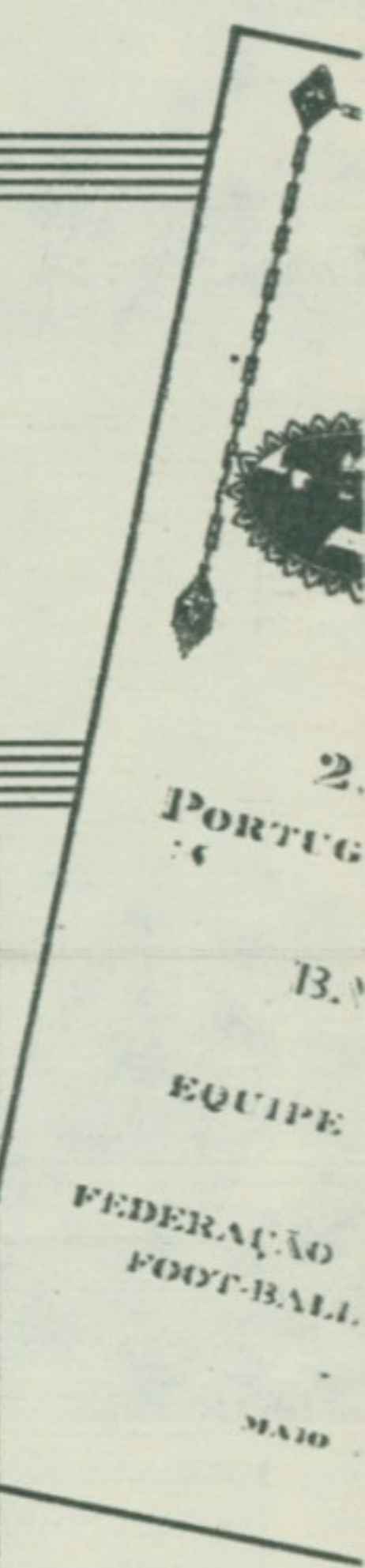
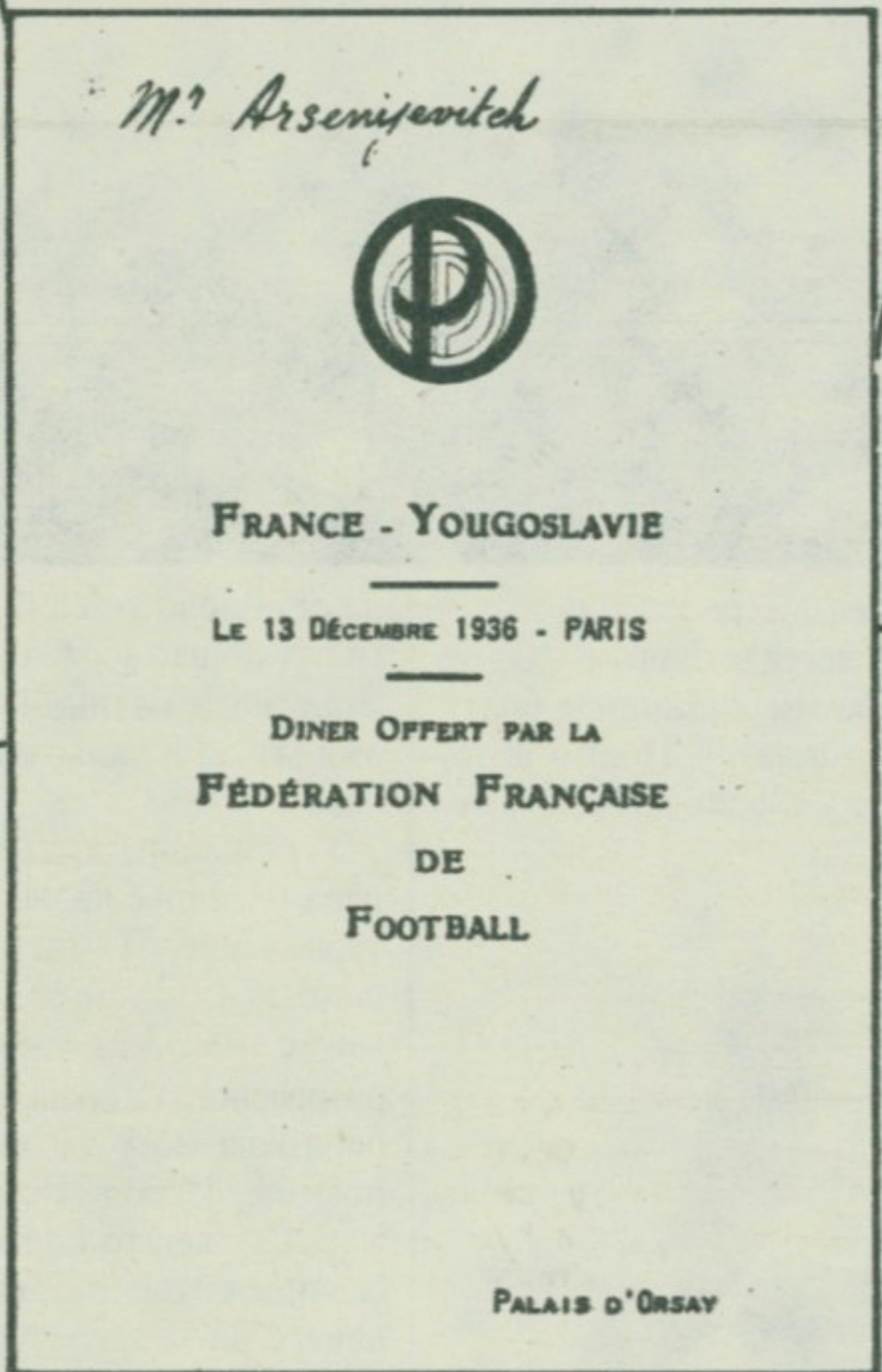
Недавно је на београдском Новом гробљу сахрањен инжењер Милорад Арсенијевић, звани Микица, чувени халф наше репрезентације са првенства из Монтевидеа и послератни савезни капитен са најдужим стажом у историји ФСЈ. У његовој заоставштини ос-

тали су разни вредни предмети, медаље, поклони, али и на изглед мало вредни папири. Оснивач Саобраћајног факултета у Београду и један од његових првих продекана, фудбалер аматер и наш вишегодишњи савезни селектор (из чисте љубави) сачувао је јеловнике са гостовања наше репрезентације.

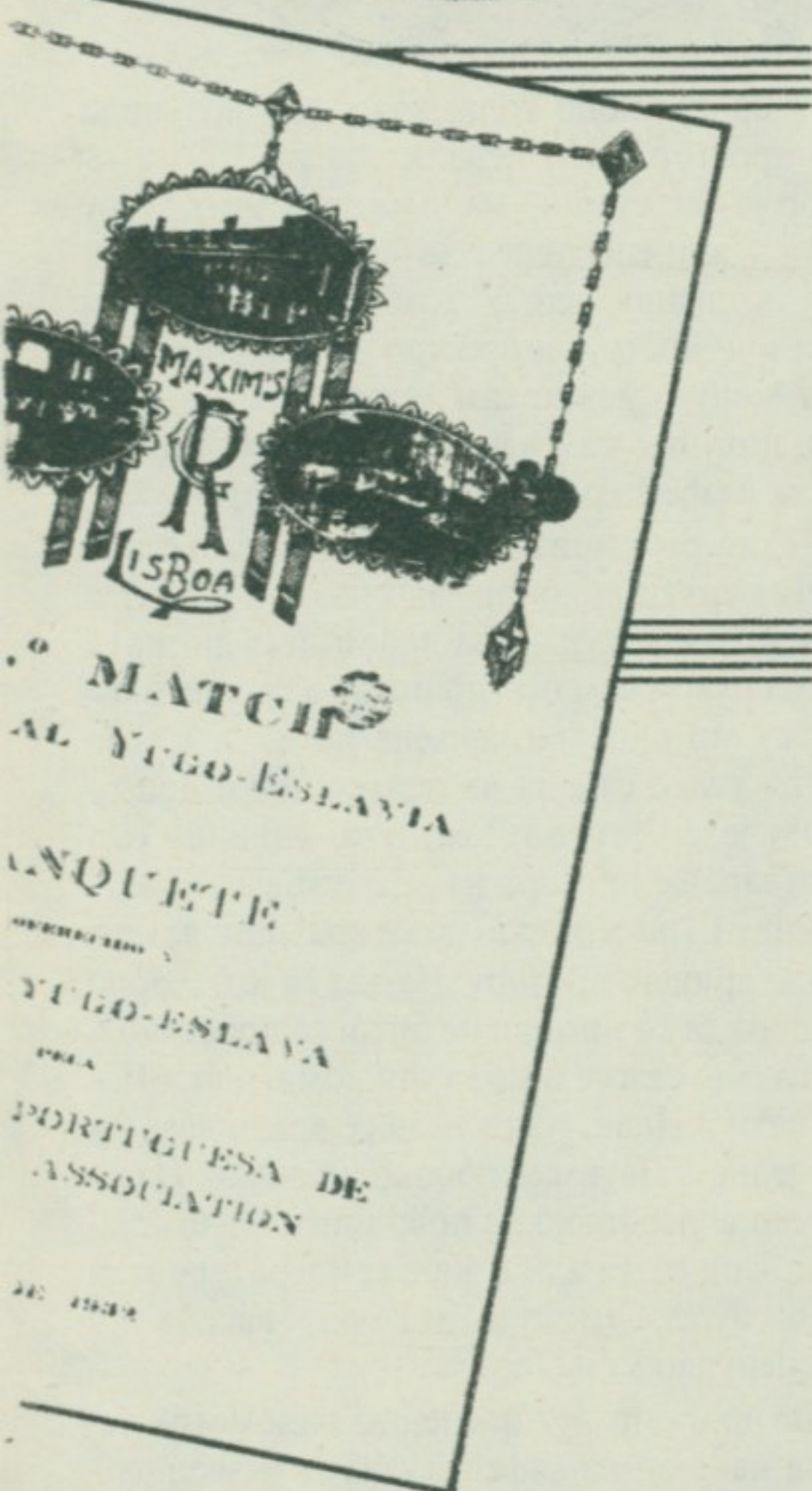
То су јеловници из разних градова Европе а ми вам представљамо само три: Из Прага, Лисабона и Париза. У та луда стара времена сваки играч наше репрезентације добијао је, на своје име, на-

ЈЕЛОВНИЦИ ДАНАШЊИХ
ФУДБАЛЕРА НИСУ ОДРАЗ
НЕМАШТИНЕ НЕГО ЗАХТЕВ
САВРЕМЕНЕ МЕДИЦИНЕ.
ПРЕ ПОЛА ВЕКА МИСЛИЛО
СЕ САСВИМ ДРУГАЧИЈЕ

ПЕЊЕ ЗА

равно, позивницу за свечану вечеру, на којој је писало не само шта ће то вече да се једе већ се тачно знало и коју ће музику капела у ресторану свирати.

Преписујемо јеловнике. Франтишек Јелемицки, власник ресторана „Обецки дом“ у Прагу, сервирао је 28. јуна 1927. године фудбалерима репрезентације Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца овакав ручак: прво, супа од карфиола, после ње лосос у мајонезу. Ту је негде била кратка пауза, а онда су келнери донели тањире са телећим похованим одресцима наравеном млевеним орасима, то је у Чешкој посебан специјалитет. Друго главно јело била је печена гуска са кнедлама у пикантном со-су. После тога фудбалери су добијали по порцију пудинга „а ла дипломат“ и на крају црну кафу. Није забележено да ли су наши фудбалери 28. јуна 1927. у „Обецком до-му“ код Франтишека Јелемицког пили пилењско пиво или неко дру-го пиће, али јеловник ресторана „Максим“ од 10. маја 1932. из Ли-

сабона, у Португалији, не оставља ни најмање сумње!

У „Максиму“ је вечера почела у 21 час, а јела су изношена овим редом: крем супа од поврћа „Принцеза“, затим филе од телетине „Сунчани Клермон“, па филе „Самартин“ гарниран грашком на француски начин. Младо свињско печење било је у следећем тањи-ру, уз салату у млеку. За десерт је послужен специјалитет куће: ко-лач „Максим“ за који не знамо ка-ко је изгледао. Свако коме тај чу-вени колач није био довољан, мо-гао је да наручи и десерт по избо-ру...

Лисабонски „Максим“ одштам-пао је уз јеловник и винску карту за ту свечану вечеру коју је орга-низовало Португалско фудбалско друштво. Било је црвених, белих и црних вина „Торес Переира“, а по-сле свега послужена је кафа.

Менделсон са бадемом

Чувени париски ресторан „Па-лас д'Орсај“, у истоименој згради у којој је и Министарство спољних послова Француске, угостио је од-мах после утакмице све учеснике фудбалске утакмице Француска – Југославија увече, 13. децембра 1936. године. На позивници која је предата халфу наше екипе инжењеру Милораду Арсенијеви-ћу био је одштампан музички про-грам и јеловник са винском кар-том. Извесни М. Ј. Бленштајн, зна се, био је диригент оркестра који је свирао у ресторану. Извођене су, између осталих композиције озбиљне музике, и Менделсонове шансоне, затим дела Шуберта, Бертранда, Макарофа и тада у Па-ризу популарног Абрија...

Келнери су за предјело донели „сребрни крем“ и истовремено го-већу супу „Рашел“ (са павлаком). Следила је риба, али не било која већ барбун, односно триља, са сосом „Шабли“ од чувеног белог вина. После рибе изнето је печено пиле али спремљено посебно на „начин орсајске палате“, а потом гушчја цигерица. Наравно, она нај-познатија – из Стразбура! Уз циге-рицу и салата, и мада у менију пи-ше сезонска, то мало значи јер је Француска као колонијална сила у то време чак и половином децем-бра имала све могуће свеже по-врће. Од послатица – сладолед од бадема, колачи ситни, мешани, и свеже воће из северноафрич-ких колонија.

Винска карта је такође била раскошна: црна вина „Грав“ и „Бордо“, па опет црно вино „Кот де бон“ али бербана из 1927, дакле 7 година старо, и на крају, после ка-фе, зна се – коњак!

Е, ако сте издржали све ово да прочитате а не огладните, онда трк у кухињу. Да намажете парче хлеба неким слатким кремом. То је најбоље за генерацију која рас-те! И играјте уз то фудбал – репре-зентација чека!

Стеван Зец

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ у ЖИВОТУ

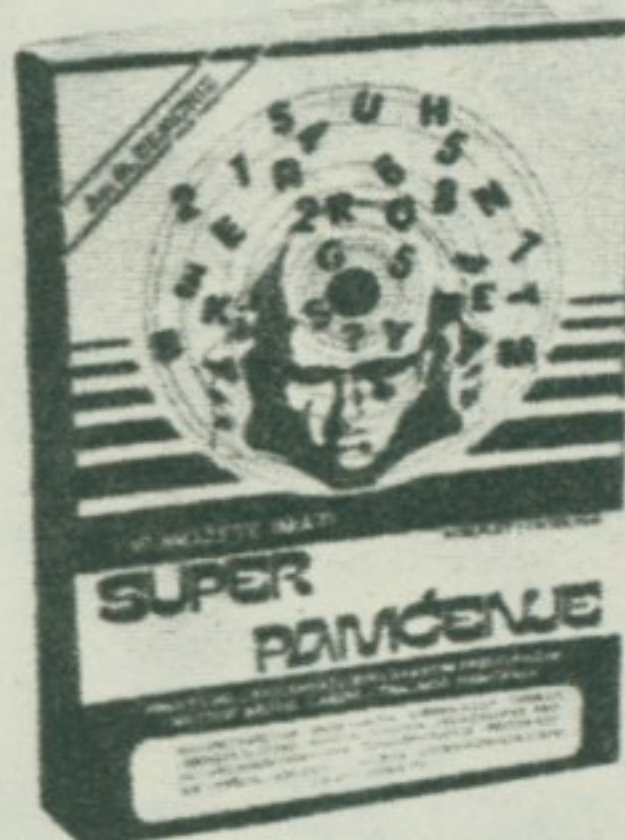
1. A. M. Semorie: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕРПАМЋЕЊЕ“

– VI изд. Програмирани приручник технике памћења и учења, којим можете повећати своје памћење и способност учења
I књига „МЕТОДЕ И ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“ (202 стране) дин. 2.700.–
II књига „ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА“ (228 стра-на) дин. 2.700.–
ПРАКТИЧНЕ, ЛАКО СХВАТЉИВЕ И СВИМА ПРИСТУПАЧНЕ МЕТОДЕ БРЗОГ, ЛАКОГ УЧЕЊА И ПАМЋЕЊА свих врста података и знања

Комплет (обе књиге заједно) дин. 4.500.–

Формат 17 x 24 cm, 430 стр.

преко 150 илустрација 15 самотестова

2. S. Yesudian – E. Haich: „ЈОГА И СПОРТ“

– Комплетан, практичан и веома приступа-чан приручник ХАТХА ЈОГЕ древне и широм света потврђене јединствене уметности. Исто-ка за стицање и очување доброг здравља током целог живота
Ко жели ДОБРО ЗДРАВЉЕ И ЛЕПУ ЛИНИ-ЈУ, ПСИХИЧКИ МИР И СНАГУ треба да про-учи ову веома распрострањену књигу пре-ведену на 19 језика света

у преко два милиона примерака

Цена дин. 2.700.– цени формат, 224 стр.

преко 70 илустрација.

3. S. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“

– Виши курс ХАТХА ЈОГЕ, наставак књиге „ЈОГА И СПОРТ“

Програмирани приручник примене најбољих метода Хатха јоге за сваку седмицу у години СПЕЦИЈАЛНИ РЕГИСТАР И ДИЈАГНОС-ТИЧКИ ИНДЕКС за преко 140 обољења омогућује ефикасну примену најбољих ме-тода за поједине органе и обољења
Цена 2.700.– дин. цени формат 221 стр. преко 250 илустрација. Комплет (обе књиге „ЈОГА И СПОРТ“ и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“ за-једно) дин. 4.500. Све књиге су штампане латиницом на фином офсет папиру са кори-цама у више боја

ГАРАНЦИЈА: Сваком незадовољном читао-цу наших књига одмах враћамо новац ако неопштећену књигу врати у року од пет дана након пријема.

Код испорука за иностранство
зачунавамо поштарину и паковање

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА
НАРУЧЕНИЦА

1. СУПЕРПАМЋЕЊЕ	КОМ.
2. ЈОГА И СПОРТ	КОМ.
3. ЈОГА И ЗДРАВЉЕ	КОМ.

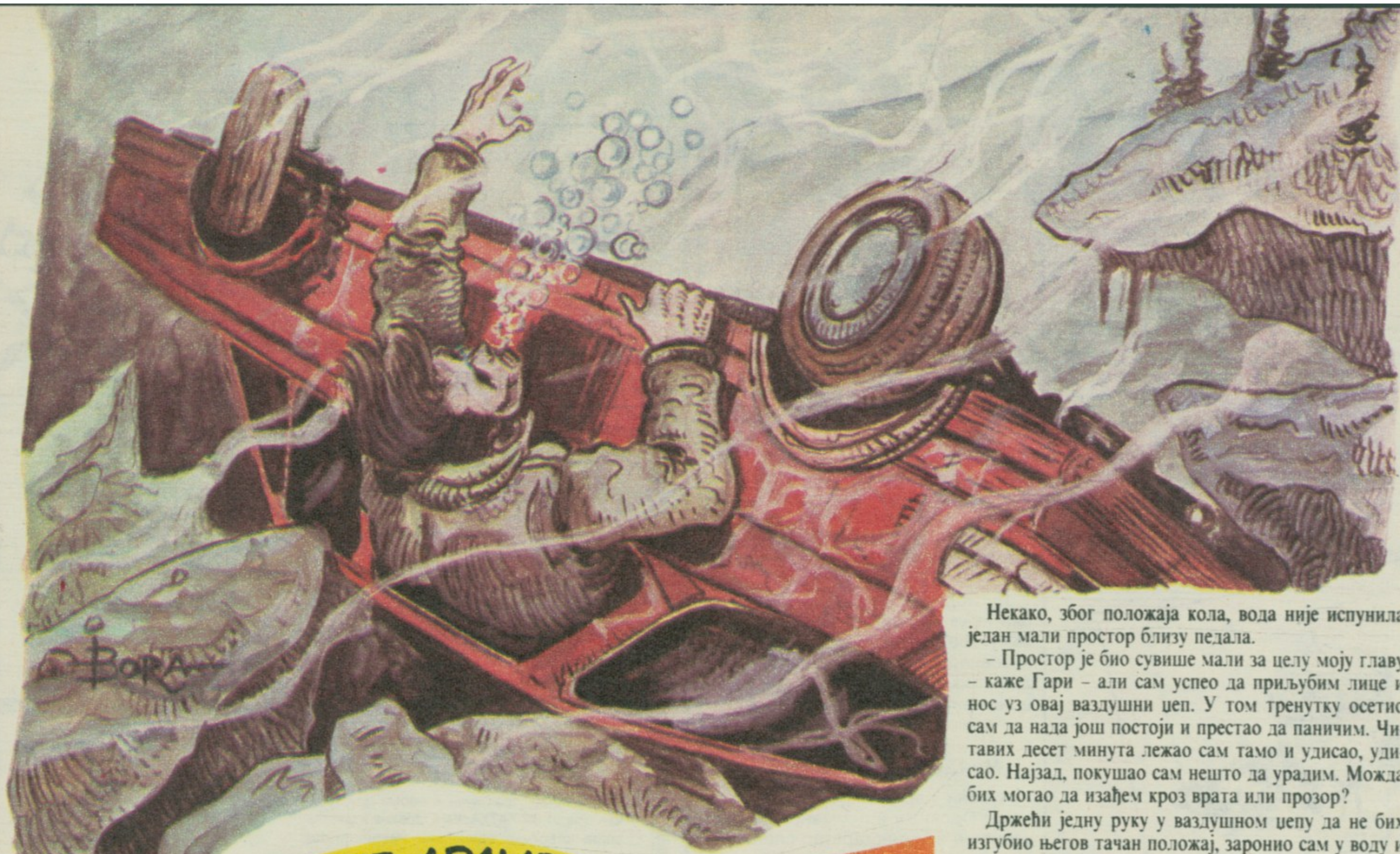
АДРЕСА НАРУЧИОЦА (испунити читко ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)

Име и презиме _____

Улица и број _____

Пошт. бр. и место _____

Књиге плаћате поузећем – поштару код преузимања.
Наручите на адресу: „ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“, 3-п.п. 20-70, 11031 Београд 8.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

СПАСОНОСНИ ВАЗДУШНИ ЦЕП

**КОЛА СУ, ОКРЕНУТА НАГЛАВЦЕ,
ЛЕЖАЛА НА ДНУ НАБУЈАЛЕ РЕКЕ
ДОК ЈЕ ВОДА КУЉАЛА КРОЗ
СМРСКО ВЕТРОБРАНСКО
СТАКЛО. У ДВА САТА ПО ПОНОЋИ
СЕОСКЕ УЛИЦЕ БИЛЕ СУ ПУСТЕ И
НИКО НИЈЕ ВИДЕО НИ ЧУО
НЕСРЕЋУ. ГАРИ ПИЛКИНГТОН
БИО ЈЕ ПОЈАСОМ ПРИКОВАН ЗА
СЕДИШТЕ**

У вече тог кобног дана Гари, 22-годишњи електричар из Илкестона у грофовији Дербишајр (Велика Британија), радио је као и обично свој посао диск-џокеја у оближњем месту, удаљеном тридесетак километара од његове куће.

Кад се програм завршио, сео је у свој јаки црвени

„форд орион“ и кренуо кући.

Пут је био влажан а ноћ прилично хладна. Био је наомак моста преко реке Ајрвош кад је налетео на залеђени део пута. Точкови су проклизали, кола су се окренула, полетела у страну и скотрљала се низ стрму речну обалу. Пробивши бранике и ниску дрвену ограду моста аутомобил је заронио у реку дубоку четири и по метра.

Ужаснут, Гари је схватио да је потпуно под водом.

– Био сам толико шокиран и дезоријентисан да у први мах нисам схватио да кола леже на крову – сећа се он. – Одједном је све било мирно и једино што сам могао да видим било је застрашујуће црно воде.

Превртање ме је оставило потпуно без даха и кад сам хтео да удахнем уместо ваздуха ушла је вода. Загринуо сам се и покушао да искашљем. Било је ужасно. Цео живот пролетео ми је кроз главу. То је то, помислио сам. Ако се не извучем одавде – умрећу.

Успео је да откачи сигурносни појас и започео очајнички борбу за живот. Дивље је махао рукама око себе и одједном – једна рука је уместо воде додирнула сув простор – ваздух.

Некако, због положаја кола, вода није испунила један мали простор близу педала.

– Простор је био сувише мали за целу моју главу – каже Гари – али сам успео да приљубим лице и нос уз овај ваздушни цеп. У том тренутку осетио сам да нада још постоји и престао да паничим. Читавих десет минута лежао сам тамо и удисао, удисао. Најзад, покушао сам нешто да урадим. Можда бих могао да изађем кроз врата или прозор?

Држећи једну руку у ваздушном цепу да не бих изгубио његов тачан положај, заронио сам у воду и у тоталном мраку покушао да нађем неки познати предмет. Под руком сам осетио предња седишта између којих су ми биле заглављене ноге. Пажљиво маневришући успео сам да их ослободим и пошто сам узео још један „гутљај“ ваздуха, напипао сам ручицу за отварање прозора на задњим вратима.

Још једанпут Гари је морао да се врати по ваздух пре него што је пришао прозору. Најзад га је отворио до краја и почео да се миголји не би ли се провукао.

– Али, заглавио сам се и у паници помислио: „Никад нећу успети“! Ипак, успео је да се врати назад и удахне још једном. Затим је поново покушао. Извукао се! Лагано је испловио на површину. Цело тело му се тресло – од шока али и због температуре која је пала испод нуле. Стигао је до речног насипа и с муком се успентрао уз њега.

Кад је мокар и смрзнут после два километра пешачења наишао на кафану, узалуд је звонио – није било никога. Још километар и по прешао је тетурајући се пре него што је стигао до куће своје девојке Керол.

– Покушао сам да покуцам на задња врата, али су ми се руке тако смрзнуле да нисам могао да их померим. Једино што сам могао било је да дозивам док ме неко не чује. Напокон су се светла у кући упалила и Керол се појавила на вратима.

Гари је био толико укочен да су Керол и њена сестра Гвен једва са њега скинуле слеђену одећу.

Ипак, већ следећег јутра био је поново на месту несреће и посматрао велику дизалицу како извлачи слупана кола из реке. У бледој јутарњој светлости угледао је гомилу бодљикаве жице на целој једној страни кола. У реци је остао да плива само пас – играчка коју му је поклонила Керол.

– Да сам покушао да се спасем кроз неки од прозора на оној другој страни, запетљао бих се у жицу и био исечен на резанце.

* * *

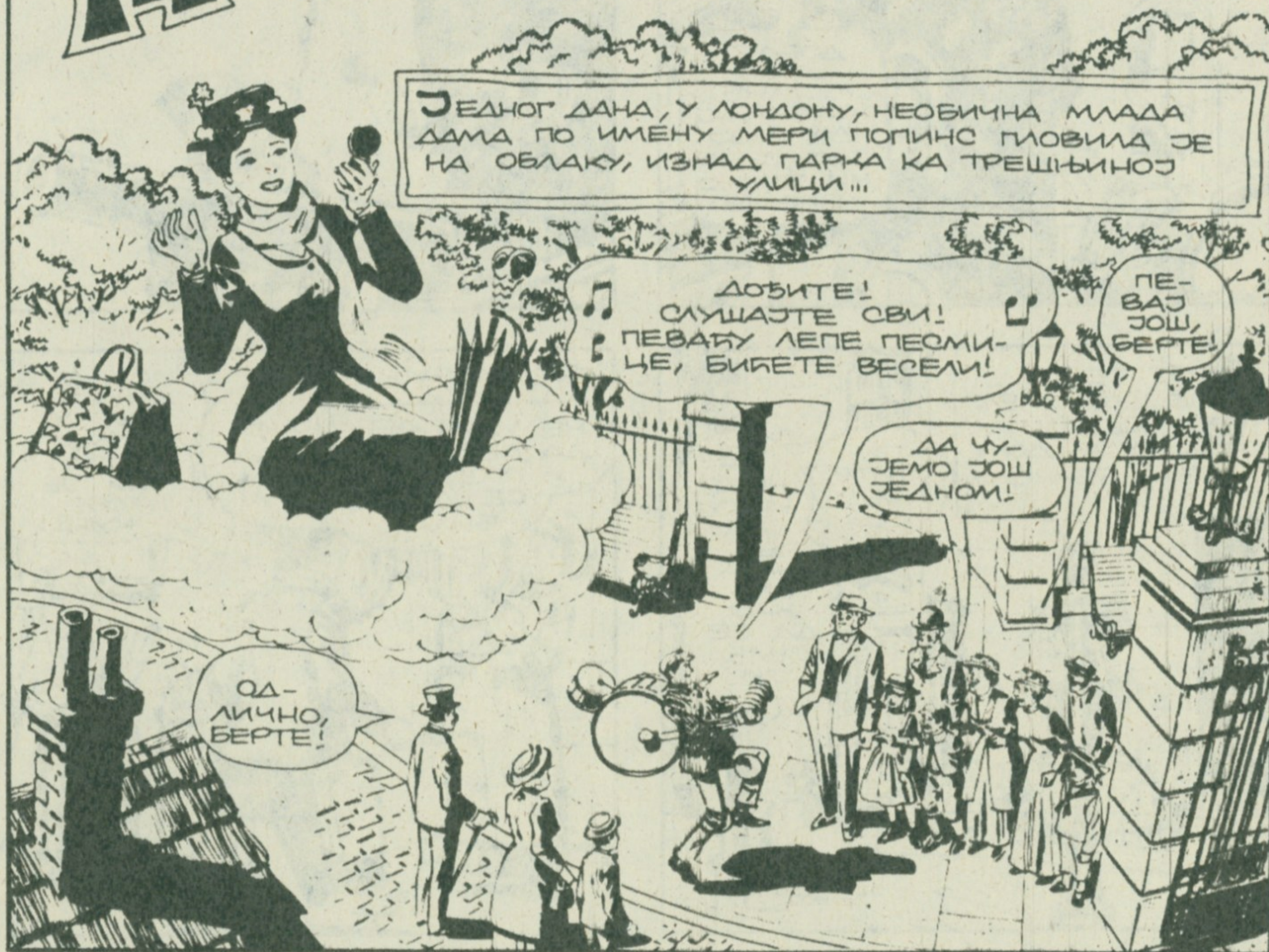
Полицијска екипа утврдила је на увиђају да је те ноћи, на температури од око 0°C на земљи било влажно али без леда. На мосту, који вода испод хладне, створила се ледена скрама која умало није стајала главе младога Гарија.

В. М.

Илустровао Бора Милићев

WALT
DISNEY'S

МЕРИ ПОПИНС

MARY P. (23) 6416
copyright © 1963, Wonderland Music Company. Designed, produced and printed in the U.S.A. by Western Printing & Lithographing Co.
Copyright © 1964, by Walt Disney Productions.

ГОСПОЂА БЕНКС, ЕЛЕН И КУВАРИЦА ПОХИТАЛЕ СУ ДА ПРИДРЖЕ ГУПОВЕ, ВАЗНЕ, УКРАСЕ, ЈЕР ПУЦАНЬ ИЗ АДМИРАЛОВОГ ТОПА ЗАТРЕСЕ ЦЕЛУ КУЋУ...

МАЛО КАСНИЈЕ...

ВЕЧЕРАС
СТЕ МАЛО
ПОРАНИЛИ
АДМИРА-
ЛЕ!

НИ СЛУЧАЈНО!
ИСПАЛИО САМ
ТАЧНО У ДЕ-
ЛИЋУ СЕКУН-
ДЕ!

ПРЕД ВРАТИМА
ОСТАВЉАМ СВЕ
БРИГЕ И ВРАЋАМ
СЕ ТОПЛОМ КУЋКУ
ДОМА СВОГ!

РАСКО-
МОТИ
СЕ,
ДРАГИ...
МОРАМ
НЕШТО
ДА ТИ
КАЖЕМ...

АКО МЕ УШИ НЕ
ВАРАЈУ, КУЋОМ
ВЛАДА РЕД И
МИР... НЕСТАШУ-
КА НЕМА...

НЕМА
НИ ДЕЦЕ!
ПОБЕГЛА
СУ... НЕ-
СТАЛА!

ЗВАЊУ ПОЛИЦИЈУ! А ОНДА ЋУ
ДОБРО ИЗГРАДИТИ ДАДИЊУ КЕТИ
ЈЕР НЕ ОБАВЉА СВОЈ ПОСАО
КАКО ВАЖА!

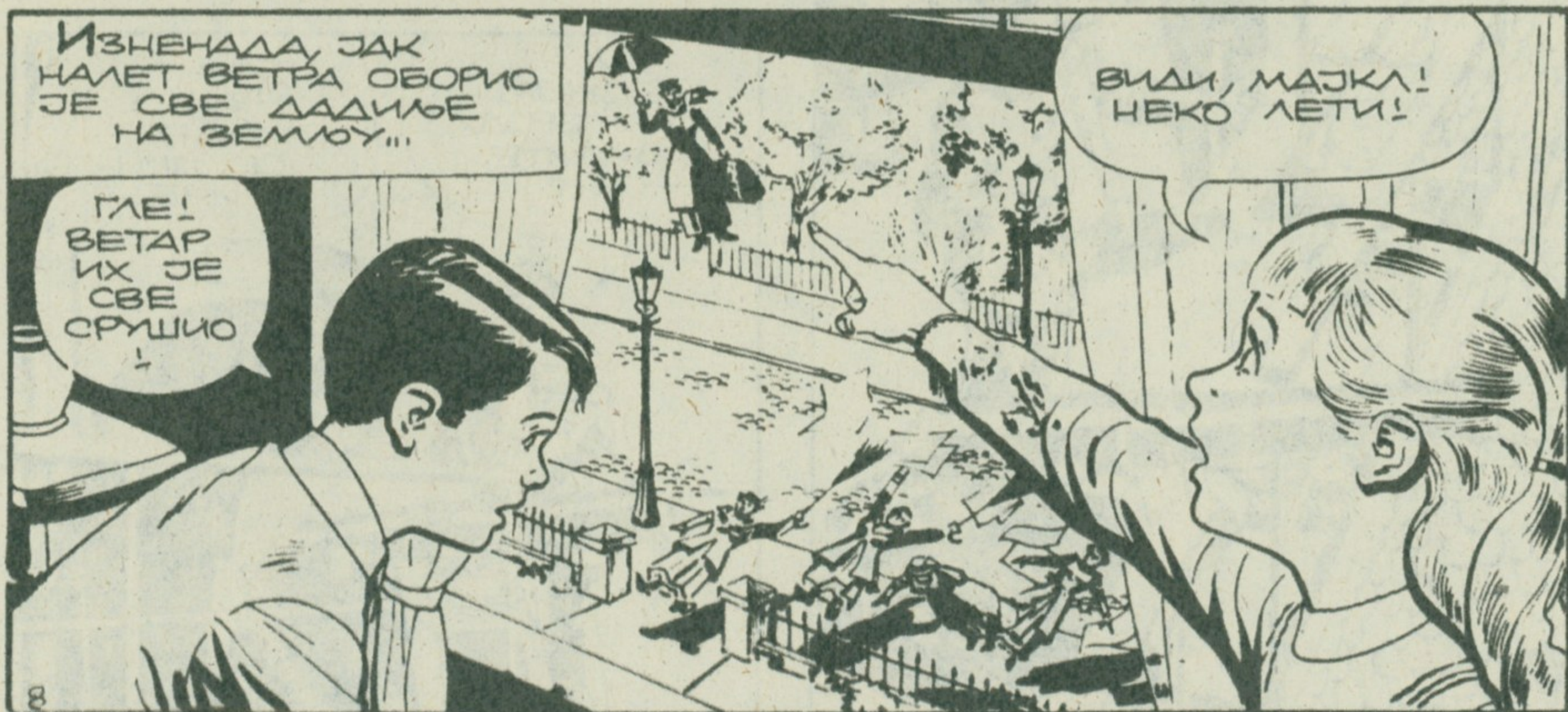
ОНА СЕ
УПРАВО
СПАКОВАЛА
И ОТИШЛА!

БАШ СМО ОВАКВУ
ДАДНУ ЖЕЛЕДИ!
ЛЕПА ЈЕ И ИМА СВЕ
ОНО ШТО СМО ТРА-
ЖИЛИ!

ИЗВОЛИТЕ!
ОСАН ЈЕ САТИ И
ГАЗДА ЋЕ ВАС САД
ПРИМИТИ! ДИ...
ГДЕ СУ ОСТАЛЕ...

ВАЉ-
ДА
СУ ОТИШ-
ЛЕ!

ПРЕТПОСТАВЉАМ
ДА СТЕ ВИ МАЈК-
ЛОВ И ЏЕЈНИН ОТАЦ!
МИСЛИМ ДА ИСПУ-
ЊАВАМ СВЕ НАВЕ-
ДЕНЕ УСЛОВЕ!

О... ОТКУД
ВАМ ТАЈ
ПАПИР?
ЈА ОД
ТА ПО-
ЏЕПАО...

ЈА НИКАД НИШТА НЕ
ОБЈАШЊАВАМ! ПРОБ-
НИ РАД ЈЕ МУДРА
СТВАР! ДАЈЕМ ВАМ
НЕДЕЉУ ДАНА! САД
ДА ВИДИМ ДЕЦУ!

ТУЈТЕ,
МАДА
ДАМО,
ЈА
НЕБУ...

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ЗБУЊЕ-
НИ БЕНКС УСПЕО ДА ЈЕ
ЗАУСТАВИ, ДЕВОЈКА ЈЕ УШЛА
У ХОЛ И, КЛИЗЕЊИ УЗ ОГРА-
ДУ, ПЕЛА СЕ НА ОПРАТ...

ШТО МЕ
ТАКО ГЛЕДАТЕ?
ЈА НИСАМ НИ-
КАКВО ЧУДО!
АЈДЕ, ПОЗДРА-
ВИТЕ СВОЈУ
НОВУ ДА-
ДНУ!

КАО ДОТАКНУТЕ ЧАРОБНИМ
ШТАПИДЕМ, СВЕ СТВАРИ СУ САМЕ
ПОЛЕТЕЛЕ НА СВОЈЕ МЕСТО...

БЕРТУ СУ ПРИТРЧАЛИ ЈОШ
НЕКИ ПРИЈАТЕЉИ!!!

СА МЕРИ ЈЕ
УВЕК ВЕСЕЛО,
КРАЈ МЕРИ СИ
УВЕК ЛАК КАО
ПЕРО!

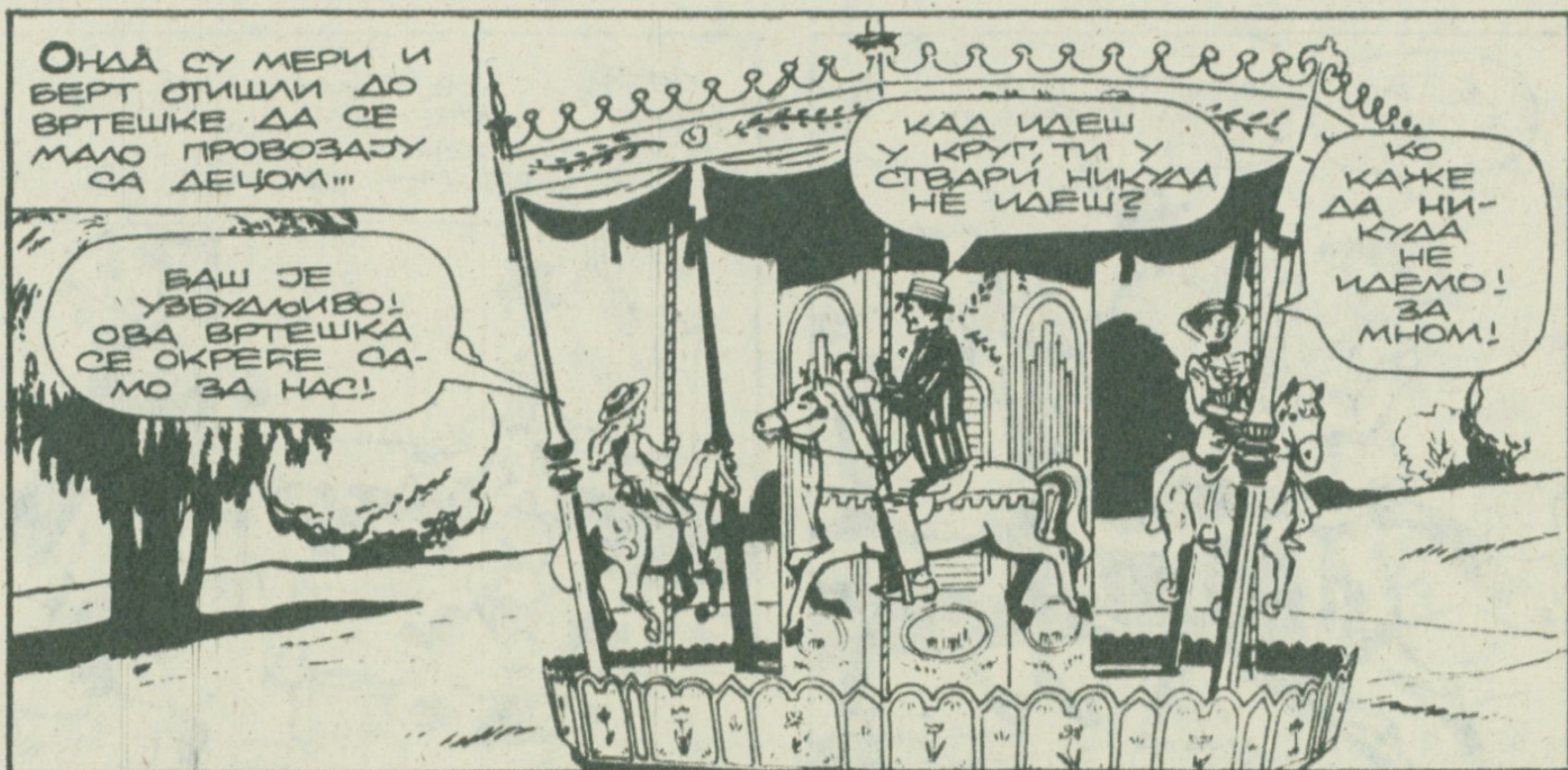

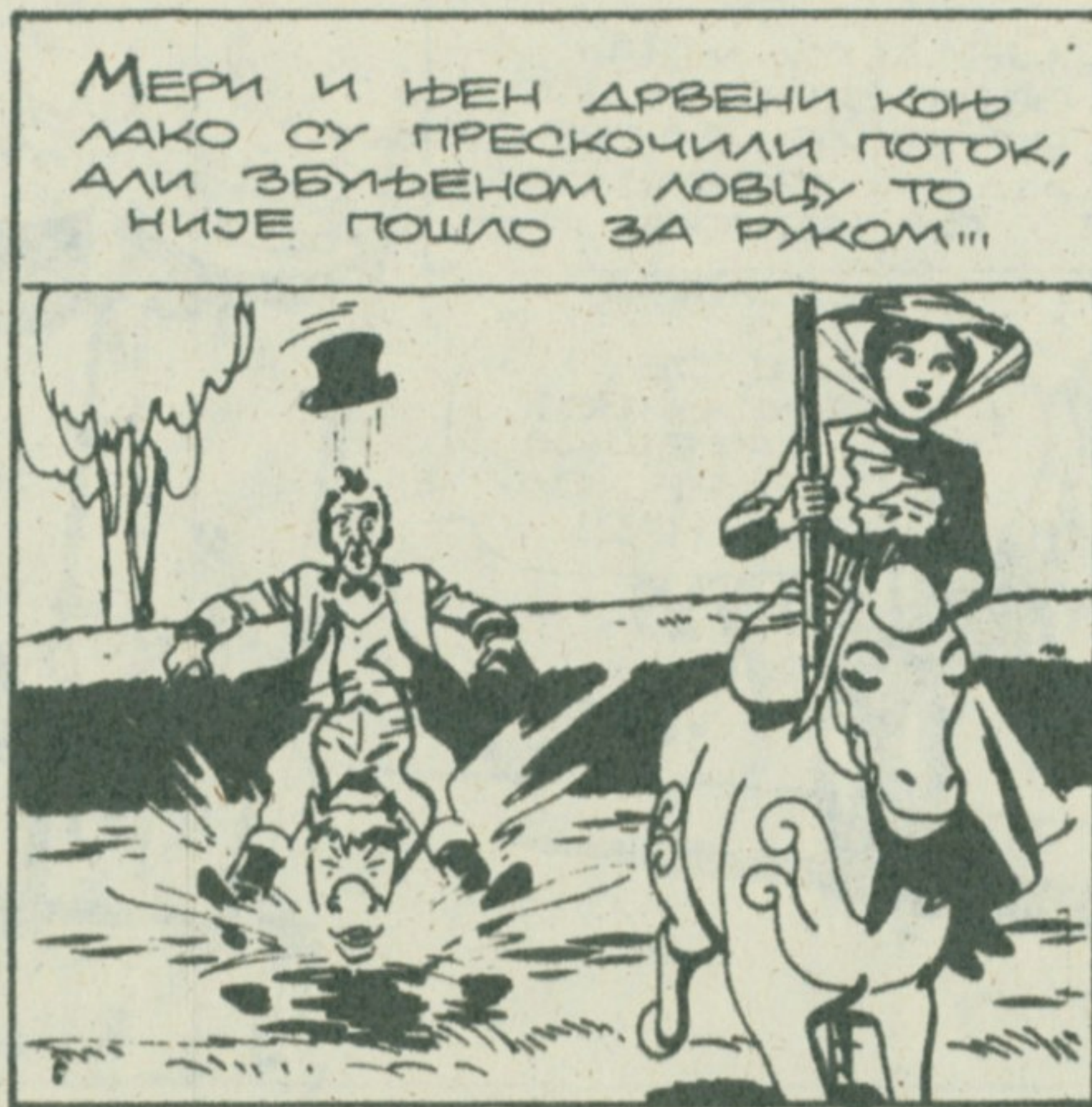
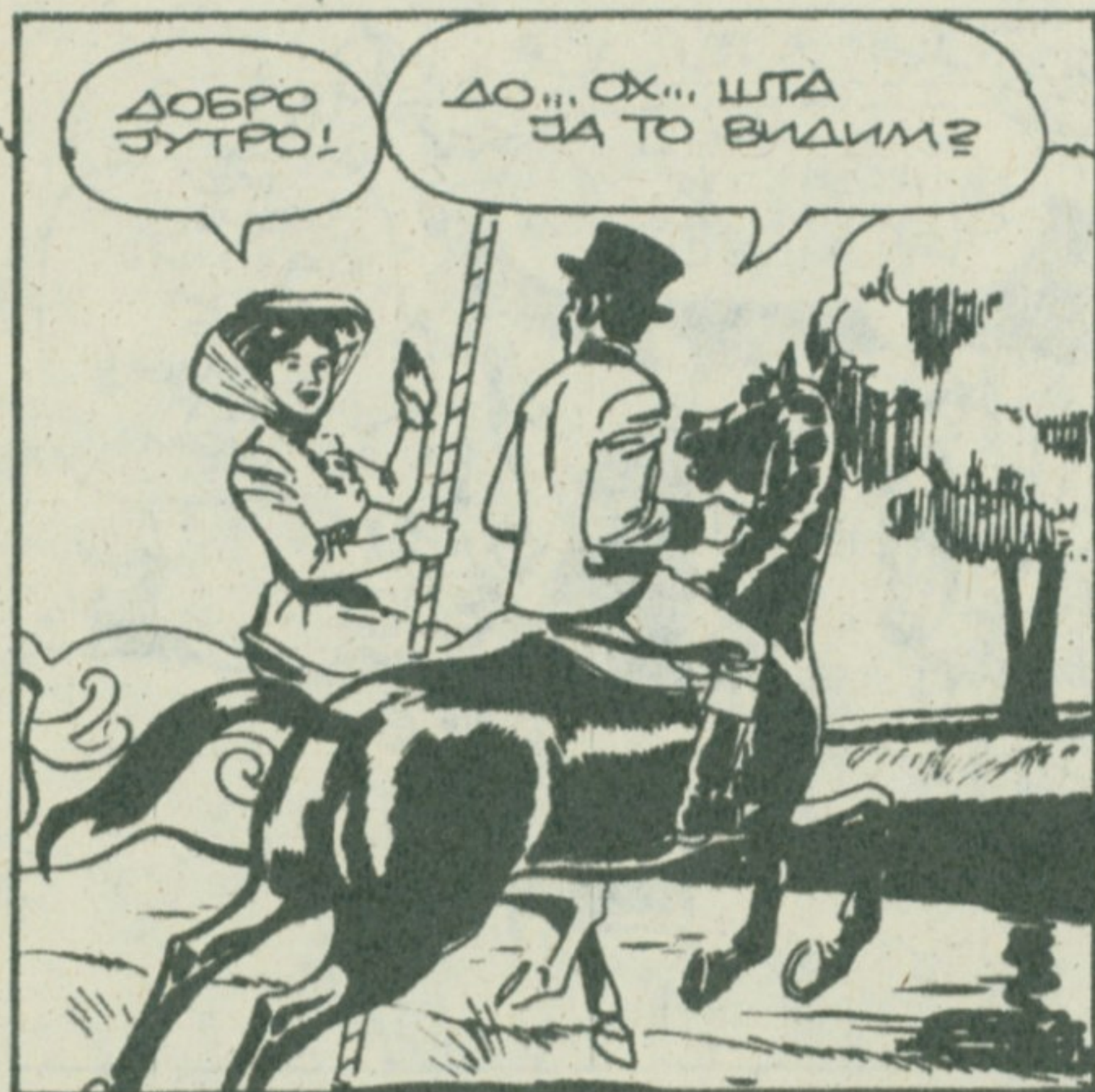
КАДА ЈЕ ДАН СИВ
И КАДА ЈЕ МАГЛА,
МЕРИ ЈЕ ОДАГНА
И СУЊЕ ЗАКИДА!

ЖИВОТИЊЕ СА
ОКОЛНИХ ИМАЊА И
ПАШИЈАКА ПРИДРУ-
ЖИЛЕ СУ СЕ
МЕРИ И
БЕРТУ!!!

БЕРТ ЈЕ ПРЕДУ-
ХИТРИО ЛОВЦЕ...

СТО МУ БАВОЛА!
ОПЕТ ОВИ СА
ПСИМА!

АЈДЕ! ПЕЊИ
СЕ НА МОГ
КОНА И ДОБ-
РО СЕ ДРЖИ!

КАД
ЈАШЕМ
ОВОГ
ДРВЕНОГ
КОНА,
НЕМАМ
ЖЕЉУ ДА
ВАС УГРИ-
ЗЕМ!

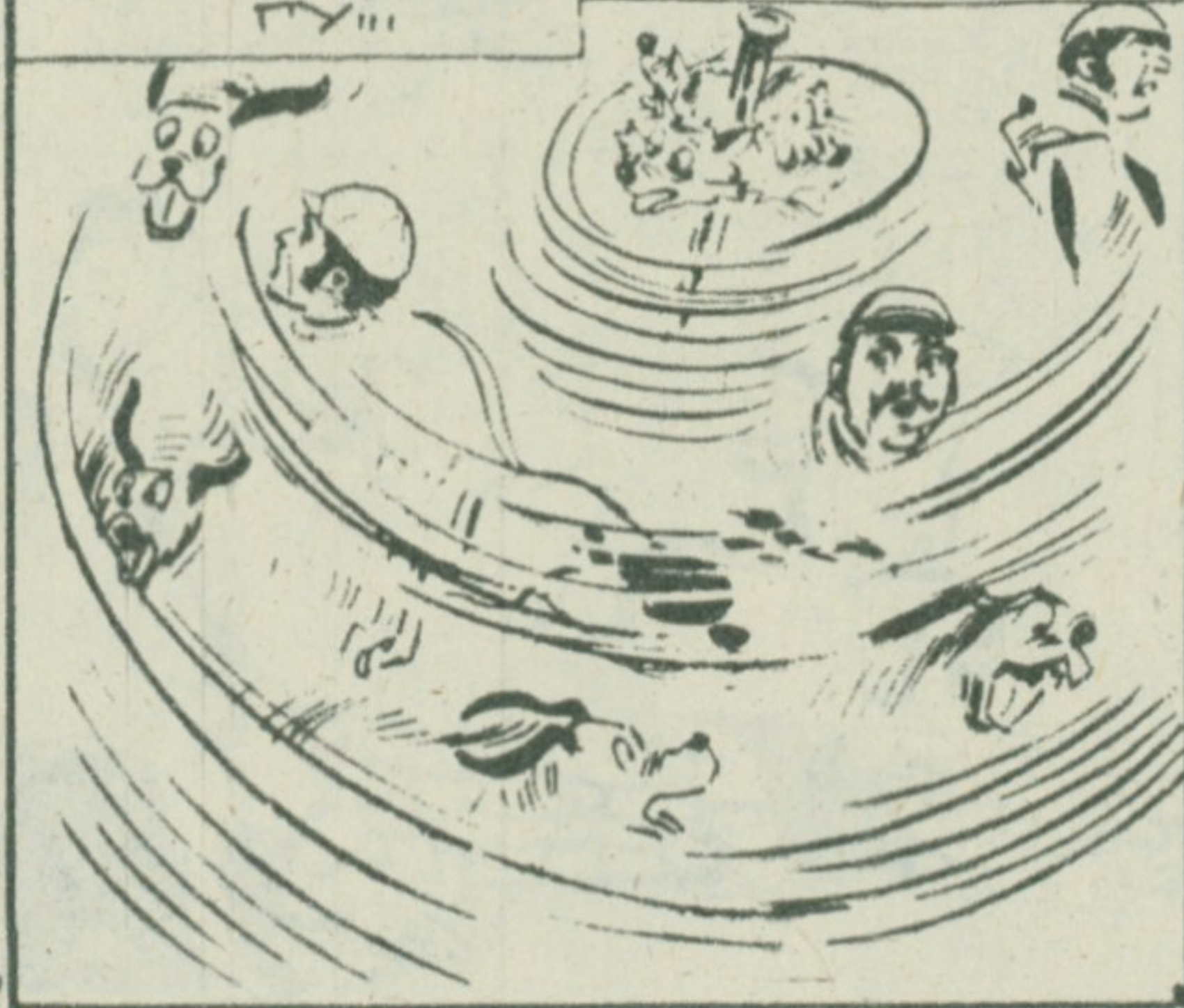

ИЗНЕНАДА, У СУСРЕТ СУ НАИШЛИ
ЗАХАДИ КОЈИ СУ СЕ ТАКМИЧИЛИ
У ПРЕСКАКАЊУ ПРЕПОНА...

ЈАОО!
ОПКОЛИЛИ
СУ НАС!

КОЊАНИЦИ И ПСИ СУ СЕ
СУДАРИЛИ... И БЕРТ СЕ НАШАО
У ТОМ ВРТАО-
ГУ...

МЕРИ ЈЕ ЗАПЕВАЛА
УСПАВАЊКУ...

ОСТАНИТЕ БУДНИ, НЕ СКЛА-
ПАЈТЕ ОЧИ СВЕ ДОК МЕСЕЦ
СИЈА! ВИ НИСТЕ ПОСПАНИ,
ОСТАНИТЕ БУДНИ, НЕ
САЊАЈТЕ...

СУТРАДАН
ЈУТРУ...

СУПЕР-КАЛИ-ФРАЦИЛИСТИК
-ЕКС-ПИ-АИ-ДОУШС!!

ШТА ТО
ПРИЧАШ?

ТО ЈЕ НОВА
РЕЧ КОЈУ МО-
ЖЕШ ДА ИЗГО-
ВОРИШ КАД НЕ
ЗНАШ ШТА ДА КА-
ЖЕШ! МЕРИ ПО-
ПИНС НАС ЈЕ ТО-
МЕ НАУЧИЛА!

ГЛУПОСТ!
АКО СЕ ЈА
ПИТАМ, ЈА
БИХ...

СУПЕР-КАЛИ-ФРАЦИЛИСТИК
-ЕКС-ПИ-АИ-ДОУШС! ВИДИШ
КАКО ПОМАЖЕ, ТАТА!

ЗАИСТА!
ОВДЕ ЈЕ МНОГО
ВЕСЕЛИЈЕ ОТ-
КАКО ЈЕ МЕ-
РИ ПОПИНС
ДОШЛА!

АКО ЈЕ ВЕСЕЛО, НЕ ЗНАМИ И
ДА ЈЕ ДОБРО! НЕЋУ ДОЗВО-
ЛИТИ ТОЈ МЕРИ ПОПИНС ДА
РАСПУСТИ ДЕЦУ!

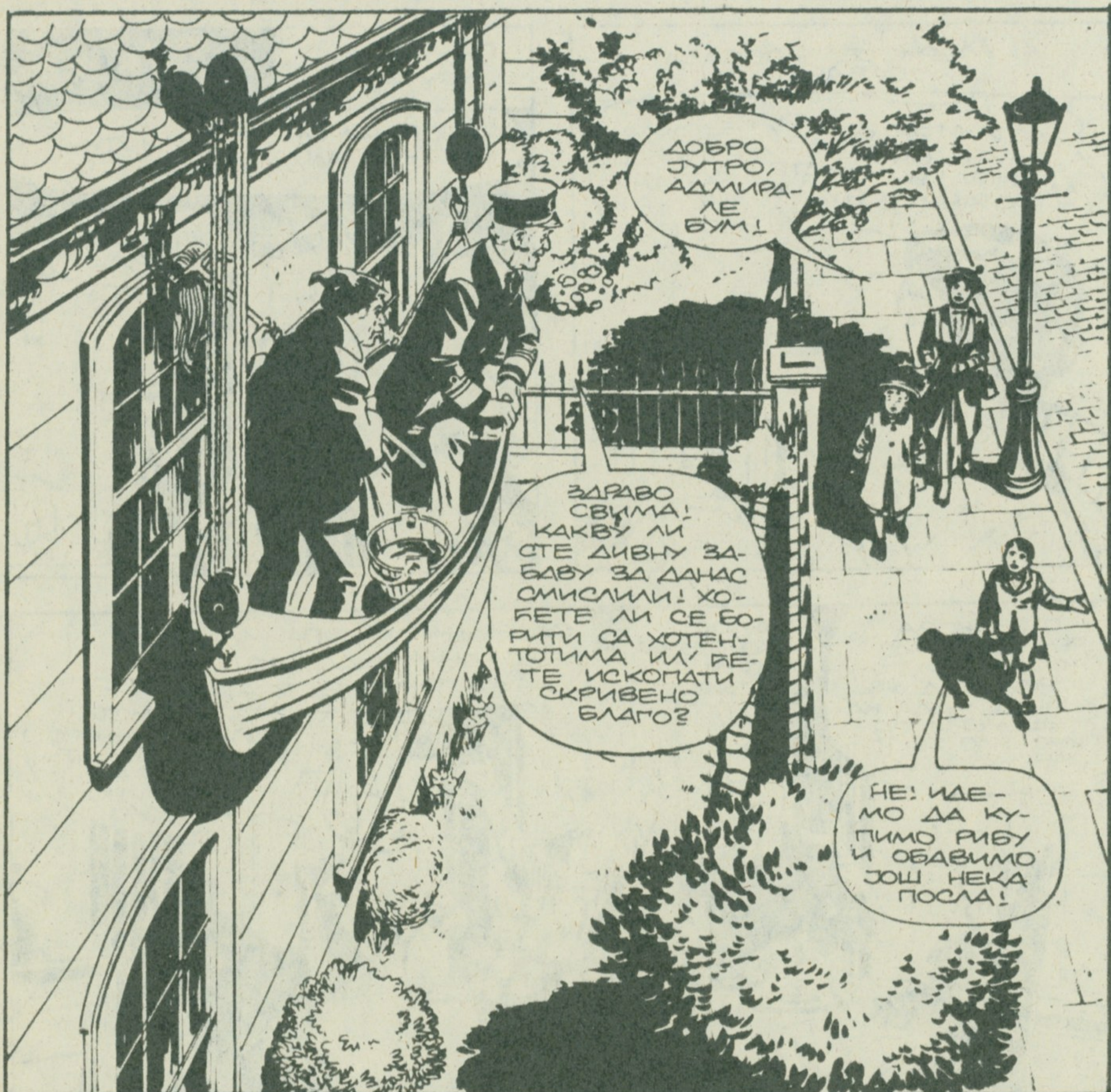
НАРАВНО ДА
НЕЋЕШ, ДРАГИ!
ПРИЈАТАН РАД
У БАНЦИ!

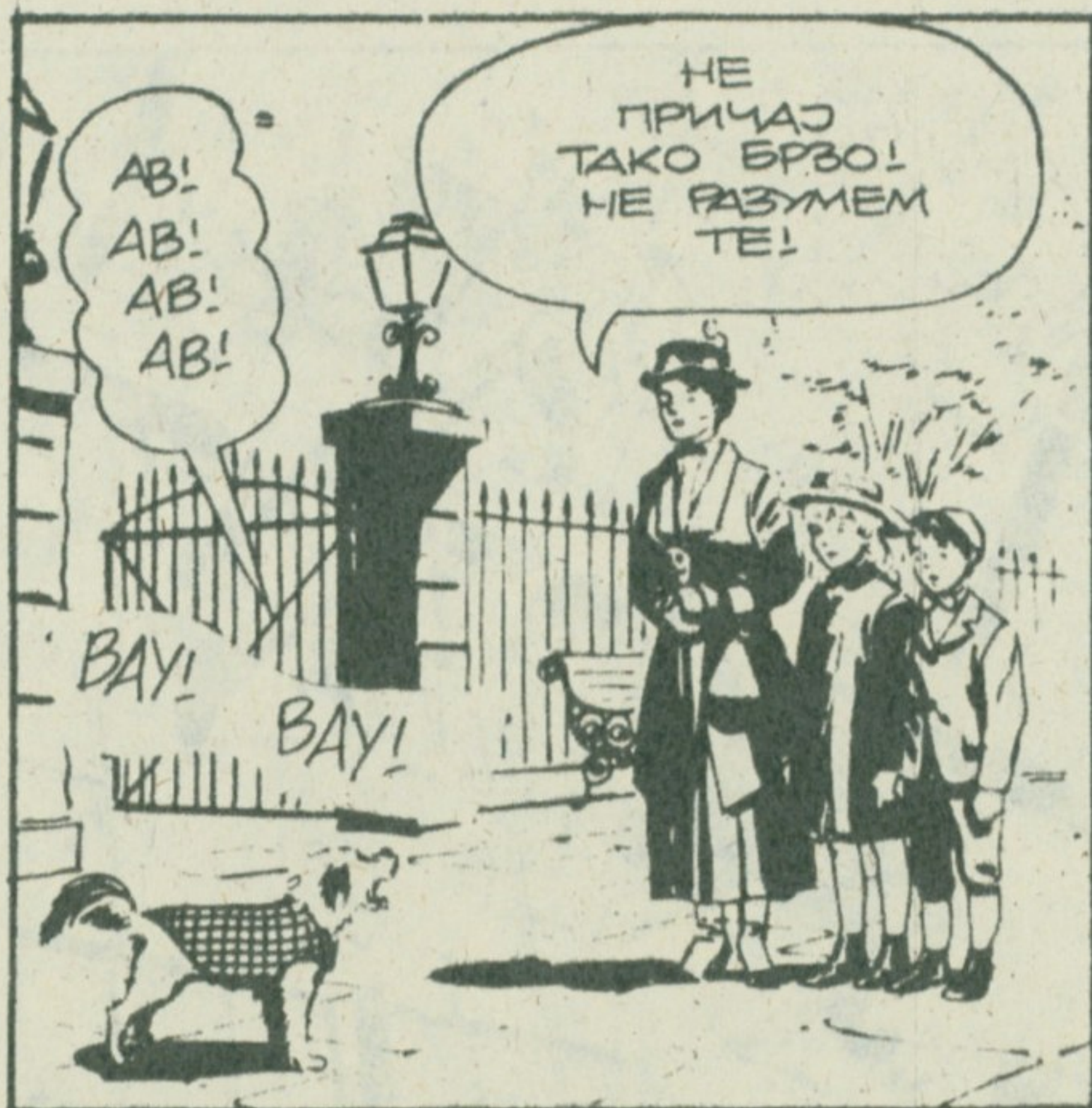

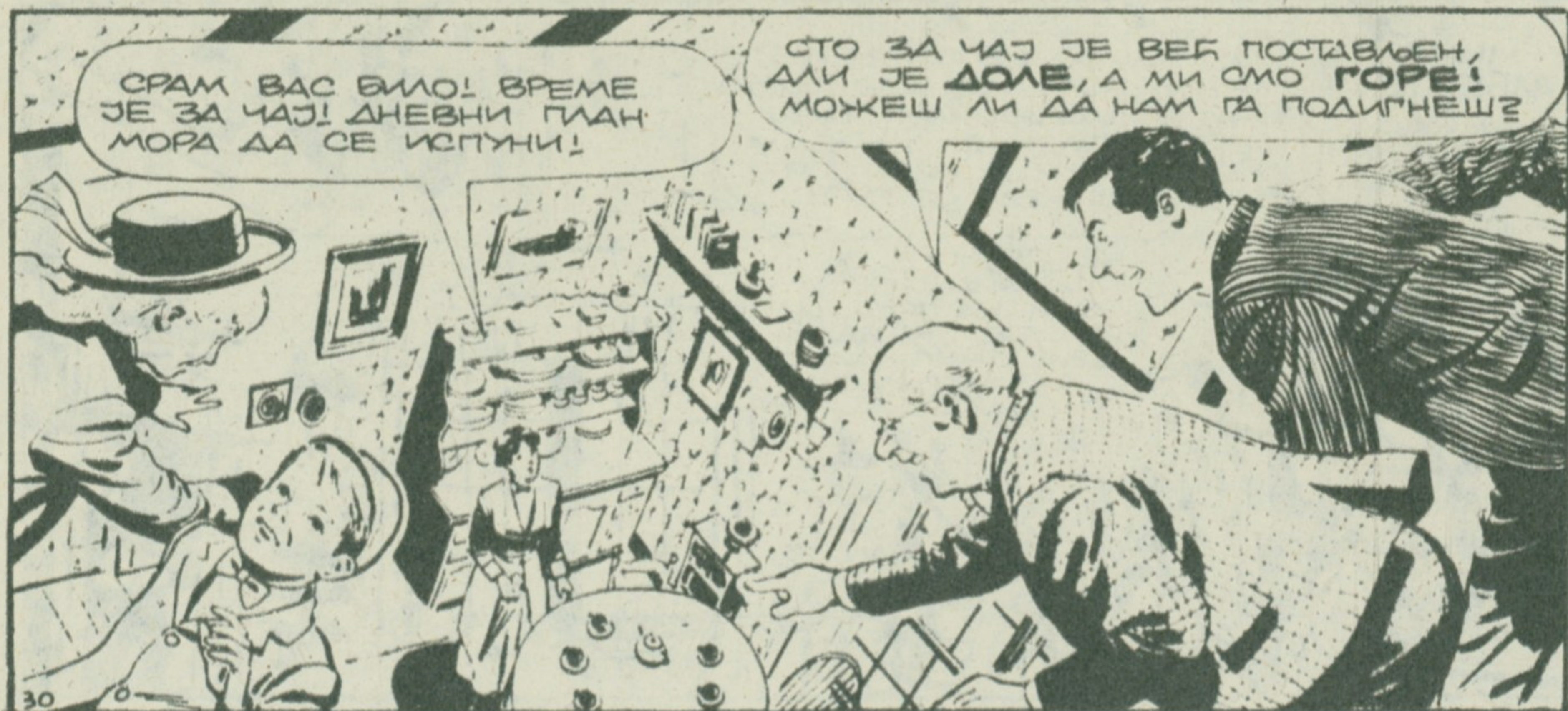
КАСНИЈЕ...

ТАКО СМО
СРЕБНИ С ТО-
БОМ, МЕРИ
ПОПИНС! ОБЕ-
БАЈ ДА НАС
НИКАД
НЕЋЕШ
ОСТАВИ-
ТИ!

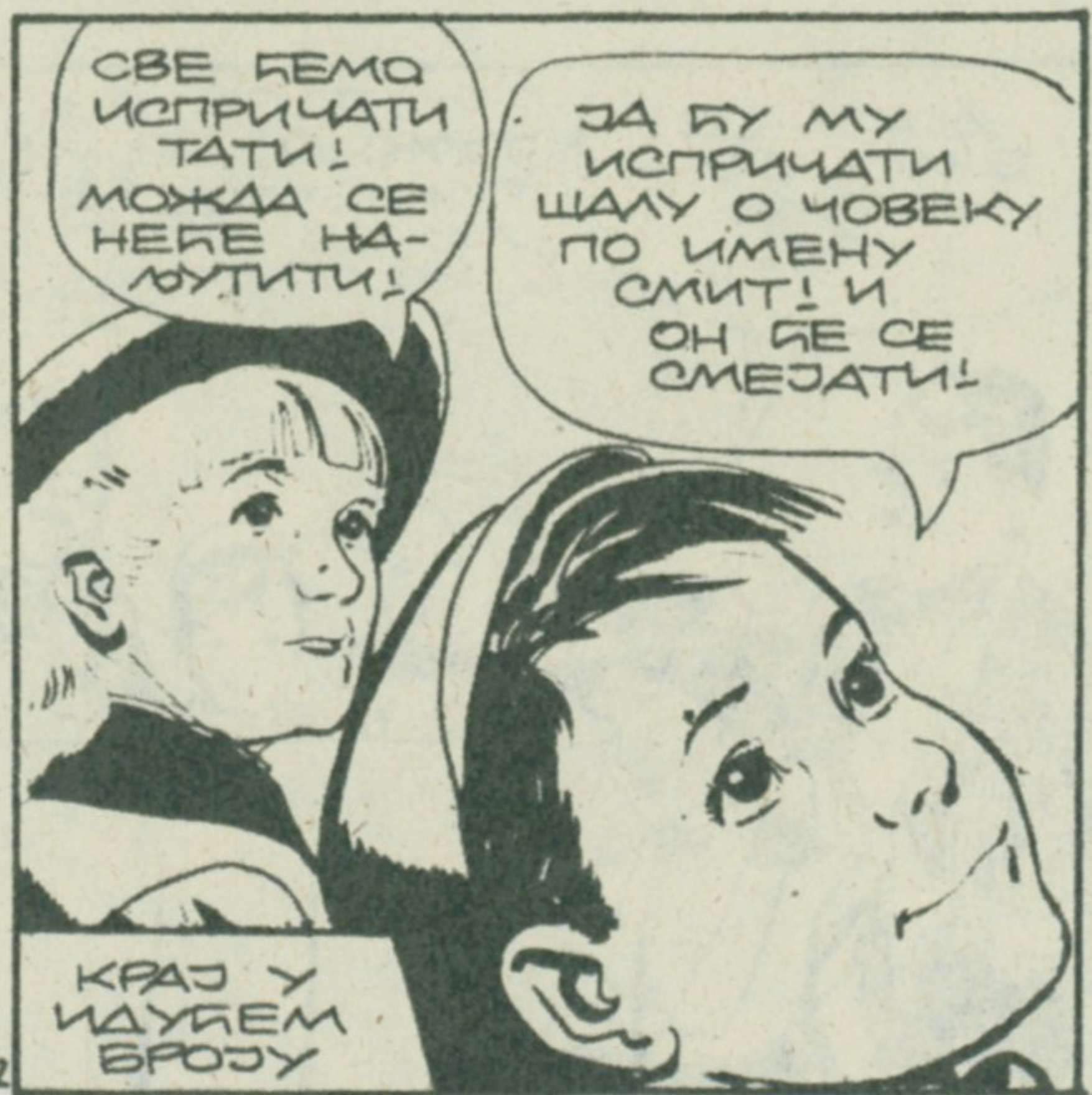
ПОЖУРИТЕ!
ИМ.МО МНО-
ГО ОБАВЕ-
ЗА!

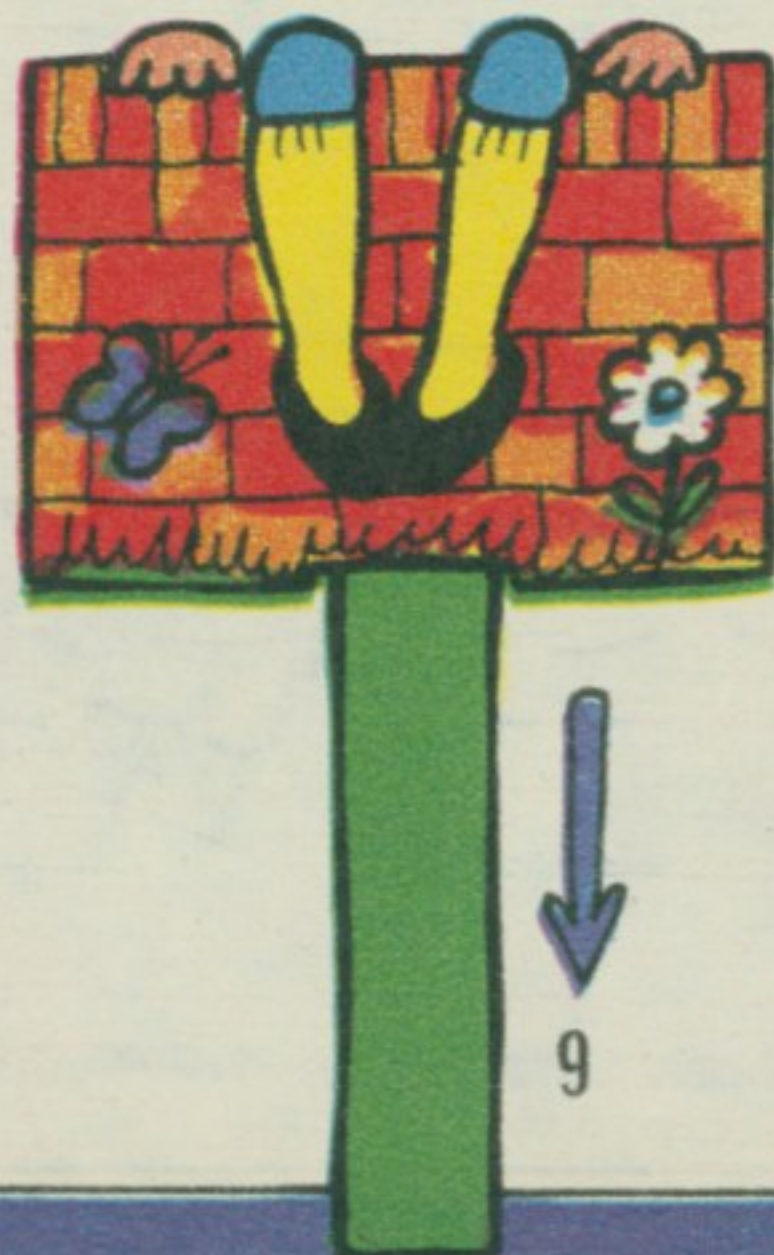
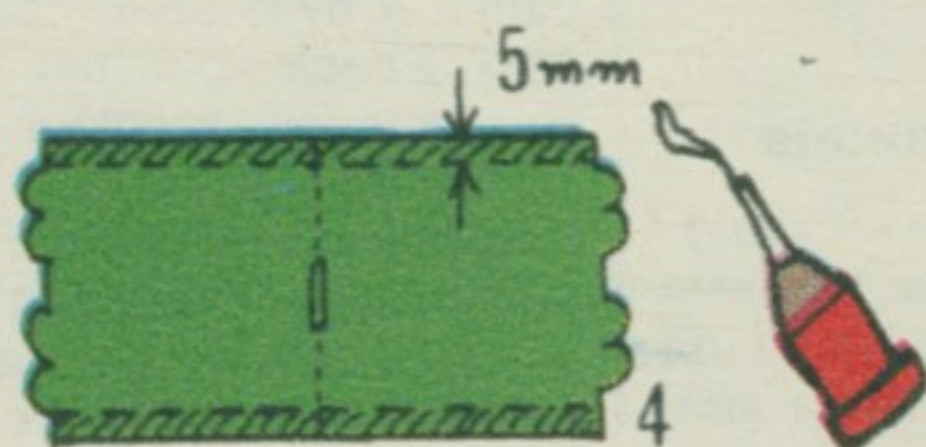
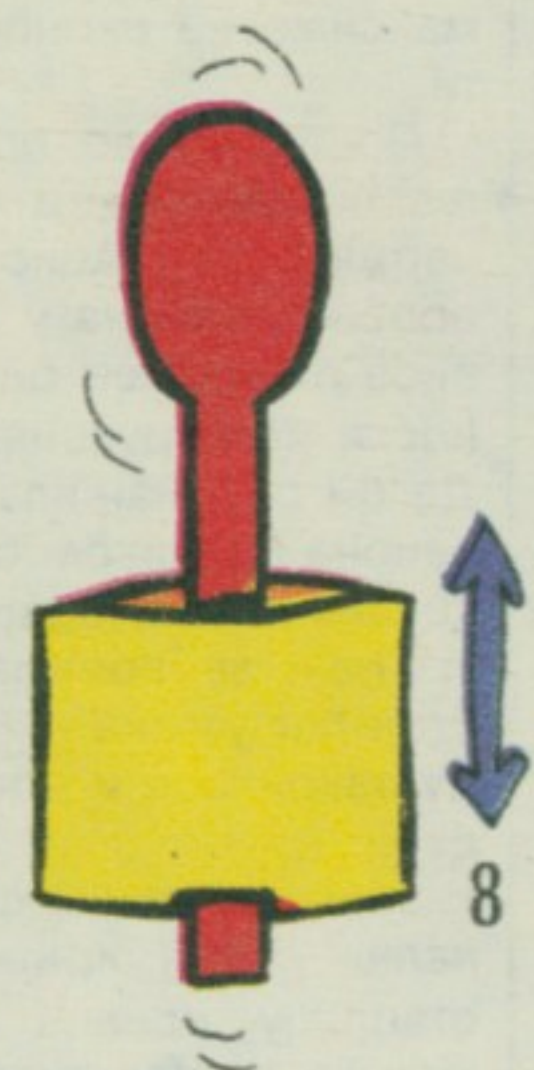
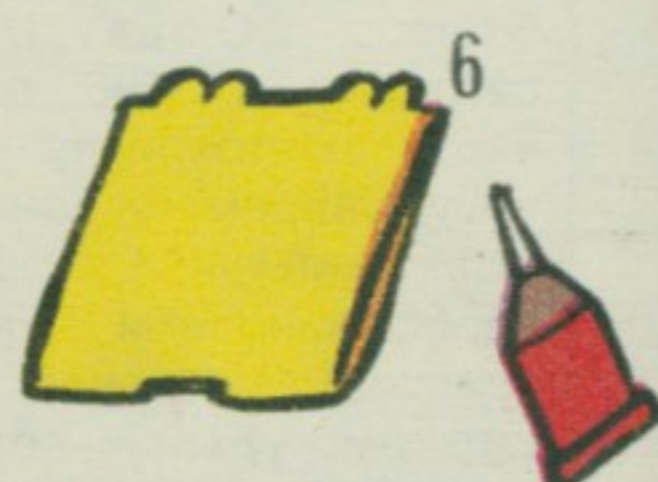
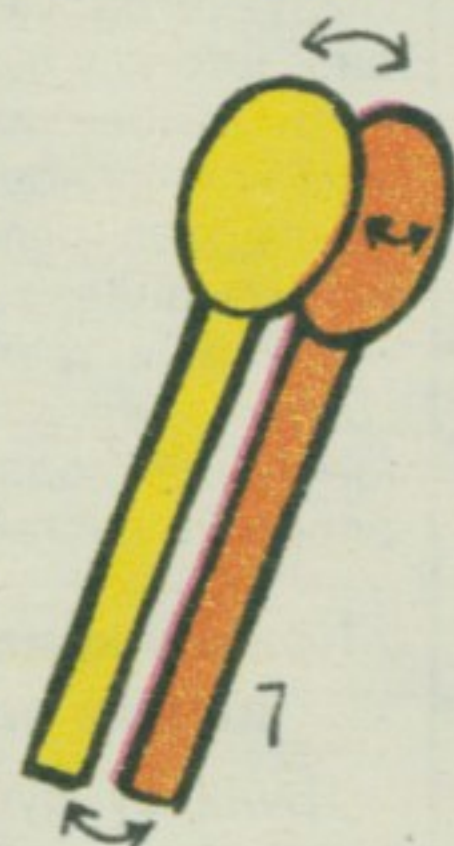
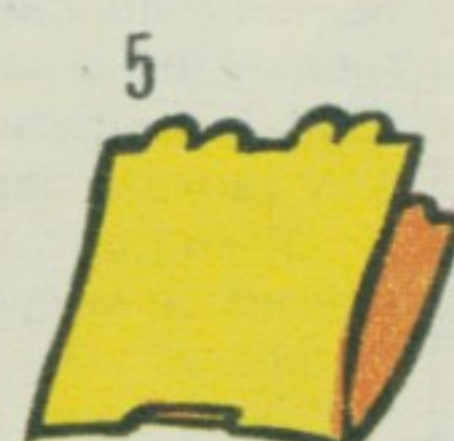
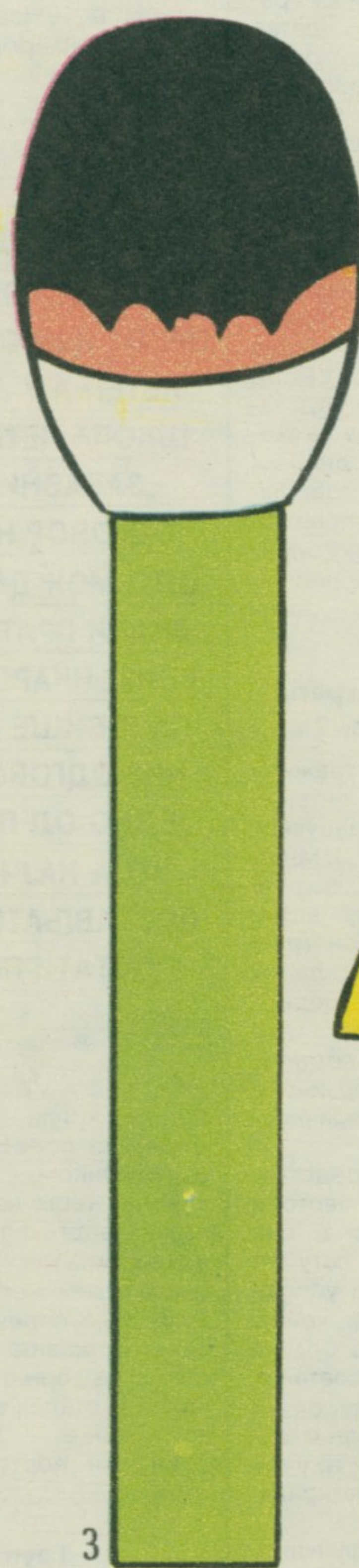
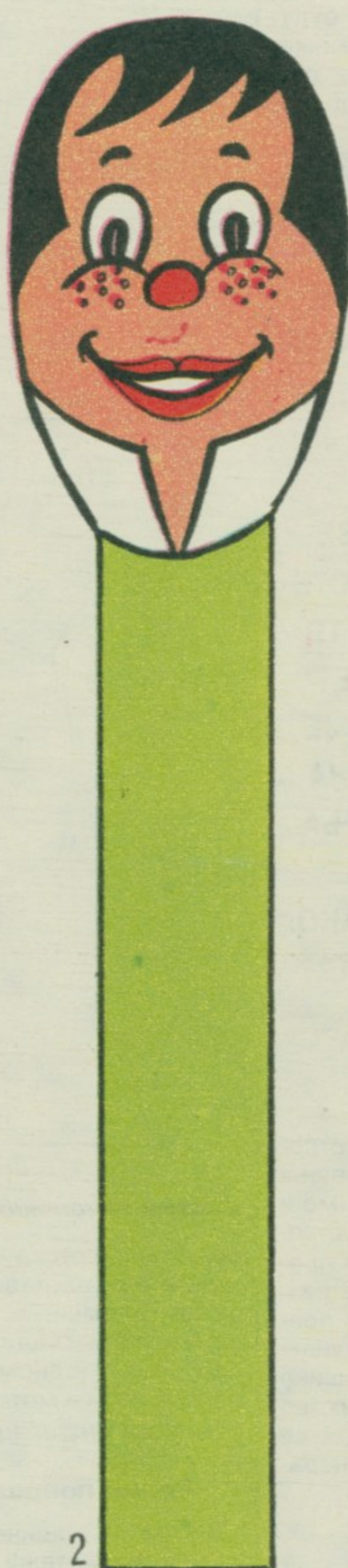

СМЕШНИ ЈОВИЦА

Залепи цртеже 1, 2 и 3 или их прекопирај на картон – црт. 2 и 3 су предњи део истог комада.

На црт. 1 пресавиј по цртицама и направи прорез где је означено. Залепи по означеном делу (црт. 4) тако да добијеш облик врећице (црт. 5 и 6). Ако лепиш главу Јовице, онда залепи црт. 2 на картон, исеци, па црт. 3 залепи са задње стране (црт. 7). Главу убаци у „зид“ тако да врат прође кроз прорез (црт. 8.). Кад се врат извуче, глава се не види па изгледа као да је Јовица пао са оgrade (црт. 9), кад се врат гурне – глава извири (црт. 10). Ова лепа и занимљива играчка може да послужи и као рођенданска честитка.

ЗАБАВНИКОВА ШКОЛА ЛЕТЕЊА

четврти час

Постоје различити авиони, зато што се и они, као и остала превозна средства, граде за опште или специјалне намене. Неки су конструисани да лете брзо, други да носе тешке терете. Неки су грађени за слетање на кратке и неравне терене, други захтевају дуге и савршено равне писте. Неки се праве тако да савршено изгледају, пуно коштају и дуго трају, а други да се продају за мале паре.

Но, као што и људи, ма колико се међусобно разликовали, имају у просеку пар ногу, пар руку, једну главу (ограђујемо се од оног што је у њој!), итд. тако и авиони имају углавном исте основне делове: крила, труп, репне површине, команде за управљање, стајни трап, погонску групу и неке, мање или више нужне, додатке -- разну опрему и системе.

Колико крила треба да има авион?

Људи су дуго тражили одговор на ово питање. Американац француског порекла, Октав Шанит, саградио је 1896. године чак и шестокрилну једрилицу. Савремени конструктори закључили су да су слободносећи једнокрилци најпогоднији, зато што омогућавају постизање максималне брзине и максималне економичности.

Пошто крило представља најважнији, а често и најтежи део авиона, све особине авиона у лету зависе понајвише од успешности конструкције крила. Да би се смањила брзина авиона приликом слетања, крилима се додају разни уређаји за повећање постојећег узгона -- и то у виду закрилаца и преткрилаца.

Још важнији функционални орган крила представљају крилца (елерони). То су релативно мале аеродинамичке површине на спољним деловима размаха крила и представљају попречну крму. Крећући се у супротним смерови-

ма, елерони окрећу авион око уздужне осе. Када је десни елерон подигнут, а леви спуштен, на левом крилу ствара се повећани узгон, крило се диже -- и авион се нагиње на десни блок. Са подигнутим левим елероном и спуштем десним, ефекат је супротан. Када су команде у неутрали, авион лети без нагиба.

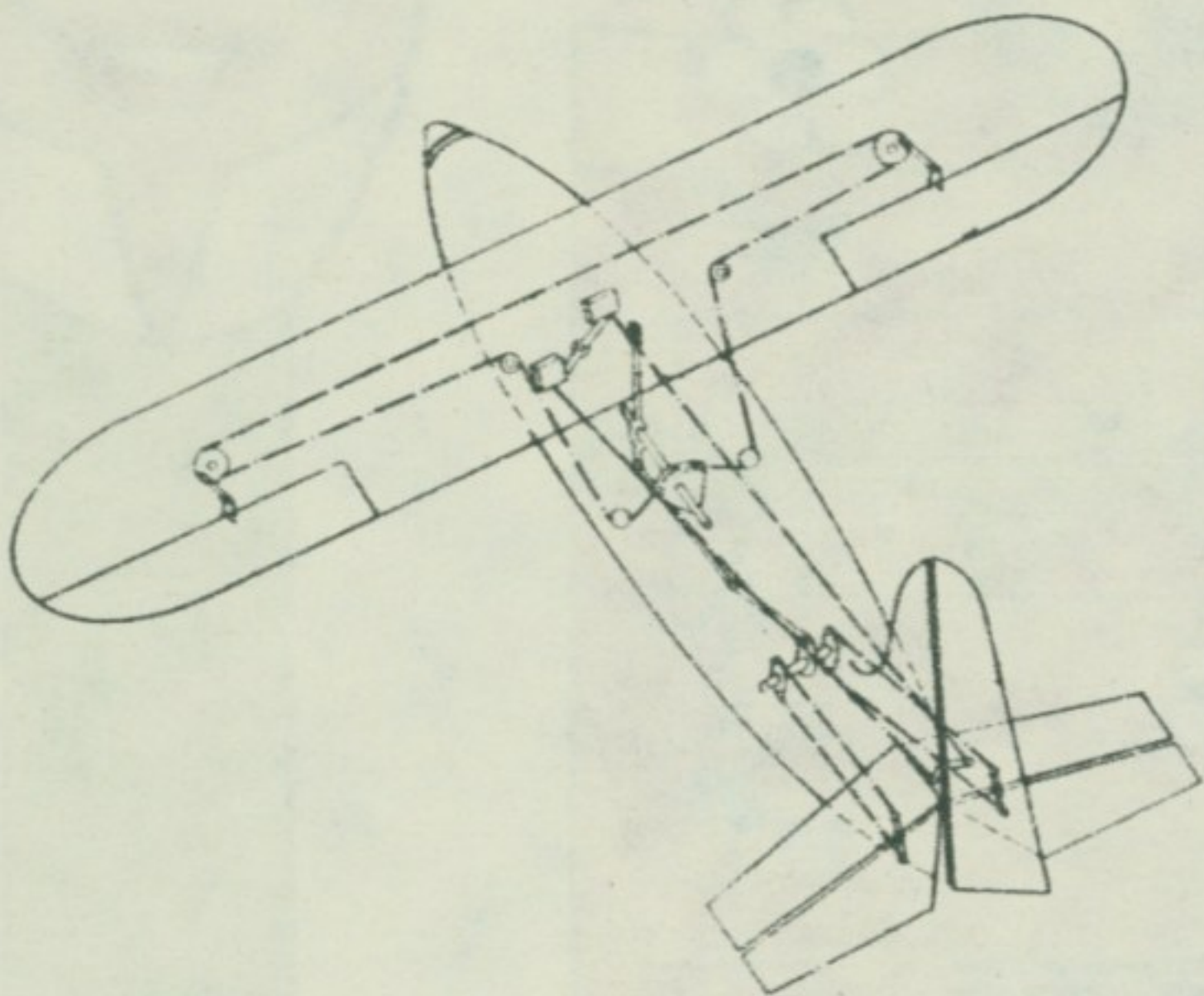
На крилима појединих авиона могу још да буду уграђене и аеродинамичке кочнице или покретне површине само на горњој

**ЗОРАН МОДЛИ ЈЕ
ПРОФЕСИОНАЛНИ
ПИЛОТ И ИНСТРУКТОР
ЛЕТЕЊА У ЈАТ-у, А
ШКОЛА ЛЕТЕЊА ЈЕ
„ЗАБАВНИКОВ“
ОДГОВОР НА СВЕ
ШТО МОЖДА НИСТЕ
ЗНАЛИ ПРАТЕЋИ ТВ
КВИЗ „ИКАРОВ ЛЕТ“.
ПА И ВИШЕ -- ТО ЈЕ
НИЗ ОДГОВОРА НА
ЈЕДНО ОД ПИТАЊА
КОЈА НАЈЧЕШЋЕ
ПОСТАВЉАТЕ: КАКО
ПОСТАТИ ПИЛОТ?**

страни крила (спојлери). Служе за повећање отпора приликом успоравања авиона. Често наилазимо и на низ вертикално постављених лимова. То су преграде граничног слоја ваздуха, које спречавају прерано одвајање ваздушне струје са горње површине крила и отклањају њихово вртложење. Зову се „фенс“ или „вортекс генератори“.

Труп

Труп је, пре свега, веза између крила и репа. Истовремено он служи за

Систем авионских команди

смештај пилотске кабине и терета и представља врло важан елемент у аеродинамичком изгледу летелице. Код једномоторних авиона носи и мотор са целокупном инсталацијом.

Репне површине

Репне површине осигуравају равнотежу авиона око попречне (крилне) осе. Састоје се од хоризонталног и вертикалног стабилизатора. Покретни део хоризонталног стабилизатора је кормило вис-

не, а покретни део вертикалног стабилизатора је кормило правца.

Команде авиона

То су преносни механизми за управљање. Њима се из пилотског седишта покрећу сва кормила авиона, како би се овај увео у разне положаје (еволуције). Основни систем команди у пилотској кабини састоји се од ручног уп-

ОСНОВНИ ДЕЛОВИ АВИОНА

рављача (пилотске палице или волана) и ножног управљача (полуге или педала). Палицом се покрећу кормило висине и крилца за нагиб. Педалама се покрећу кормило правца, чија улога помало подсећа на рад бродског кормила

Кабина авиона

Мора да буде прилагодена најважнијем путнику -- пилоту! Њене димензије су у складу са стандардним димензијама летача у седећем положају. На авионима који лете на великим висинама пилотске кабине су херметичне, са регулисаним притиском и температуром ваздуха.

Стајни трап

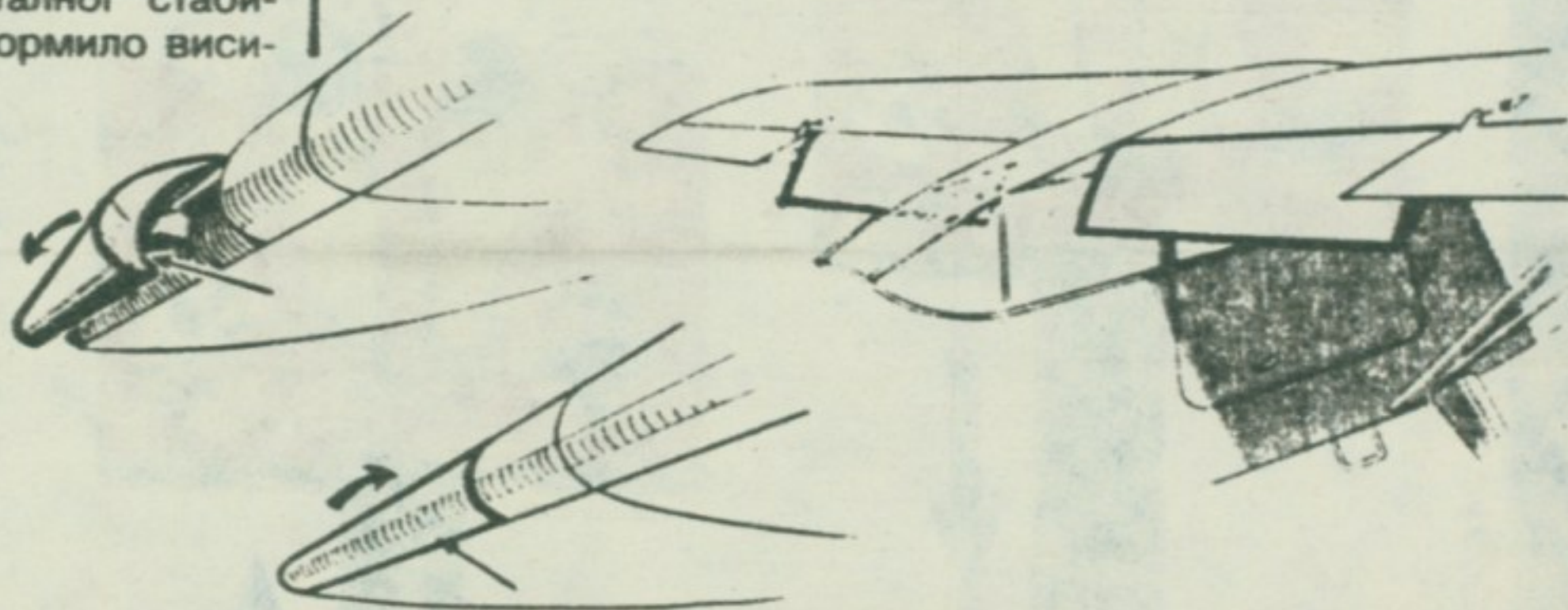
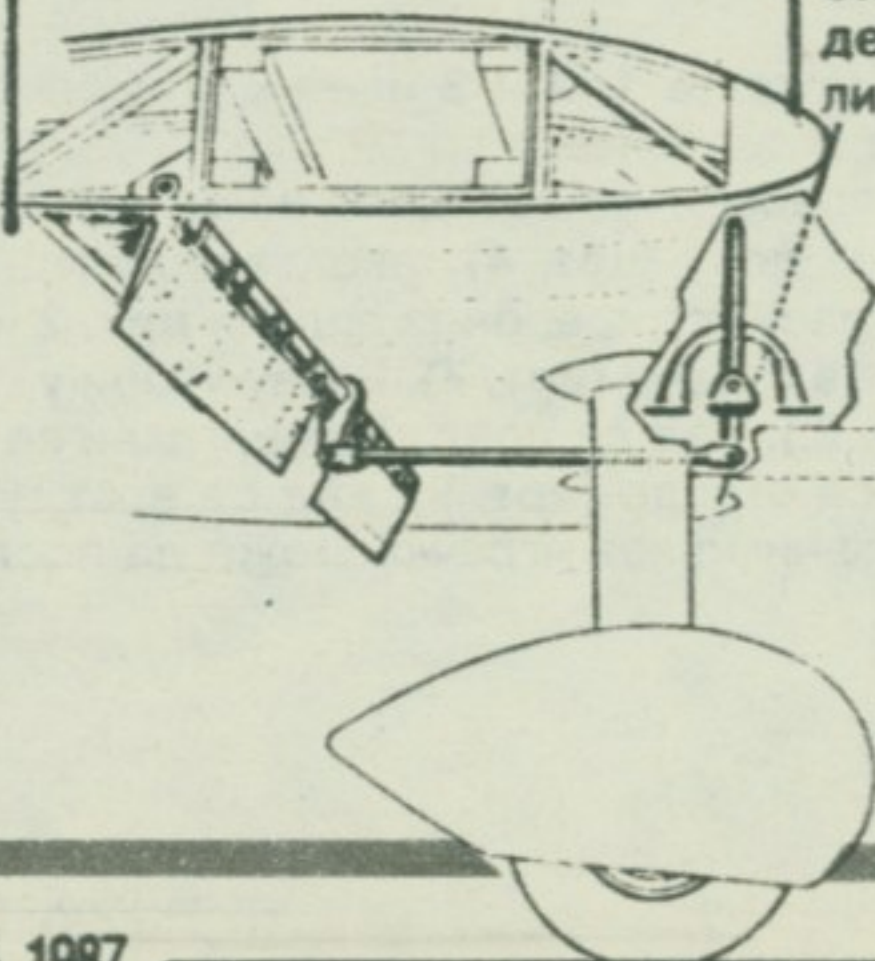
Пионири авиације полетали су на својим несигурним справама са металних шина. Затим се догодило оно неизбежно -- авиони су добили точкове са којима су несметано маневрисали по земљи. Стајни трап даје авиону сигурне ноге док се креће по тлу. На хидроавионима уместо точкова су чамци (пловци) одређене запремине. Сваки бољи авион са точковима лако може да се претвори у хидроавион једноставном уградњом одговарајућих пловака.

Погонска група авиона

Погонску групу код елисо-клипних авиона чине мотор и елиса, борци који против отпора ваздуха ратују у првој борбеној линији. О мотору смо причали прошли пут, али о елиси нисмо.

Елиса претвара снагу мотора у вучну силу која погони авион. Она је, у суштини, крило -- с тим што ствара узгон у вертикалној равни и вуче авион за собом. Елиса крчи пут кроз ваздух попут завртња који се уврће у дрво. Пут који завртањ пређе после једног пуног окрета од 360 степени назива се кораком завртња. Пут који елиса пређе после једног пуног окрета назива се кораком елисе.

Додатни аеродинамички механизми на авиону: ваздушне кочнице уграђене на авионском трупу (а), преткрилца (б) и закрилца (ц).

Пилот треба добро да познаје понашање авиона са елисным погоним и појаве које прате обртање елисе.

Тако ваздушне струјнице које елиса кружним кретањем одбацује уназад, у виду спирале обигравају око трупа авиона и ударају у вертикалне репне површине. Ако, је, посматрано из пилотске кабине, смер обртања елисе леви, ваздух удара у вертикални реп, здесна. Реп се заноси улево, што изазива скретање авиона у десну страну. Да би задржао правац авиона у полетању, пилот лаганим затезањем леве педале кормила правца спречава нежељено скретање удесно.

Замислите сада супермена који би био у стању да голим рукама заустави обртање елисе. Према закону акције и реакције, читав авион би почео да се врти у супротном смеру! Пошто се ваздух опре кретању кракова елисе, овај обртни (или отпорни) моменат елисе тежи да нагне авион у супротну страну од обртања елисе, попут чамца са само једним веслом.

Трећи ефекат који изазива елиса је такозвани жирокопски моменат елисе. Овај моменат се јавља приликом промене равни обртања елисе —

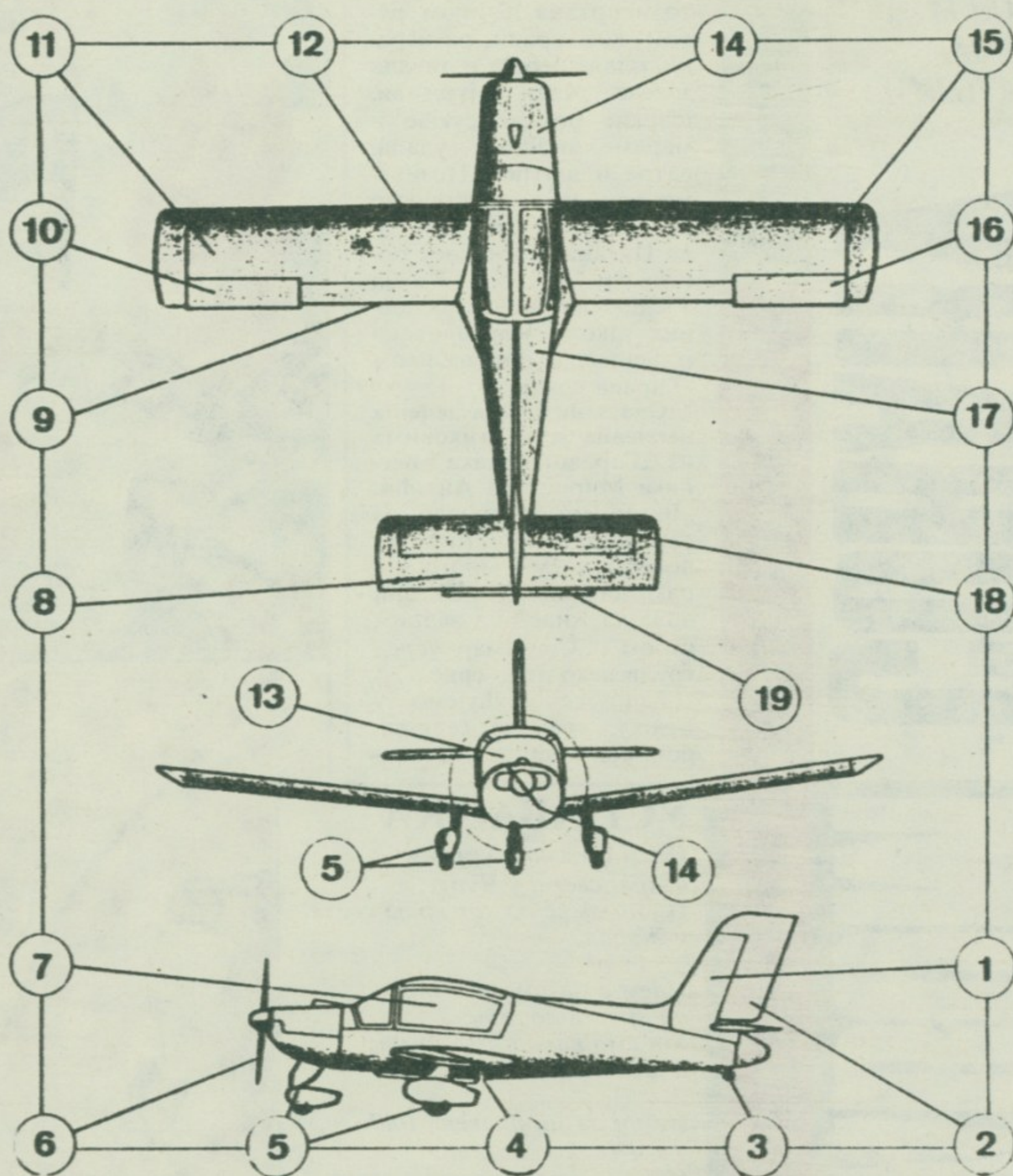
дакле, приликом преласка авиона у пењање или понирање, изазивајући скретање авиона.

Ове појаве и моменти које изазива елиса уравни-тежују се постављањем посебних аеродинамичних компензатора на крилима и репним површинама и, наравно, одговарајућим реакцијама пилота.

Разна опрема на авиону

Што је авион већи, више је и додатне опреме у виду разних система. Наш малишан за основну обуку у летењу има систем команди, систем стајног трапа, систем за гориво и електросистем (који производи неопходну електричну енергију и разводи је до потрошача у авиону). Но, они гломазнији располажу хидросистемом са уљем, који „ојачава“ снагу пилотских мишица и покреће команде, увлачи и извлачи стајни трап, степеништа и врата за путнике. Систем за климатизацију обезбеђује ваздух под притиском и жељеном температуром за путничку и пилотску кабину. Систем за грејање нападних ивица крила, репа и моторских гондола спречава стварање леда... и тако даље — до следећег петка!

Зоран Модли

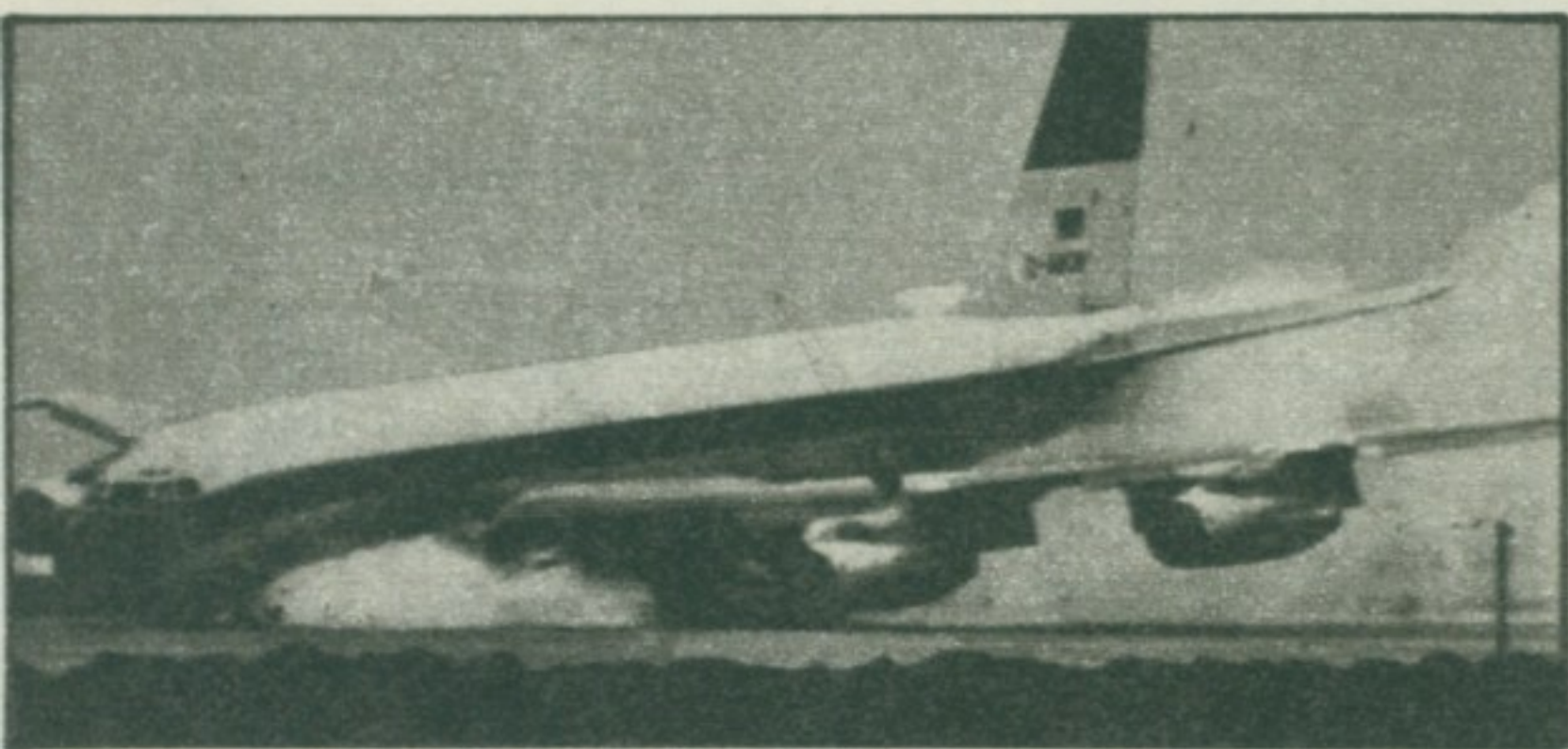
Авион одозго, спреда и са стране: 1. вертикални стабилизатор, 2. кормило правца, 3. хватаљка ужета за вучу једрилица, 4. база крила, 5. стајни трап (напред је носни точак, а испод крила главни

точкови), 6. елиса, 7. пилотска кабина, 8. кормило висине, 9. излазна ивица крила, 10. лево крилце (леви елерон), 11. лево крило, 12. нападна ивица крила, 13. ветробранско стакло пилотске кабине,

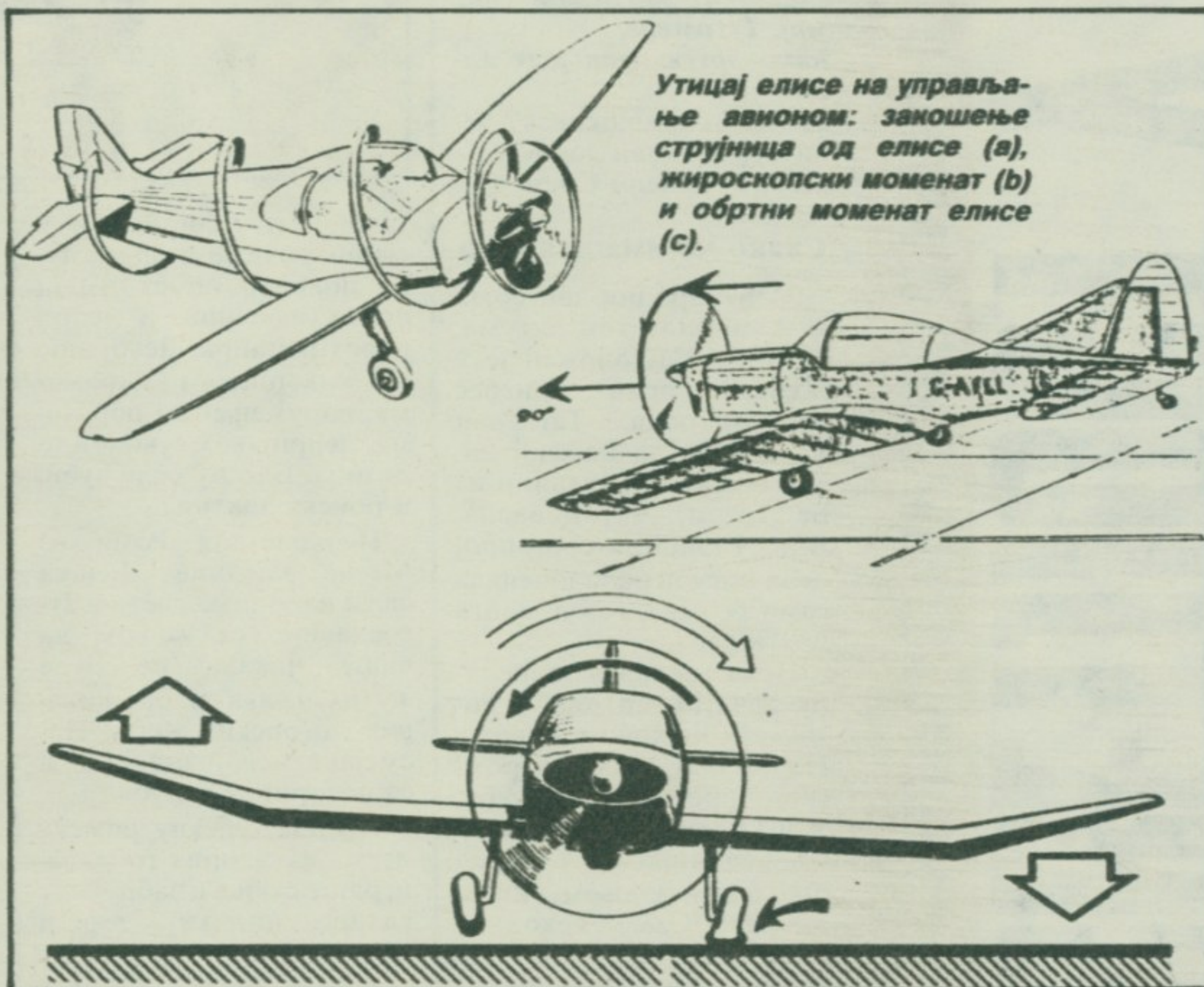
14. поклопац (капотаж) мотора, 15. десно крило, 16. десно крилце (десни елерон), 17. труп авиона, 18. хоризонтални стабилизатор, 19. трим-површина на излазној ивици кормила висине.

Свако има свој корак: завртањ кроз дрво, елиса кроз ваздух.

Као што се из приложеног види, носни точак авиона је најосетљивији део стајног трапа!

Утицај елисе на управљање авионом: закошење струјница од елисе (а), жирокопски моменат (б) и обртни моменат елисе (с).

ДРУМОВИ
ОДЛАЗЕ,
А ЈА
СТОЈИМ...

СВЕТОСТ У ГАРАВОМ СОКАКУ

У БЕШКОЈ КОД ИНЂИЈЕ ДЕЦА СУ ПЕСМОМ И ИГРОМ ОБЕЛЕЖИЛА И ТЕ КАКО ВАЖАН ДАТУМ КОЈЕГ У ВЕЋИНИ КАЛЕНДАРА - НЕМА

Стигла нам је необична позивница, невешто исцртана дечијом руком: коњ врани, разиграли, плава небеса и ливада зелена, точак у јурњави, шарене ромске сукње и мараме, виолине, гудала, ватре и шатре. „Позивамо вас да присуствујете обележавању Светског дана Цигана. Свечаност организују чланови Клуба Уједињених нација основних школа Чортановаца и Бешке, а под називом „Гарави сокак“.

Ова занимљива депеша исписана је и стиховима из „Гаравог сокака“ песника Мирослава Антића: „Ветар ми је гудало, ја сам виолина“, „Кад ми дође да идем – много морам да идем“, „Цигани воле да живе под ведрим небом“, „Сви имају усред груди неко лепо срце...“

Радо се упућујемо у Бешку, сремско село-варош код Инђије, у Основ-

УСПАВАНКА

Идем с мамом за руку
накрај света, у Чуруг.
И још даље од тог краја света:
у Жабал.

Идем с мамом целу ноћ
од дрвета до дрвета.
Ми смо народ што путује
и што спава пешке.

Немој да ми плачеш, Бибили,
у тој твојој колевци.
Када се вратим с краја света
донећу ти леба и пекмеза.
М. Антић, Гарави сокак

ну школу „Браћа Груловић“.

„Буди добар, сине мој,
Тугомире,
па ћу да те водим на ва-
шар у Чоку.
Водићу те да гледаш, сине
мој, Тугомире,
како друга деца једу ал-
ве...“,
као да „Гарави сокак“ ре-
цитују точкови док воз ју-
ри кроз кићени Срем.

Свако ко има два срца

Међународни дан Рома је 4. април: тог датума, године 1971, одржан је у Женеви први конгрес овог народа. Тај дан желели су да на свој начин обележе и ученици из Бешке и Чортановаца. Али, 4. априла овог пролећа нису играла и певала само ромска, већ и многа друга деца.

Цела школа у шаренилу дечијих цртежа о Ромима и њиховом животу. На већини знамења ромског народа: плаво небо, зелена земља, точак, сунце, виолина... А пред школским здањем ништа од тог. Само неколико старих „таунуса“: ни Роми нису као што су некад били... Али, на њиховим

тамнопутим лицима и у сјајним очима и овде титра поносан осмех изнад првих наусница и испод нових шешира. Девојчице са живописним марамама, нарумењеним образима, лепршавих сукњи или димија. Блесну бели зуби, и понеки златни...

Поздрав од Рома из Месне заједнице Бешка свим народима света и Југославије, са жељом да више никада не буде жутих трака и бодљикавих логорских жица. Насмејана девојчица пушта са позорнице голуба.

А онда одјекну ромска песма из дечијих грла, заиграше сукње и забрујаше гитаре, циликну деф и забуборише се стихови из „Гаравог сокака“ „нашег Мике“:

„Циганин је свако ко
има два срца:
једно да га убијеш у срце,
друго да му га поједеш с
устана...“.

Млади Роми који су учествовали у овој приредби живе другачије од својих баба и деда: станују у кућама, редовно иду у школу, гледају телевизију, родитељи су им већином запослени. Скитње су заувек окончане. Али, ти малишани су на позорници и те како верно приказали обичаје и обреде њихових предака: девојчице су занесено гледале у длан, гатале и прорицале будућност, а дечаки су се гласно, ударајући дланом о длан, погађали око цене коња...

О некадашњем и данашњем животу Рома го-

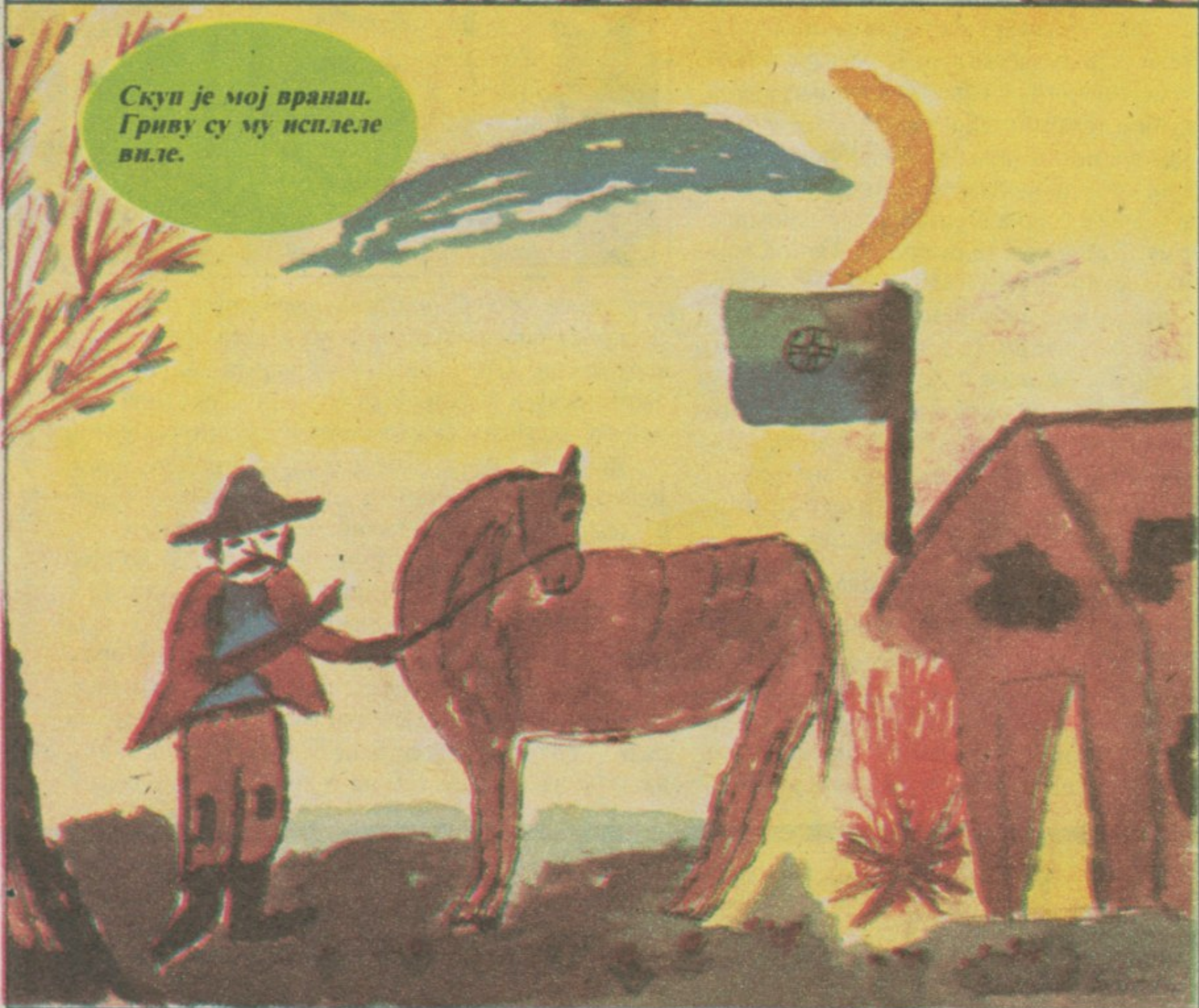
Речи које Роми најчешће изговарају: orpalipe – небо, phuv – земља, rota – точак, lauta – виолина, tramalipe – слобода, kamavipe – љубав, жеља, chavorro – дете, drom – пут, duripe – даљина, rjat – ноћ, dej – мајка, pašuno – ближињи, primovara – пролеће, dad – отац, chej – девојка, grompi – жена (Ромкиња), manušnji – жена (уопште), rom – човек.

Многе речи из српскохрватског језика ушле су у ромски: уколико нема одговарајућу реч на свом, Ром је „позајми“ из другог језика. Али, мање је познато да су и неке ромске речи упловиле у наш језик, нарочито у такозвани шатровачки говор: бангав, чорисати, ласина, цукела, халисати, ловина, огуглати, си...

вори доктор Трифун Димић, тридесетједногодишњи ромолог, председник Друштва за ромски језик и књижевност у Новом Саду. Ту је и десетогодишњи Зоран Јовановић из Чортановаца који жели да „види“ новинара и да буде радник.

Бели голуб у тамној руци

– Данас у нашој руци живи око пола милиона Рома, које сасвим погрешно називају Цигани – каже др Димић, који је ромологију специјализовао у Паризу. – Јесте, назив „Цигани“ има романтично, али често и подругљиво значење. Мој народ у разним земљама називају разним именима, али је званично име, које одговара и прошлости и садашњости, а и национал-

ном осећању – Роми. Колико нас има у свету – нико тачно не зна. Спомиње се бројка од 15 милиона. Највише Рома живи у Пољској и Шпанији... Иначе, има нас на свим континентима. Из Мачве су се пре овог века одселили многи Роми у САД и Канаду, где су данас познати под именом „Мачваја“. Роми пореклом из Југославије живе данас у Уругвају, Чилеу, у Аустралији...

Стручњак за ромски језик, Трифун Димић објашњава да међу Ромима има мноштво дијалеката и наречја, тако да Ром из једне земље или краја света тешко може да разуме свог сународника из другог подручја. То увелико отежава жељу ромолога

да најзад створе јединствену граматiku ромског језика, јер су свесни да без писмености и науке нема ни духовног и националног напретка.

Иако вековима често прогањани, нарочито у другом светском рату, Роми су успели да чудесном виталношћу преживе и најгоре погроме. Били су и остали оличење животне радости и туге, чежње и даљине, постојаности и скромности. То се види и из речи Зорана Јовановића отресиога десетогодишњака, који о себи живо прича:

– Нас седморо живимо у малој кући на обали Дунава. Отац ми је радник. Имамо две козе. Врло добар сам ученик. Волео бих да кад порастем и ја

Илустрације су радови ученика ОШ „Браћа Груловић“ из Бешке, а потписи испод њих стихови из Антологије циганске поезије.

будем радник у фабрици. Баш је то лепо: мајсторишеш на машини, па се онда вратиш кући, седиш у дворишту, свираш гитару и певаш са својом децом. Јесте, још нас псују к'о Цигане, али пусти то и живот, него сад је пролеће, па ти дођи код мене у Чортановце да ловимо рибу и гледамо Дунав како тече, далеко...

А онај бели голуб, којег је ромска девојчица пустила с позорнице, направио је круг изнад глава сјајних, црних коса и вратио јој се у тамнопуте руке.

Иван Лончар

СЛОНОВИ НЕ ПОДНОСЕ РОК

Становници Суматре имали су невоља са слоновима који су се у току ноћи слободно шеткали улицама града не водећи рачуна шта им стоји на путу. Кола, саобраћајни знак, нечија башта, омања кућа – све су рушили пред собом. Како отерати ове огромне, иначе при-

лично мирољубиве животиње? Решење се наметнуло малтене само од себе. Једне ноћи у дискотеци се прослављао нечији рођендан, музика је трештала до пет ујутру. Углавном су се слушале рок-песме. Слонови ни да привиру покрај диско-клуба. Очигледно ту врсту музике њихове слоновске уши не прихватају. Од тада, на све стране чује се само рок. ■

ЧИК АКО МОЖЕШ – ЋУТИ

На једној берберници у италијанском граду Палерму стоји следећи нат-

пис: „Шишање и бријање бесплатно ако муштерија дозволи берберу да прича о фудбалу, политици, деци!“ ■

ДРАГОМ ШЕФУ С ЉУБАВЉУ

Ако се ваш послодавац разболи, шта ћете му поклонити да га разгалите и ублажите му муке? На-

равно, ништа. Али, у Јапану, земљи бескрајне љубазности и пословности, је другачије. Најлепши дар болесном шефу је воће, на пример сочна диња у луксузној сомотској кутији увезана лепом свиленом траком са етикетом што отменије радње.

Код „Мицукошија“ на Гинзи, у елитној четврти Токија, првокласна диња у луксузном поклон-пакету кошта зими око два и по милиона старих динара. Али за газдину љубав ништа није прескупо. ■

МОЛИМ ХИТАН ОДГОВОР

Популарни британски дискокеј добио је следеће писмо: „Молимо вас да ми што пре одговорите како се зове песма коју

сте емитовали прошле седмице. Нисам сигуран да ли је то било у уторак или у четвртак, а можда и у среду. Била је то полка, или валцер, могуће и фокстрот. Речи су сјајне мада се не сећам тачно о чему се ради. Веома ми је жао што нисам запамтио ни име композитора или певача. Кад боље размислим, нисам сигуран да је то уопште било на вашем програму, али ме, у сваком случају, хитно обавестите јер желим да купим плочу“. ■

ХИТ ХИТ ХИТ
ХИТ ХИТ ХИТ
ХИТ ХИТ ХИТ
ХИТ

Каријере

Нова генерација

прва јавна признања. На њој се налазе прелепе, старинске, ритам и блуз баладе које су јој донеле епитет предводника нове генерације „црне” музике. Али, како су се појавиле прве похвале, тако се испоставило да уговор који је потписала уопште није повољан за њу. Испоставило се да је Отис Смит до максимума искоришћавао њен успех у своју корист.

– Такве ствари се увек догађају, али већина музичара о њима не жели да говори. А онда то клинцима ствара илузију да је у овом послу све мед и млеко. Пошто је у све ово укључено много новца, непрестано откриваш понеку превару овде или онде. Углавном, испостави се да су на све стране преваре и зато стално о томе говорим. Скоро да сам изградила стил причајући о таквим стварима.

Пошто је на време открила да њен добротинитељ није, у ствари, тако добронамеран, Анита је раскинула уговор и други соло албум „Rapture” снимила за нову фирму. После успеха ове плоче Отис Смит највероватније седи код куће и гризе нокте схватајући какву је грешку направио због грамзивости.

– Не знам да ли гризе нокте – весело каже Анита. – У ствари, уопште не знам шта је с њим. Дуго се нисмо ни срили ни чули. Уосталом, за све је сам крив. Сада је поново издао мој први албум и то је у реду. Немам намеру да га тужим. Одлично се осећам, километрима сам далеко од свега што се догодило и не желим да се осврћем на прошлост.

Морам да се костимирам

Откако се половином прошле године појавила плоча, Анита стално путује по свету. Одмара се у хотелској соби уз сендвиче и телевизијски програм.

– Одувек сам била усамљеник, тешко склапам пријатељства. О свему одлучујем сама. Желим да изгледам лепо али и да делујем што природније.

Трудим се да одаберем одећу, фризуру и шминку у складу са мојим ликом и да то, у исто време, одговара сцени. Јер, концерти су најважнија ствар у овом послу и морају бити одлични. Рекламна одељења у дискографским кућама имају много тежи и обимнији посао око тебе ако си, на пример, дебео. Још горе је ако си женско јер сви очекују да сјајно изгледаш и то мораш све време да потврђујеш. Непрекидно ме садећу фото-репортери а, као по правилу, готово сви су мушкарци. Они не схватају да је мени потребно да се костимирам да бих изгледала онако како то они и сви остали очекују. Морам пажљиво да се нашминкам, морам да уредим косу, а они то не схватају, јер они сами то не морају да раде. А опет, трудим се да не будем нека нашминкана луткица. Гледала сам на концертима неке певаче

Анита Бејкер почела је врло рано да се бави певањем. Још као тинејџерка 1978. године приступила је локалној групи Chapter 8. У то време је већ имала богато музичко искуство које је стекла певајући у клубовима. На жалост, звук групе Chapter 8 није се превише допадао публици, тако да је њихов први албум прошао неславно. Уредници у дискографској кући нису имали превише воље да још једном тестирају укус публике и за групу су сва врата била затворена. Разочарана, Анита се вратила у свој родни град, одустала од певања и почела да ради на рецепцији једног хотела.

– Убрзо сам почела да зарађујем око десет хиљада долара годишње, што је много пара, и најзад моја мајка није више могла са мном да разговара као што то чине друге мајке са својим ћеркама – објашњава Анита.

У то време срела је Отиса Смита, једног од уредника из њене бивше дискографске куће који је управо тих дана основао своју сопствену фирму. Он се сећао Аните из времена групе Chapter 8 и није делио мишљење својих колега да она нема талента. Потписали су уговор и Анита је снимила свој први соло-албум „Songstress” – у америчким продавницама појавио се 1983. године. Ова плоча донела јој је

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Последњи албум састава U2 „Joshua Tree” постао је један од најбоље продаваних у историји енглеске дискографске индустрије. У року од 48 часова продато је преко 300.000 копија и тако је у рекордном року достигао платинасти тираж. Најбрже продаван албум до сада био је „Beatles For Sale” али је овај најновији успех U2 озбиљно угрозио ту титулу.

У исто време сингл са обрадом чувене песме „Let It Be” у року од само четири дана достигао је тираж од 150.000 продатих копија. Сав приход музичари су уложили у фонд за помоћ пострадалима са трајекта који се недавно преврнуо у Ламаншу. Организатори планирају да продајом сингла у оквиру ове акције коју су назвали „Ferry Aid” остваре милион фунти зараде.

ЗАТАЈИО ЛЕК

Британски састав The Cure у последње време све је популарнији у Аргентини. Њихов компилацијски албум „Standing On A Beach” (Стојећи на плажи) врло је тражен у овој земљи тако да је постигао двоструки платинасти тираж. На недавном гостовању у Буенос Ајресу све време су били окружени бројним обезбеђењем које их је штитило од одушевљене али превише темпераментне и насртљиве публике. Испред њиховог хотела свакодневно су се окупљале сто-

који нису изгледали атрактивно и упадљиво. Али, оног тренутка кад се попну на бину и запевају, све се заборавља и ја сам била опчињена њиховим талентом и начином на који су живели с песмом. Већина нас није у могућности да се понаша тако лежерно, нарочито не жене.

Још два милиона

Свој таленат Анита најбоље исказује у љубавним песмама. Као ветеран који је снимио тек два албума, она достојанствено води своју каријеру залажући се првенствено за квалитет и не уступајући

ИЗНЕНАДА СЕ НА СВЕТСКИМ ТОП ЛИСТАМА ПОЈАВИЛА НОВА И ВРЛО КВАЛИТЕТНА ПЕВАЧИЦА. ТО ЈЕ АНИТА БЕЈКЕР А ЊЕН ОДЛИЧАН АЛБУМ „RAPTURE“ (ЗАНОС) ВЕЋ ЈЕ ПРОДАТ У ТИРАЖУ ВЕЋЕМ ОД ДВА МИЛИОНА ПРИМЕРАКА. САДА ЈЕ УПОРЕЂУЈУ СА ВИТНИ ХЈУСТОН И ШАДЕ. КОЛЕГИНИЦАМА КОЈЕ СУ, КАО И ОНА, ДУГО ЧЕКАЛЕ СВОЈИХ ПЕТ МИНУТА А ОНДА ПОСТИГЛЕ НАГАО УСПЕХ

комерцијалним законима. Други албум урадила је у сарадњи са Мајклом Пауелом, бившим гитаристом њене старе групе Chapter 8. Он је био задужен за продукцију. И како ствари за сада стоје, нема намеру да мења екипу.

— Људи већ почињу да врше притисак на мене. Питају како ћу успети да поново направим плочу која ће бити у врху топ листе? Мени то није најважније. Тај мост сам прешла оног тренутка кад сам ушла у овај посао. Волела бих, ипак, да продам још два милиона плоча, не због тога што је то најважније на свету или због још више пара, већ да бих могла и даље несметано да се бавим певањем. Знам какав је осећај када ти плоча пропадне и сви ти окрену леђа. А свестан си да вредиш и да можеш још пуно доброг да даш.

тине младих љубитеља групе. Невоље су почеле на два концерта који су се одржавали на фудбалском стадиону. Пошто је велики део публике остао без улазница, покушали су да уђу и тада су се сукобили са полицијом и обезбеђењем. У гужви која је настала њих тридесеторо је повређено и одведено у болницу а страдала су и два полицијска пса. На другом концерту је ухапшено 137 људи који су правили гужву у публици. После овано бурних концерата Cure су кренули на мању турнеју по Бразилу која је протекла много мирније. Иначе, Cure на енглеском значи лек и по свему судећи он је био много делотворнији за Бразилце.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

THIS IS THE WORLD CALLING

*I Hear a heart beat
it's ringing out across the universe
it Sounds so lost and lonely
it must come from some where deep inside of us
And the operator says:
„All is calm
All is quiet”
Close Your eyes and sleep tonight”*

*This is the world calling
This is Earth
This is the world calling
This is us*

*I'm on the train now
I'm moving through the yellow fields of rape
There's so much beauty
I wished that I believed enough to pray
Then the operator says
„Spinning 'round, you're wrapped in blue
There's no-one looks as good as you”*

*This is the world calling
This is us
And it goes on and on
What we going to do because it can't go on
Wrap me in your arms and keep me warm tonight
This is the world calling*

Текст и музика: Боб Гелдоф
Изводи: Боб Гелдоф

ТО СВЕТ ЗОВЕ

Чуо сам откуцаје срца
простире се по целом свемиру
звучи тако усамљено и изгубљено
као да долази негде дубоко из нас
А онда је са централе неко рекао:
„Све је спокојно
Све је тихо
Затвори очи и спавај вечерас”

То свет зове
То је Земља
То свет зове
То смо ми

Путујем возом
Крећем се кроз жута поља насиља
А на њима тако пуно лепоте
Пожелех да довољно верујем да бих се молио
И тада је неко са централе рекао:
„Окрени се, замотан си у тугу
Не постоји нико ко изгледа тако добро као ти”

То свет зове
То смо ми
И све се креће
А шта да радимо јер даље не иде
Обујми ме својим рукама и загреј вечерас
То свет зове

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Ми смо поп група и не стидимо се тога. Ми свирамо поп у најбољем смислу те речи, као што су то били Битлси или Марвин Геј. Нисмо као они одвратни Bucks Fizz, већ права поп ствар коју сам још као клинац заволео.”
Мик Ханел (Simply Red)

Уређује
др Зоран Живковић

Џоана Рас

Мора да сам ја последњи на свету јер нико други не разуме. Загфрид, на пример... па, тако се некако звао. Од колекве је учио само чинице и због тога је био веома поносан. Био је то крупан светлокос човек који нас је одвео до звезда. Ја сам био само путник, и то црн попут кртице, али он је био учтив и није обраћао пажњу на то. Повео ме је у одају са постројењима и показао ми таблу са уређајима која је светлукала наспрам сивих зидова, велике каталоге и прозоре кроз које су се виделе звезде. Рекао ми је да сам веома простоду-

шан и да ме не треба пуштати самог напоље. То није у реду; ја једноставно нисам заинтересован и то је све.

– Шта ти уопште знаш? – упитао је, а када сам му одговорио да знам неке приче, насмејао се. Смејао се гласно, забацивши главу уназад да му је светлост лампе падала на косу. Ја сам погнуо главу и насмешио се.

– Стварно? – рече он на крају. – Мораш ми их испричати.

И тако сам му причао о прелепом белом граду чије сам име заборавио. Око средишњих водоскока где су блистали млазеви воде, попут кристала на небу, нала-

зили су се травнати брежуљци. Људи сваке године силазе са брда у свечаним поворкама одевени у златноцрвене одоре како би потерали ласте у град.

Била је то само прича за разоду, али он ју је пажљиво слушао и на крају ме упитао:

– Да ли си то прочитао у некој књизи?

Одмахнуо сам главом.

– Онда мора да си био тамо.

– Нисам, разуме се да нисам.

Дошао је и други пут да му причам. После завршене приче приметио је: – То мора да се догађало у прошлости. Никада нисам видео неко слично место, а

познато ти је да сам прошао целу Галаксију. Немогуће да је таква град постојао више од неколико хиљада година у прошлости.

– Још постоји – рекох ја – и веома је стар. Стар је десет милијарди година. То знам.

– Али то је немогуће – оштро је одвратио, мада није хтео да објасни зашто. Казао је да ја то вероватно не бих разумео. Ово што сам управо испричао збило се други пут. Трећи пут када је дошао изнео ми је нову замисао.

– Мора да си једноставно заборавио где се налази – рекао је одлучно. – Немаш ти главу за чи-

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ МОГАО ДА ВРАТИ ЧАСОВНИК УНАЗАД

Ралф Мајлн Ферли

ОВО ЈЕ ПРИЧА СА ДВА
МОГУЋА КРАЈА.
ЧИТАЛАЦ МОЖЕ ДА
ИЗАБЕРЕ ОНАЈ КОЈИ МУ
ОДГОВАРА

Једном давно постојао је човек који је поседовао моћ (кад год би увидео да је направио грешку) да врати часовник и понови догађај у светлости стеченог искуства. Тако се једном склонио од кише у неку шупу заједно са лепом и веома заводљивом младом дамом.

Када је касније испричао о томе својој жени, а она га прилично сумњичаво упитала како се понашао према младој дами, он јој је узвратио изненађено и увређено:

– Па крајње пристojно, разуме се! Ништа друго ми уопште није пало на памет.

На то је његова жена озлојеђено шмркнула и изјавила – Не служи ти на част што си одолео искушењу које за тебе то никада и није било.

Тада је увидео да је направио тактичку грешку, па је вратио часовник уназад за неколико минута и покушао поново да води исти разговор.

Овога пута, када је његова жена исказала сумњу, он признаде.

– Све што сам могао да учиним било је да руке држим подаље од ње. Али моја дубока и ода-

на љубав према теби утикла ми је снагу да одолим искушењу.

На то се његова жена, уместо да буде поласкана овим доказом оданости, страшно разбеснела.

– У тебе човек не може да има поверења! – одбруси она. – Ниси смео ни да пожелиш да је додирнеш. Исто је тако неморално пожелети жену као и имати је.

После тога човек је провео дуго времена размишљајући. Мора постојати неки начин да се жени удовољи!

Конечно му сину решење и он врати часовник по други пут. Још једном га жена упита како се понашао према лепој младој дами. Овога пута, увређеног поноса, он одврати:

– Шта? Према том страшили! Молим те, имај бар мало поверења у мој укус.

На то му његова жена, која није била ни издалека онако привлачна као она млада дама, загрли и промрмља: – Баш си срце!

Први могући крај:

Ето доказа да се жени може удовољити ако употребите мало такта.

И други:

Тако човеку његова чудновата моћ да враћа часовник није донела ништа добро. Осим што је научио да се женама не може удовољити, ма шта чинили!

(Што је и без тога требало да зна!)

Или: Када је то схватио, он поново врати часовник, али овога пута мало више, до епизоде са лепом и заводљивом младом дамом у шупи, по киши.

њенице. Покушај да се присе- тиш.

Ја то, наравно, нисам могао и он је морао да се задовољи под- робним описом града, али је остао без података о месту где се он налази и како му је име.

– Мора да је негде сакривен – љутито је мрмљао подгуркујући ногом вештачку ватру. – На неком забаченом месту... очигледно примитивном... мораш се сетити. – Била је то само игра. Испричао сам му да тамо имају праве ватре, жуте пламенове које користе због њихове лепоте и који су провидни наспрам каменова. Почео је да се љути. Корачао је по одаји називајући ме будалом која није у стању да памти чињенице. Једино он то уме.

Окретао би се и засипао ме питањима о статистикама, становништву и све таквим неким стварима.

– Чиме се баве? – питао је.

– Па ничим – рекох – ничим осим што кују злато, баве се магијом и томе слично. – Желео сам једино да га забавим.

– Желим да одем тамо – изјави он. – Мора да си видео неке слике. Никада нисам био на једном таквом месту. Ово бих баш желео да посетим.

Ускоро је почео да ме оптуђује. – Ти знаш где се оно налази – говорио је – и кријеш то

од мене. Вероватно мислиш да бих тамо одвео и друге људе и покварио га, али не бих. На уму ми је нешто боље од тога. Мораш ми рећи где се налази. Нећу се смирити док не одем тамо. Могао бих да купим брод... мали... није то, знаш, тако скупо... и да одем тамо. Стварно бих могао. Толико се разликује од свих осталих места... знаш, желим да останем тамо до краја живота. Не знам зашто, али мислим да бих тамо могао остати.

– Ма хајде! – рекох ја. Остао је посрамљен, зурећи у таваницу.

– Знаш – почео је тихим гласом – мислим да тамо можда не бих умро. Схваташ, тако се осећам. То си ти учинио од мене.

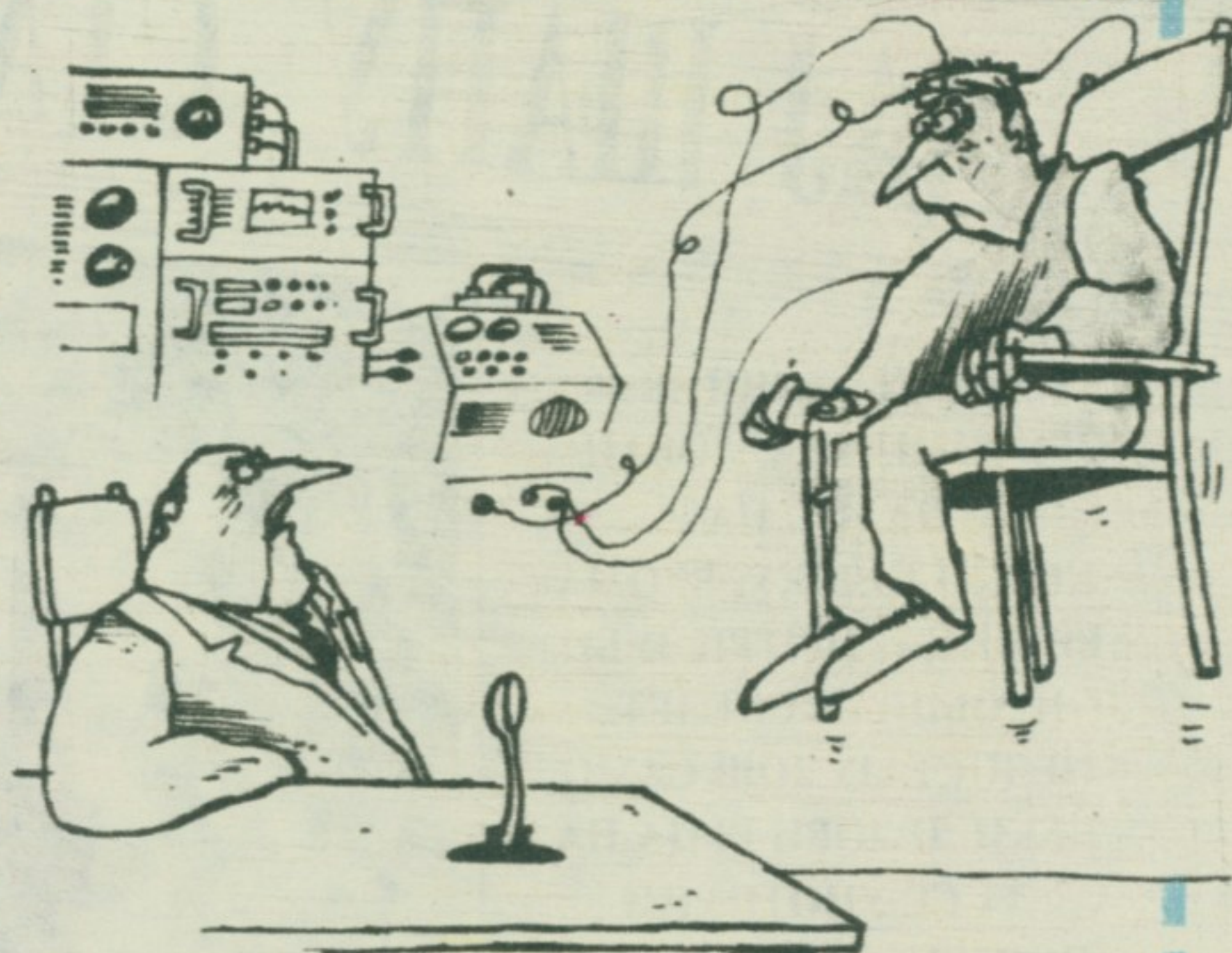
– Не можеш га наћи – одврати. – Ја сам га измислио, сваку појединост. Он чак ни не постоји.

– Заборавио си – био је упоран – јер си будала, али ја ћу набавити брод и путоваћу унаоколо, напред, назад, док га не пронађем. Ја нисам будала. Пронаћи ћу га. Затим је непоколебљиво изишао из одаје.

И учинио је то. Глупи јунак сада се налази тамо напољу, између Анатареса и Денеба или негде другде... сви су погубили разум. Мора да сам ја последњи, јер нико осим мене не разуме.

Простодушни! Васиона их је пуна. ■

SF **ЗАНИМЉИВОСТИ**

Добро то. А да ли можете да свијете кашику?

Са Шри Ланке стижу вести да велики SF маг Артур Кларк увелико ради, заједно са неколико професионалних сценариста на обради чак три своја романа за екранизацију. Посреди су „Песме далеке Земље“, „Рајски водоскоци“ и „Пад Месечеве прашине“. Како сада стоје ствари, на великим екранима најпре ћемо имати прилике да видимо филмску верзију Кларковог (засад) последњег романа „Песме далеке Земље“.

Хонорари које амерички SF аутори добијају за своја нова дела већ су увелико пробили „звучну границу“ од милион долара. Ствари су овде почеле да се мењају почетком осамдесетих година, када се неколико водећих писаца научне фантастике „пробило“ на опште бестселер-листе (Кларк, Асимов, Хајнлајн). Сада, међутим, већ и писци из такозване „друге гарнитуре“ успевају да се упишу у „Клуб Милион“. Тако је, на пример, популарна SF списатељица Мерион Цимер Бредли недавно потписала уговор са њујоршком издавачком кућом „Сајмон енд Шустер“ за два нова романа уз предујам од – веровали или не – два и по милиона долара...

Даглас Адамс, творац популарних „Галактичких ауто-стопера“ (недавно се једна књига из ове серије појавила и код нас) одустао је до даљњег од рада на новим наставцима, разочаран неуспелим настојањима да уприличи филмску верзију...

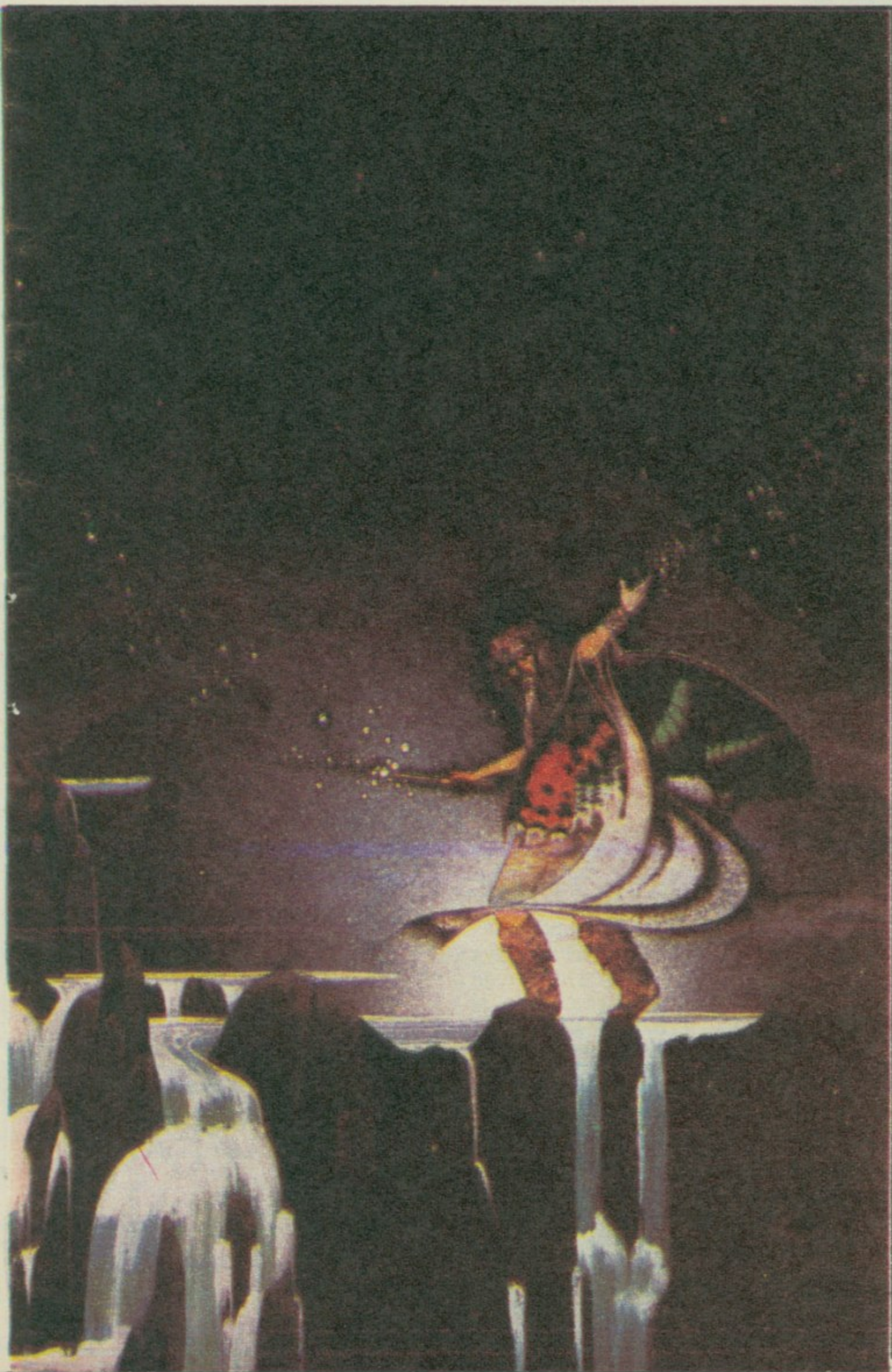
SF **КВИЗ**

Као и увек, ево најпре одговора из прошлог броја:

1. „Морлоци и Илон“
2. „Марс“ (Е. Р. Бероуз)
3. „Реј Камингс“

Ево и нове прилике да проверите своје SF знање:

1. Како се зове глумац који је у ТВ и филмској верзији „Звезданих стаза“ играо мистер Спока?
2. Ко је аутор стрипа о Флашу Гордону?
3. Ко је режирао филм „Повратак Целаја?“ (Пазите: није Џорџ Лукас). (За све које памћење баш добро не служи – одговори су у следећем броју).

ОТКРИЋЕ У ОКОЛИНИ ЛОНДОНА ДАЈ ШАПУ, СТАРИ МОНСТРУМЕ

**КАНЦЕ ВЕЛИЧИНЕ 30
ЦЕНТИМЕТАРА, ЛОБАЊА
НАЛИК НА
КРОКОДИЛСКУ, ВЕОМА
БРОЈНИ И ОШТРИ ЗУБИ,
НЕОБИЧАН СКЕЛЕТ...
НЕДОСТАЈУ ЈОШ САМО
НЕКИ ДЕЛОВИ РЕПА ПА
ДА СЕ УПОТПУНИ
ПОРТРЕТ НЕПОЗНАТОГ
ДИНОСАУРА**

Ален Чериг, стручњак Британског музеја националне историје који ради на реконструкцији динозавског рептила из праисторије нађеног у околини Лондона, каже да се ради о најзначајнијем палеонтолошком открићу овог века.

Проналазак је изузетан, јер су кости очуване и готово све на броју. Не ради се, дакле, о делићима костију нити о окамењеним траговима – каже Чериг – Скелет диносаура месождера, названог *Baronux walkeri*, готово да је недирнут, а потиче још из времена креде.

Заслуга водонисталатера

Научници су одушевљени и због тога што нађене кости не припадају ни једној досад познатој врсти диносаура. Досадашње генеалошко стабло ових диносаура из прошлости мораће да се мења. Другим речима биће одбачено и направљено ново јер *Baronux walkeri* није карица која недостаје, већ је део потпуно различите развојне линије.

Baronux по неким својим особинама подсећа на великог теропода, диносаура месождера високог пет метара и тешког преко две тоне. По величини и изгледу могао би да се сврста уз европског мегалосаура. Али, има детаља по којима се разликује од свих осталих. Зато и заслужује да стане на чело једне нове породице.

Име *Baronux* потиче од грчког а значи „јака канца“, док је оно *walkeri* додато у знак сећања не Вилијему Вокера (тако се чита његово име) палеонтолога аматера који га је нашао, човека који се у приватном животу бави занатом водонисталатера.

Неке делове скелета Вокер је нашао у пешчару Сарија, крају

Научници Британског музеја који раде на реконструкцији *Baronux*-а: Анђела Милнер, Рон Кручер и Ален Чериг

Канца му је служила за напад, одбрану, али и за лов. Ту су и делови

челусти са 128 зуба. Животиња је, иначе, била висока пет метара и тешка две тоне.

где је пре 115 милиона година живео *Baronux*. Само што је тај предео некада био покривен мочварама и шумама где је диносаур волео да лови. Кад их је открио, кости су биле раздвојене али не и поломљене и биле су расуте на простору од око десетак квадратних метара. Недостаје само неколико чланака из репа грдосије јер их је неки булдожер захватио виљушком пре доласка Вокера. Остали делови, сви на броју, нађени су у природном положају. Леже онако како је диносаур пао у блато мочваре, у тренутку смрти. А очигледно је да промене на Земљиној кори од тада до данас нису ништа измениле.

Варљива сличност с крокодилом

У челустима животиње, између зуба, нађени су остаци њеног последњег obroka: крљушт различитих врста рибе и кост неког далеко мањег сродника.

Остаци *Baronux*-а извађени су на различите начине из 55 громада стене. При том су се палеон-

толози послужили хемијским и механичким средствима која укључују и тестеру с дијамантским зупцима. Кажу да је хемијски метод одвајања далеко јевтинији а подразумева употребу воска, вазелина, керозина, трихлоретилена (за суво прање), па чак и детерџената које ми, иначе, користимо за прање посуђа.

Посао на издвајању костију диносаура из камена трајаће још три године. Тек тада ће скелет бити изложен у Британском музеју. Стручњаци су, међутим, већ реконструисали изглед досад непознатог чудовишта. А *Baronux* је то заиста био! Утврђено је има 128 веома оштрих зуба, што је дупло више него што имају досад откривене врсте.

Издужене вилице препуне зуба налик на крокодилске говоре да је *Baronux* био оштар и нападан месождер, попут мегалосаура, горгосаура или тираносаура. С тим што је, за разлику од њих, на снажним предњим ногама имао канцу дужине тридесетак центи-

метара која му је служила за напад и одбрану.

Ово природно оружје, кажу научници, служило му је и да њиме лови рибу, што није необично ако се зна да североамерички медвед гризли, уз помоћ канци, снажним замасима, и данас долази до плена у води. У сваком случају, овако велику канцу има само *Baronux*. Други диносаури морали су да се задовоље нокти-ма далеко мање дужине.

Веома издужена вилица с ноздрвама на самом врху наводи на помисао да се ради о неком далеком претку крокодила али, познаваоци кажу, између *Baronux*-а и породице којој припадају крокодили не постоји никаква веза. Није уочена стварна сличност између њихових лобања, вратног дела, зглобова и карличног појаса.

Нове потврде – стара дилема

Ово откриће, дакле, треба да да одговор на многа нова питања јер *Baronux* је чудна мешавина примитивних и веома развијених облика. То је, како рекосмо,

потпуно нова врста диносаура и врло је вероватно да је баш у његово време било на хиљаде различитих врста ових некадашњих господара Земље.

Сигурно је само то да су велики рептили, према досадашњим открићима, живели у свим деловима света – од тропских до поларних области. До пре извесног времена недостајала је још само потврда да су живели и у пределу јужног пола. Онда је Институт за Антарктик из Аргентине објавио да је на острву Џејмс Рос, североисточно од Антарктика, открио остатке диносаура од пре 70 милиона година...

Изузетно велики број различитих врста диносаура још више продубљује једну од највећих загонетки из прошлости и поново намеће питање: како је толики живи свет, на копну, у води и у ваздуху могао да нестане за тако кратко време – пре 65 милиона година. Јасно је да фосили на то питање још нису дали одговор.

Д. Варагић

DRUGA STRANA SVETA

Поштовани читаоци. Представљам вам прве три књиге ДРУГОГ КОЛА библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“ које су изашле из штампе. И друго коло наше едиције бројаће 10 књига, а преосталих седам наслова изаћи ће из штампе током 1987. Сви заинтересовани читаоци могу овом приликом поручити комплетно II коло, а ми ћемо им књиге слати једну по једну, оним редом како буду излазиле из штампе.

11. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ШПИЈУНИ И ОБАВЕШТАЈЦИ
12. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ НЕРАЗЈАШЊЕНИ ЗЛОЧИНИ
13. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЗЛОЧИНИ ИЗ СТРАСТИ
14. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ СКАНДАЛИ XX ВЕКА
15. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ СУДСКИ ПРОЦЕСИ
16. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЧАРОБЊАЦИ И ЧУДОТВОРЦИ
17. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЉУБАВНИЦИ
18. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ КРВНИЦИ И ТИРАНИ
19. НАЈПОКВАРЕНИЈЕ ЖЕНЕ СВЕТА
20. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОТРАГЕ ЗА ПОТОНУЛИМ БЛАГОМ

Прво коло библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“ је изашло из штампе и ових 10 књига могу се поручити у комплету или појединачно. Читаоци који поруче комплетно прво коло добијају на поклон украсну кутију за књиге.

Све књиге (I и II коло) су штампане латиницом, у тврдом повезу и са пластифицираним корицама у боји. Цена једне књиге је 1.800 динара, а плаћа се поштару приликом преузимања.

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕТЕ
2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ
3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ
5. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ
6. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ
7. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ
8. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ НЛО
9. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ И ЧУДАЦИ
10. ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем следеће књиге под редним бројем:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

(заокружите број књиге коју поручујете)

(име и презиме)

(улица и број)

(поштански број и место)

(телефон)

Књиге можете наручити и на телефон 031/87-940

Наручите на адресу: ДРУГА СТРАНА СВЕТА, 34000 КРАЈУЈЕВАЦ, Поштом бр. 8

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор	БЕЛИ-ОП-СКИ РЕДОВ-МАТОР	ТРЕ-М-У ТРКУ	ОСТРВО НА ЗАД-РАТУ	НАВИНА, ОБИ-ЧАЈ (ТУР)	СА-ВИТИ, НАПУ-ВАТИ	ПОСТОЈ-БИНА ОЛИСЕ-ЈА	ИМЕ И ПРЕЗИ-МЕ НА-ШЕ ПЕ-ВАНИЦЕ
СТА-НОВ-НИК ВИСА	б	м	ш	а	н	н	н
УТРА-ДИТИ У ЗНА	у	з	и	г	а	и	и
ЧИН У ВООЦИМ	к	а	т	е	и	а	к
НАУКА О РАВ-НОТЕ-ЖИ ТЕЛА	с	и	а	и	и	к	а
БОЛБА	и	р	и	и	с		с
СОВЕТ-СКИ РЕ-ДИТЕЉ НИКО-ЛАЈ	е	к	и	а	к	и	и
ДЕКРЕ-ТИ, НАРЕД-БЕ (ТУР)	ф	е	и	и	а	и	и
ПРВО СЛОВО АБЕД-НЕ	а	и	а	у	и	о	р
НАПУХ-ТО, УКОСО	и	а	к	р	и	и	о
ЛИЧ-НОСТ ИЗ ОДБО-РАНИКЕ ТРИО-ГИТЕ	о	р	е	и	и	и	и
ЗАПРА-ВНИ ИСТОК-ВЕНИ ОРМАН	в	и	и	р	и	и	а
ЖЕНА КОЈА ГОВОРИ ИКАВ-СКИ	и	к	а	и	к	и	и
ДАМА-ТИЧКА УЗРЕ-ЧИЦА	и	а	и	а	и	и	и
ЗНАК ЗА КЕЛ-ВИН	к	и	и	и	и	и	и
ДИДА-ЈА (МН.)	а	и	и	и	и	и	и
ДРАМА КАРЕЛА ЧЕПЕ-КА	р			и	и	и	и
ЈАСНО, ОТВО-РЕНО (ТУР)	и			и	и	и	и
АД, ПАКАО (ТУР)	и	и	и	и	и	и	и
ИВЕРА-СТА ПЛОЧА	и	и	и	и	и	и	и
ПРО-ИЗВО-ДНИ РАДИО-МА	и	и	и	и	и	и	и

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: „Магазин“, удолина, солидан, трагати, ранар, з, Ац, Тиса, ино, ит, ојарити, сар, во, а, оба, м, Мр, р, Ба, накован, Асамати, епсилон, средина, Тотти, д, Едо, гас, рафал, т, атонија, цинобер.

10 × 10

ИЛИ
ПРОНАЈДИТЕ
ГРЕШКУ

УСИСИВАЧ УМЕСТО ТЕТКЕ

(У свакој реченици погрешно је по једно слово)

1. Благо је додирнуо струју, а затим је, потресен, чврсто зграбио инструмент.

2. Сви спортисти су били на броду, па је такмичење у скоку удаљ могло да почне.

3. Живот им је спаса мала варка њихових пријатеља, којој се иначе нису надали.

4. Најзад сам купио усисивач, па ми ваша тетка више није потребна.

5. Морам добро да пазим шта једем, јер сам у годинама кад ме напушта снаја.

6. После обилног ручка, са званичног енглеског прешли су на мање званичан вински језик.

7. Задивљено је звизнуо кад му је поглед пао на њену откривену ношу.

8. Сиромашнији грађани су већ сасвим посустали у трци за женама.

9. Поучила мајка сина: „Ум царује снаја кладе ваља!“

10. Ракета је неодрживо подсећала на праву шталу.

РЕШЕЊЕ:

1. струју, 2. броју, 3. барка, 4. четка, 5. снаја, 6. ф. инсиф, 7. цента, 8. ценама, 9. снаја, 10. макета.

Илустровао Димитрије Костић

Петар **PEZ**® награђује своје пријатеље!

Сви чланови PEZ клуба стичу могућност да од свог пријатеља ПЕТРА PEZ-а добију корисну награду. Педесет, жребом извучених бројева чланских карата PEZ клуба, објавићемо једном месечно у ЗАБАВНИКУ и на њихове адресе послати коферчић са ликом ПЕТРА PEZ-а и фигурицом PEZ бомбона.

- У јуну једна супер награда – МОТОЦИКЛ АУТОМАТИК.
- У новембру супер награда – СКИЈЕ са аутограмом Р. Петровића и Б. Крижаја.

Да постанеш пријатељ ПЕТРА PEZ-а, пошаљи 5 омота PEZ бомбона са својим подацима и годином рођења на адресу: ПОЛИТИКА – агенција ПП, 11000 Београд, Македонска 35.

ЗАБАВНИКОВ СВЕТ КОМПЈУТЕРА

вам урачунати бонус и пре-
бацили вас у следећи ниво
где је терет у подземним
ходницима и где се крију
многе опасности...

IKARI WARRIORS

затим уништи централно
фабричко постројење чија
ће експлозија разорити це-
локупну планету. То играчу
доноси велики бонус. По-
што код нас круже верзије
и за Спектрум и за 64-ку и
за Амстрад, нећемо се за-
државати на командама:
откријте их сами. Да би-
смо вам олакшали „потре-
гу“, напомињемо да посто-
је тастери за окретање ле-
во-десно, затим за гас (на-
пред), за пуцање и скуп-
љање терета и горива.

Припремите све за старт
и пажња! Гравитација си-

Ikari Warriors је пуцачка
игра која неодрживо под-
сећа на Commando, Who
Dares Wins 2 и сличне. За-
то, ако вам се допао један
од горе поменутих насло-
ва, можете бити сигурни
да ће вам се свидети и
Ikari Warriors. Једина нево-
ља је та што верзија за

које су обележене квадра-
том и које емитују неке
чудне пиштаве звуке оне
су погубне и по вас и по
тенк. Чувајте се неприја-
тељских тенкова, бомби и
базука. Стално обнављајте
гориво, али ако ипак при-
метите да после неке ек-
сплозије (ова игра обилује
таквим ефектима) ваш
тенк чудно флешује, брзо
притисните FIRE и држите
га неко време док ваш
војник не искочи напоље.

THRUST

**ХЕЈ, КУЋНИ
АВАНТУРИСТИ! ОВДЕ
ВАМ НУДИМО ТРИ
МОГУЋНОСТИ:
СКОЧИТЕ ДО
СВЕМИРА, ЗАТИМ,
БУДИТЕ СУДИЈА
МЕЂУ ВУЦИБАТИНАМА
СВИХ УЗРАСТА ИЛИ
ЧЛАН ЕКИПЕ ЗА
СПАСАВАЊЕ
ЗАТОЧЕНИКА**

У прошлом броју „Поли-
тикиног забавника“
упознали смо се са најпро-
даванијим играма у про-
теклој години, и обећали
смо да ће бити речи о јед-
ној од њих, односно о Фа-
јербдовој игри Thrust. Ова
игра и није баш тако нова
(код нас се појавила не-
посредно пре Нове годи-
не) и занимљива је по то-
ме што се власнику рачу-
нара може допасти, а мо-
гућ је и сасвим обрнут слу-
чај... Зато просудите сами.

Ви сте у улози пилота
свемирског брода који
мора да покупи терет са
негостољубиве планете, а

ла планете стално вас вуче
надолу, па обратите
пажњу на то! Исто тако,
опасни су и топови са тла
које можете „хладно“ упу-
цати. Затим, покупите гориво
(FUEL) и то тако што
ћете му се приближити
што је могуће више (пази-
те на гравитацију) и онда
притисните тастер за скуп-
љање и држите га док тан-
кер на коме пише „FUEL“
не нестане. Слична проце-
дура је приликом скупља-
ња терета (кугла на посто-
љу). Држите тастер и пола-
ко „додајте гас“ вашем
броду. Између брода и те-
рета ће се појавити нешто
као конопца и терет ће се
подићи... Сад је проблема-
тичнији део посла: терет је
тежак и вуче брод надолу
или га опасно заноси лево-
десно. Ви зато брзо опали-
те десетак пута у фабричко
постројење и кад компју-
тер почне одбројавање у
горњем делу екрана, вини-
те се у небо. Када стигнете
до космоса, компјутер ће

Спектрум помало касни,
али се иста за Амстрад и
64-ку појавила, па зато, у
акцију.

Радња се дешава у не-
сигурним областима Сред-
ње Америке где је упућен
тим командоса са задат-
ком да ослободе зароб-
љеног пуковника. Новитет
у овој игри је могућност
вожње тенка који се може
наћи негде уз пут, као и иг-
ра двају играча који се ме-
ђусобно помажу. Од арсе-
нала на располагању су
вам бомбе и митраљез, с
тиме што вам је ограничен
број како бомби тако и ме-
така. Њих и гориво за тенк
обнавља када уништите
неки од бункера (има и то)
и тада покупите сандуке са
различитим садржајима.

Када возите тенк, обра-
тите пажњу на следеће:
противнички меци и сами
противници не могу вам
ништа па војнике можете
до миле воље газити (??!!)
својим тенком и уништава-
ти бункере. Пазите на мине

Затим бежите што даље.
Тенк не може преко воде-
не препреке. После дуге и
исцрпљујуће битке компју-
тер ће вас можда обрадо-
вати да сте стигли до свог
циља и да је пуковник ос-
лобођен. У ваш скор биће
урачунат бонус од милион
бодова и игра ће почети из
почетка...

JUDGE DREDD

Љубитељи стрипа свака-
ко су већ чули за овог хе-
роја будућности – судију
Дреда. Јак и окрутан, су-
дија Дред је страх и трепет
за све криминалце у Мега
Ситију Један (Mega City
One). Компанија за израду
стрипа 2000A.D. продала је
своја ауторска права Mel-
bourne House-у и ови су од
тога направили солидну
„пуцачку“ игрицу.

Први део игре сличан је
игри Ghostbusters: ви јури-
те кроз градске улице до
квартова где се дешава
нешто „незгодно“. Тада ви,
односно Судија Дред сту-
пате у акцију. Крећете се

по платформама и борите
се са свим могућим не-
пријатељима својим не-
промашивим (хм) револ-
вером. Обратите пажњу на
чињеницу да са криминал-
цима будућности нема ша-
ле и да из крвавог обрачу-
на може само један остати
жив: зна се, ви или
они. Тактика се брзо савла-
ђује: немојте стајати – тако
постајете лака мета. Кре-
ћите се много и, када вам
неко дође на нишан, пуцајте.
Када притиснете свој
чојстик нагоре, прелазите
у горњи блок улица који је,
опет, пун криминалаца. По-
што сваки квартал има око
десет блокова, чувајте се!

Графика и звук баш не
одушевљавају, али је игра
занимљива свима који во-
ле акцију са доста пуцња-
ве.

★ ★ ★

Толико за овај број. Пи-
шите нам о вашим предло-
зима за ову рубрику. Иако
смо приликом стварања
компјутерског блока има-
ли у виду већи број почет-
ника и загрижених љубите-
ља игара, желели бисмо
да знамо мишљење чита-
лаца о текстовима који ни-
су ограничени само на иг-
ре, већ упућују кориснике
рачунара на неке заним-
љивије корисничке програ-
ме (као што је обрада тек-
ста) или на неке нове уре-
ђаје за проширивање мо-
гућности вашег рачунара.
Свако мишљење је добро-
дошло, зато – пишите нам!

Никола Поповић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а и в. д.
главног и одговорног уредника
„Политикиног забавника“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног
уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић,
Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић,
Љиљана Златковић, Милан Илијин,
Милован Кљајић, Нада Михаиловић,
Душан Петровић (председник), Дра-
гољуб Петровић, Радован Поповић,
Зора Продановић, Радомир Ристић
(заменик), Верица Смиљанић и Ник-
ша Стипчевић. Чланови Савета из
Редакције: Дарко Рибникар, Зефири-
но Граси, Соња Јашовић, Мирјана
Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Ол-
га Вукадиновић, Душан Глушац, Бо-
јана Дожић, Светлана Ивановић, Ми-
на Илић, Соња Јашовић (графичко-
технички уредник), Мирјана Крсту-
ловић, Иван Лончар, Мирјана Марин-
ковић (уредник стрипа), Иванка Ми-
ладиновић, Петар Милатовић, Вера
Милићевић, Весна Минић, Нада Не-
вајдић, Вито Недељковић, Биљана
Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран
Петканић, Радоје Савић, Весна Соф-
реновић, Војислав Стаменовић, Не-
дељка Сташић, Даринка Тодоровић,
Миленко Тодоровић, Милош Томић и
Бранислава Црномарковић, Зора Ме-
деница.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић
и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ –
ООУР Издања за младе „ПОЛИТИ-
КИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29,
11001 Београд. Поштански факс 124.
Телефони: секретаријат 324-471, ре-
дакција 324-483, техничка редакција
326-620, централа 324-191 и 325-761.
Рукописи, фотографије и цртежи се
не враћају. Огласна агенција: Маке-
донска 35/1, тел. 322-711. На основу
мишљења Републичког секретарија-
та за културу СР Србије, број
413-2973-02 од 22. I 1973. године не
плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 250 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 3.012 динара, полуго-
дишња 6.024 динара, годишња
12.048 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 6.024 динара, полуго-
дишња 12.048 динара, годишња
24.096 динара

Претплата се врши на жиро-рачун
број 60801-601-29728 уз обавезну на-
заку НО „Политика“ ООУР „Продаја“
– претплата на лист „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:

САД \$ 42.–
СР НЕМАЧКА ДМ 74.–
ШВЕДСКА Шкр. 258.–
ФРАНЦУСКА Ффр. 246.–
ШВАЈЦАРСКА Шфр. 60.–

Уплате из иностранства слати на де-
визни рачун НО „Политика“ код „ИН-
ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун
број 60811-620-63-257300-00054 уз
обавезну назаку ПРЕТПЛАТА НА
ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника
одговоран: Миливоје Весовић, руко-
водиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

Насловна страна
Фотомонтажа
Славенко Бојовић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, тисканица; законски обавезно назначаване, на новинама и листовима, имена издавача и уредника, одговорних за садржину.

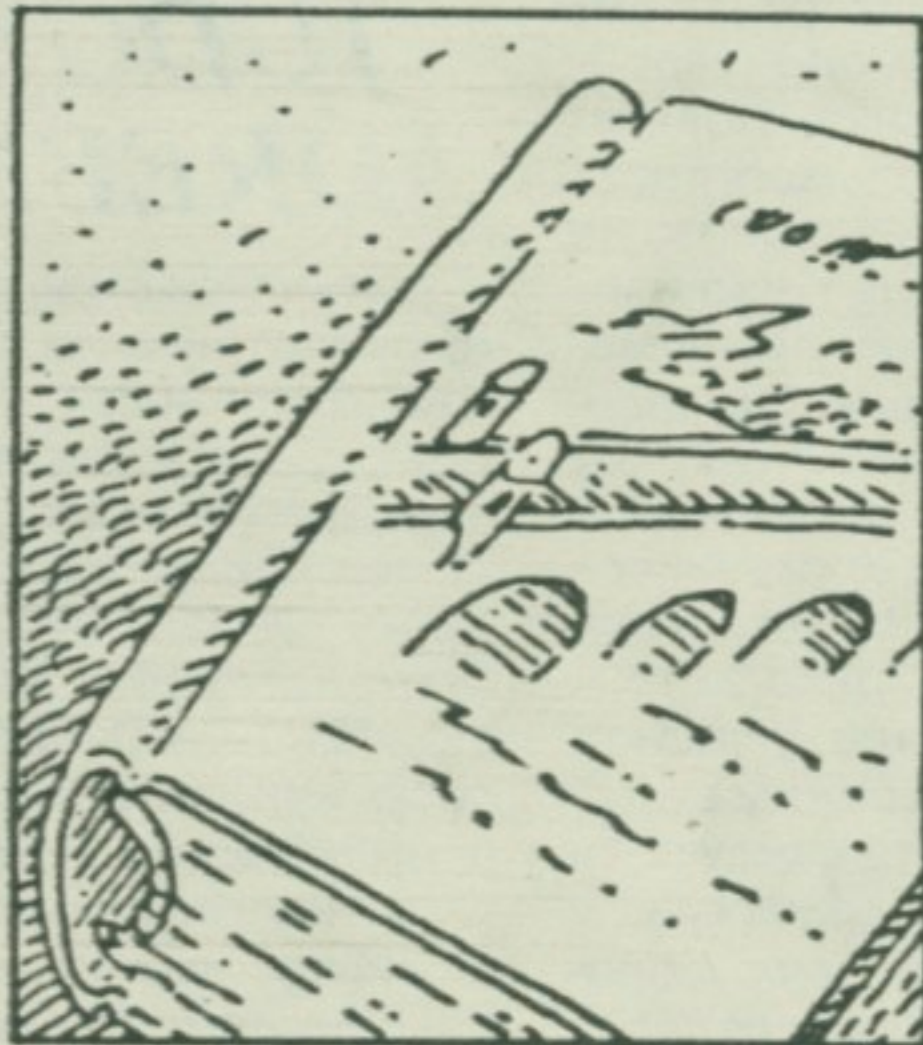
У тестаменту стоји – „Дело“

Молим те да решиш јед-
ну дилему због које смо се
тата и готово посвађали. Он тврди
да је Иво Андрић 1961. добио Но-
белову награду за „Травничку хро-
нику“, а да му је „На Дрини ћуприја“
само најпознатије дело. Ја тврдим
да је то „На Дрини ћуприја“ и да
„Травничка хроника“ нема везе са
Нобеловом наградом. Реци ко је у
праву.

МАРИЈА СТАНКОВ
Светозара Марковића 22
Футог

Ако бисмо хтели да донесемо
строгу пресуду у спору између те-
бе Марија и твога тате, онда мора-
мо да кажемо да обоје грешите.
Уосталом, закључите и сами:

Одлука Шведске академије о
додељивању Нобелове награде за
литературу Иви Андрићу образ-
ложена је као израз признања
„епској снази којом је Андрић ус-
пео да у својим делима прикаже
догађаје и судбину коју је прожив-

љавала његова земља у својој ду-
гогодишњој историји.“ Дакле, реч
је о награди за свеукупно дело,
нако је сам Нобел у свом теста-
менту написао, дословце, да се
награда додељује особи која на-

пише најзапаженије литерарно
дело с идеалистичком тенденци-
јом.

Како су „На Дрини ћуприја“ и
„Травничка хроника“ у свету при-
знати симболи Андрићевог ства-
ралаштва, може се слободно ре-
ћи да је Иво Андрић Нобелову на-
граду добио за дело „На Дрини
ћуприја“ – и због тога што је
„Травничка хроника“ изашла на
шведском језику управо у време
додељивања награде.

Вулкан је огањ

Шта су вулкани? Како су
настали и шта значи реч
вулкан?

МИОДРАГ ЧУБРИЋ
Данетеова 9
Београд

Вулкани су места на Земљи где
је она толико дубоко отворена да
из њене вреле унутрашњости (ог-
њишта) избијају на површину ус-
јане течне материје (лава), пепео,
гасови, усијано камење. Углавном
су то извишења левкастог облика
око чијег отвора се, од избачене
лаве, образује кратер. Могу да до-
стигну висину од више хиљада ме-
тара и највиши живи вулкан је Ан-
топаља (6100 m) у Аргентини.

Сматра се да на Земљи има из-
међу 660 и 750 активних вулкана.
Поред њих има и на хиљаде та-
козваних угашених вулкана, нако
научници кажу да су они само
притајени.

Вулкани су добили име по ста-
ронталском богу огња Вулкану.

Нестани на ову реч!

Више пута чула сам реч
абракадабра, али не знам
шта она значи.

ДАМИР ИВАНОВИЋ
Титоград

Реч абракадабра потиче од
хебрејског „abreg ad habra“, што
значи „упути своју муњу до

смрти“, или слободније преведе-
но „нестани на ову реч“. Веровало
се да је магична и исписивала се у
облику троугла. Носила се као
амајлија против болести.

У преносном значењу то је не-
што неразумљиво, збркано, заго-
нетно.

Боеми нису скитнице

Ко су боеми? Да ли се
они другачије облаче од
других? Шта значи сама та реч?
Одговорите нам јер је у питању оп-
клада.

ГОРАН и РАДЕ
Крушевац

Реч боем првобитно је значила
чергар, скитница и употребљава-
ла се у средњовековној Францус-

кој за Роме, јер се сматрало да
они потичу из Бохемије (стари ла-
тински назив за Чешку). Од среди-
не 19. века боемима се, такође у
Француској, називају уметници ко-
ји живе и раде супротно устаље-
ним нормама понашања. Њих су у
својим делима описали и књижев-
ници, пре свих Балзак, а онда и
опевали и композитори – опера
„Боеми“ Ђакома Пучинија.

Боеми свакако немају неку своју
униформу, нако се можда облаче
другачије од осталих (помало не-
марно). Односно, не облаче се
као други, јер им је то последња
ствар у животу. За њих су духовне
вредности оно чему посвећују нај-

већу пажњу. Забавник је недавно опширније известио читаоце о бo-емима пишући о нашем песнику Тину Ујевићу.

Шах – старији и од 200 година

Занима ме кад је настала игра шах. Моја сестра тврди да је шах стар више од 200 година.

ТАЊА МАРОЛТ
Перичева 5
Љубљана

Верује се да се шах појавио у Индији пре две хиљаде година као врста игре на дрвеној плочи

(чатуранга), иако наш професор П. Бидев, из Скопља, тврди да шах води порекло из Кине. На прелазу између 5. и 6. века појавио се у Ирану, а у 7. у Арабији. Још тада шах је залудео читав арапски свет. Калиф Харун ал Рашид послао је крајем 8. века франачком краљу Карлу Великом на поклон шах од слонове кости као изузетан дар. Арапи су у 9. веку пренели шах у Шпанију, а одатле се нагло шири Европом.

Први међународни турнир одржан је у Мадриду још 1575, а од 1886. уведена је званична титула шампиона света у шаху. Иначе, данашњи назив шах потиче од италијанске речи и значи „владар“.

Код нас је шах био познат још у средњем веку, а први шаховски клуб основан је у Новом Саду

1880. Прва јединствена шаховска организација у Југославији основана је у Цељу 1921.

Не плаћа се

Желела бих да објавим своју адресу у рубрици „Тражимо пријатеље“, али не знам да ли се то плаћа.

СНЕЖАНА МАНДИЋ
Ђуприја

То смо већ давно објаснили, али учинићемо опет због тебе и оних који су у истој недоумици. И за рубрику „Тражимо пријатеље“, а и за сва остала писма која објављујемо и испуњавамо ваше жеље ништа се не плаћа.

Шта ако не чујем!

Веома ме је изненадило кад сам сазнала да је ово-годишња добитница „Оскара“ глувонема. То је за мене готово невероватно. Молим вас, испричајте ми нешто више о њој.

АНЂЕЛА
Београд

Иако су, после доделе „Оскара“, све наше новине писале, и још пишу о добитницима, нећемо те разочарати. Ево, укратко, једне занимљиве приче о девојци која, на задивљујући начин, говори рукама и очима:

Мерли Метлин је рођена пре двадесетак година, на периферији Чикага где је и одрасла. Имала је само 18 месеци кад су јој, у авиону на путу за Калифорнију, због болести и притиска у кабини, попуцале бубне опне, тако да су тек у Лос Анђелесу, код бабе и деде, сви схватили да је она, у ствари, оглувела. Родитељи и два брата, старија десет и једанаест година, морали су тада и сами да науче да се с њом споразумевају мимиком. Можда баш због тога Мерли је била стално у центру пажње и веома рано је почела да испољава своју даровитост. Уписали су је у позоришно друштво глувих и већ у дванаестој години видело се да би тим позивом могла озбиљно да се бави... На колеџу Вилијам Харпер успешно је студирала криминологију, али је то напустила не желећи да време проводи по кан-

целаријама, што је била једина могућност. Време је пролазило и она је израсла у лепу девојку која сања о нечем што изгледа недостижно. Управо она која није могла да рачуна на глас као главни „инструмент“ глуме, одлучила је да се посвети позоришту. (Њен говор је промукао и прилично неразумљив!) И после покушаја с неким аматерским позориштима, малу улогу, али велику шансу, добила је у представи, а затим и у филму „Деца мањег бога“, снимљеном по делу Марка Медофа. У ствари,

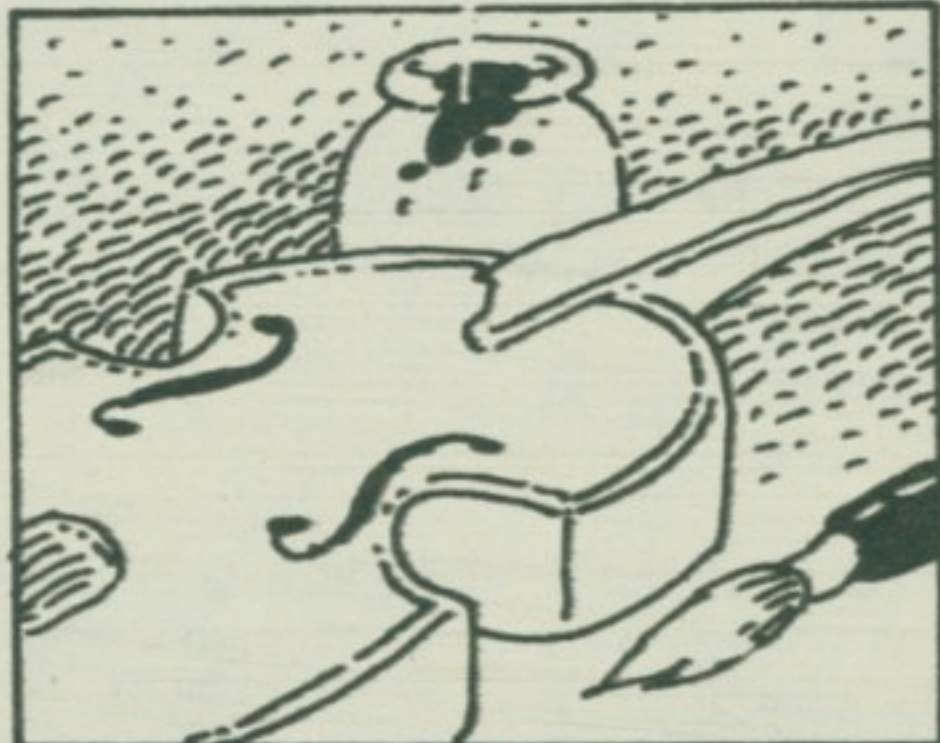
главни глумац у филму, сада и њена велика љубав, Вилјам Харт, прошлогодишњи добитник „Оскара“, захтевао је да улогу глувонеме девојке Саре Норман игра баш особа која има исти недостатак. Избор је пао на Мерли. Стигла је у Холивуд и то је био прави наставак једне људске приче која објашњава многа чуда. „Намеравам да убудуће играм улоге жена које немају овакве недостатке“ – каже она. „Срећна сам и нећу да верујем да између мене и њих има било какве разлике!“

Нема лака за виолине

Молим вас, ако сте у могућности, да ми што пре одговорите где и како могу да набавим најквалитетнији лак за лакирање виолина.

ИВАН АНДРИЋ
Коњуша

У Југославији не можеш да купиш никакав лак за виолине јер се он код нас не производи. То је, иначе, веома сложена технологија и углавном се обавља у фабрика-

ма. Код нас то раде стручна лица, она која праве и поправљају виолине.

Ове недеље „Забавнику“ су писали и: Марија Арачки, 5. црногорске 5, Игало; Е. Марин, Мостар; Сања Шумановић, Штротсмајерова 21, Церна, Дамир Х, Загреб; Аниса Хаџефендић, Тузла; Момчило Јовановић, Краљево; Осман Харбаш, Логатец; Мелинда Луцијановић, Партизанска 11 а, Струга; Александар Пантелић, Чукаричка 28, Београд; Ненад Поробић, Саве Новачевића 2, Задар.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Мартина Петран, Цвијете Зузорић 21/8, 41000 Загреб – има 13 година, сакупља марке и лименке од сокова.

Светлана Стојановић, Николе Скобаљића 90, 16000 Лесковац – има 11 година, воли музику, бави се спортом, сакупља салвете, значке и пирнате лутке.

Велибор Кнежевић, Вардарска 25, 54207 Тења – има 14 година, воли спорт, музику и филмове, жели да се дописује са вршњацима.

Матјаж Прелог, Прушниковца 48, 62000 Марибор – има 10 година, радо би се дописивао са вршњацима, сакупља слике филмских глумаца.

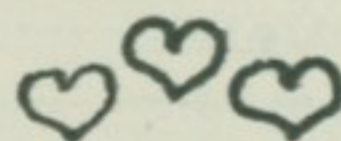
Надица Михајловић, Угриновачка 11, 11272 Добановци – има 12 година, воли диско и рок музику.

Алма Прелић, Ђуре Пуцара Старог 41, 71300 Високо – има 13 година, воли музику, филм и књиге.

Сандра Клеменчић, Прежихова 14, 69000 Мурска Собота – има 14 година, воли музику и дописивање.

Гога Колар, Матије Гупца 150, 41210 Забон – има 13 година, бави се савременим плесом, атлетиком, клизањем и учењем страних језика, воли музику, сакупља касете.

Степа Колар, Матије Гупца 146, 41210 Забон – има 14 година, бави се кошарком, бициклизмом, учењем страних језика, воли музику, сакупља касете.

ВЕЛИКИ НАГРАДНИ КВИЗ

ЛЕПО ЈЕ ЛЕТЕТИ

1. У репу авиона су уређаји за:

- кочење
- висину и правац
- брзину

2. Први балон са посадом узлетео је у Француској 1783. из:

- Булоњске шуме
- Ардена
- Шервуда

3. Дугме за обарање седишта у путничкој кабини авиона налази се:

- на рукохвату
- испод седишта
- изнад седишта

4. Од свих птица највећи распон крила има:

- кондор

- албатрос
- галеб

5. Ко одређује редослед слетања авиона:

- пилоти
- навигатори
- контролори

6. Точак стајног трапа помера се у ваздуху лево-десно у правцу лета:

- да
- не

7. Главну женску улогу у хит-филму „Топ Ган“ игра Кели:

- Мек Гилис
- Мек Гинис
- Мек Доналд

8. Мотор „Газеле“, лаког једномоторног хеликоптера нашег РВ, је гасно-турбински:

- да
- не

9. Први лет у Београду завршио се фаталним удесом авиона. Када:

- 1912.
- 1917.
- 1921.

10. Студију о летелици која наговештава модерни хеликоптер нацртао је геније ренесансе:

- Да Гама
- Да Винчи
- Да Силва

11. Браћа Рајт, пилоти и конструктори прве моторне летелице, звали су се:

- Вилбур и Орвил
- Вајат и Орвел
- Вернон и Ормуз

12. Космички брод на слици (са завршним степеном) зове се:

- Восток
- Шатл
- Спутњик

13. Да ли пилоти у путничким авионима имају падобране:

- да
- не

14. У „тањиру“ на овом војном авиону налази се:

- монитор

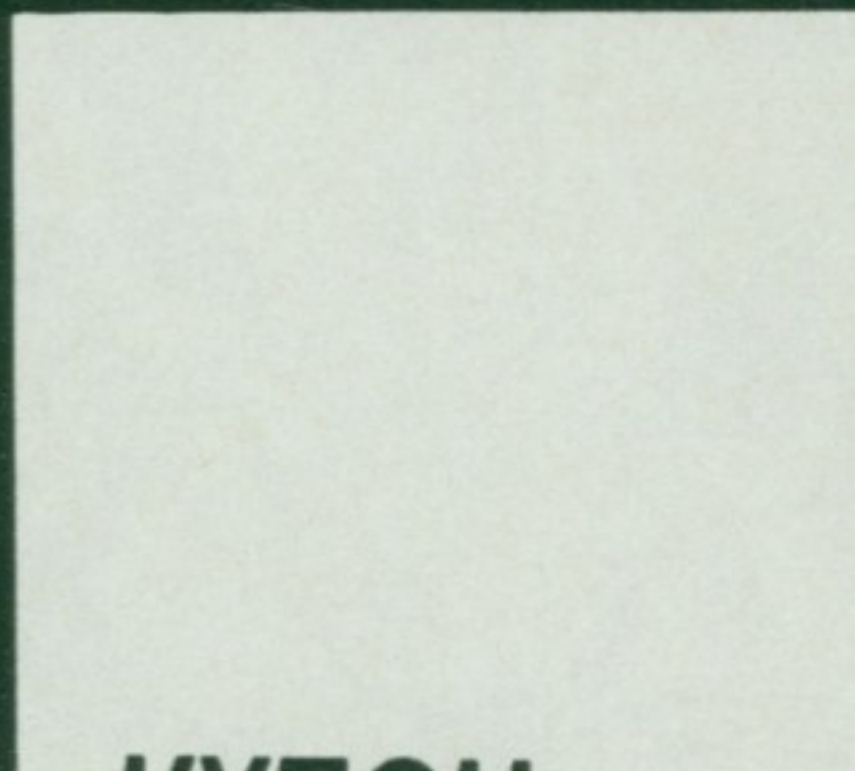
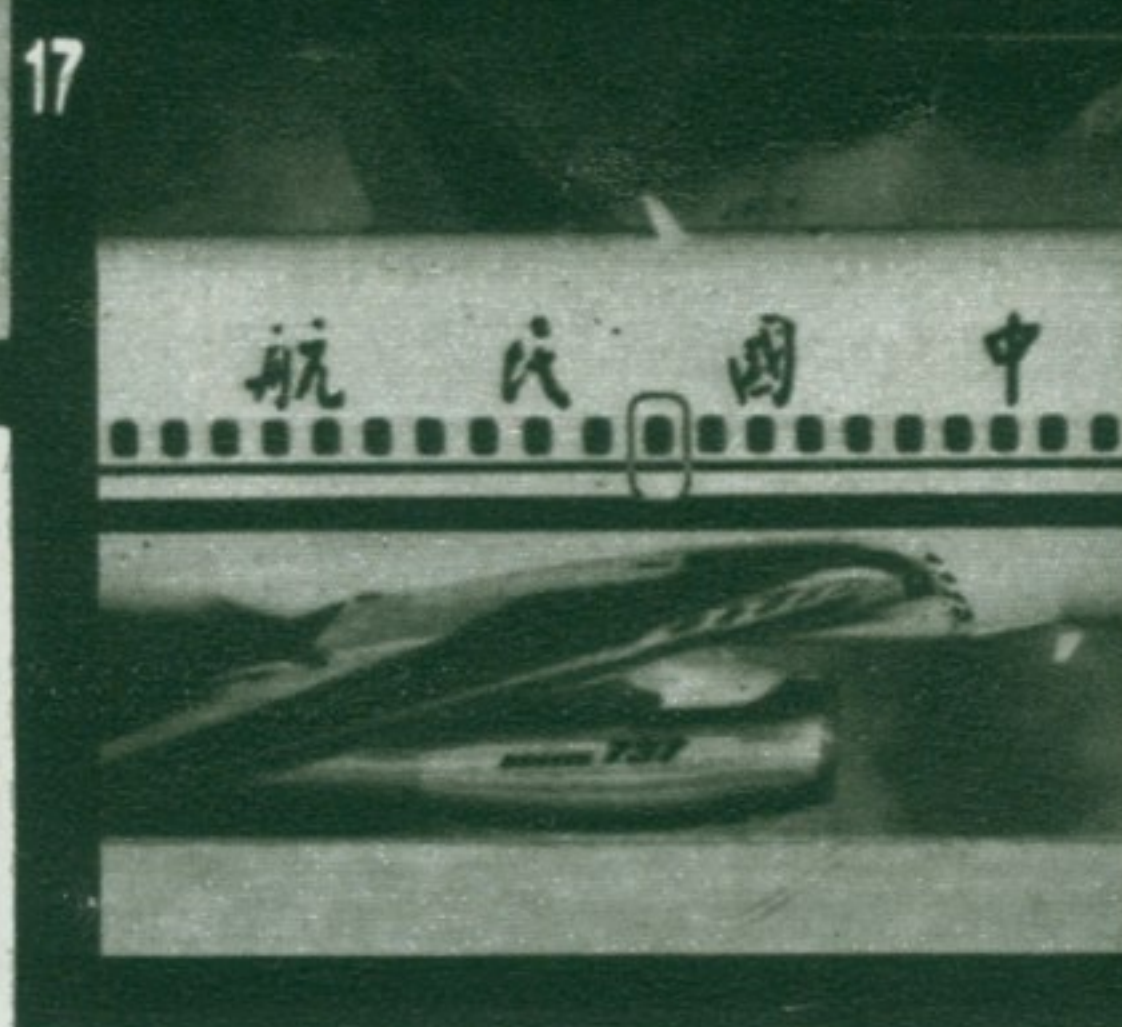
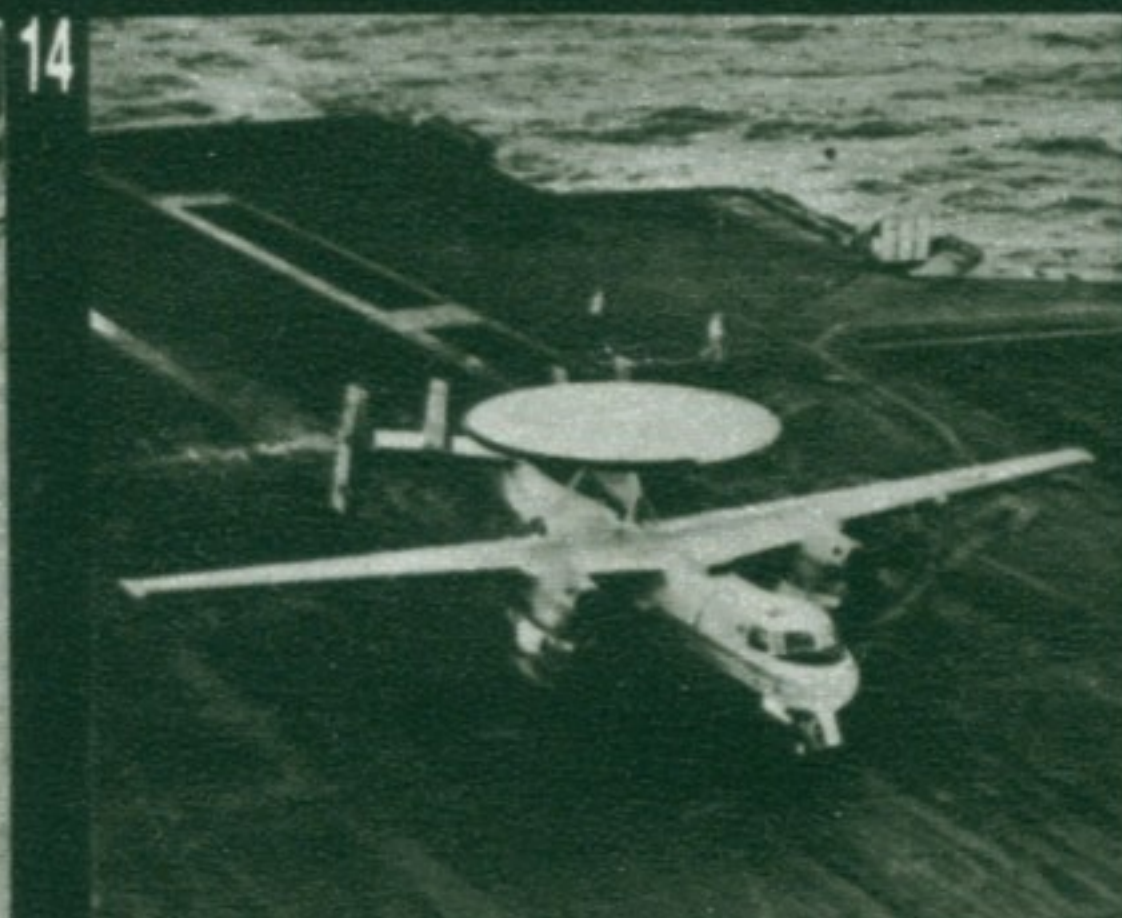
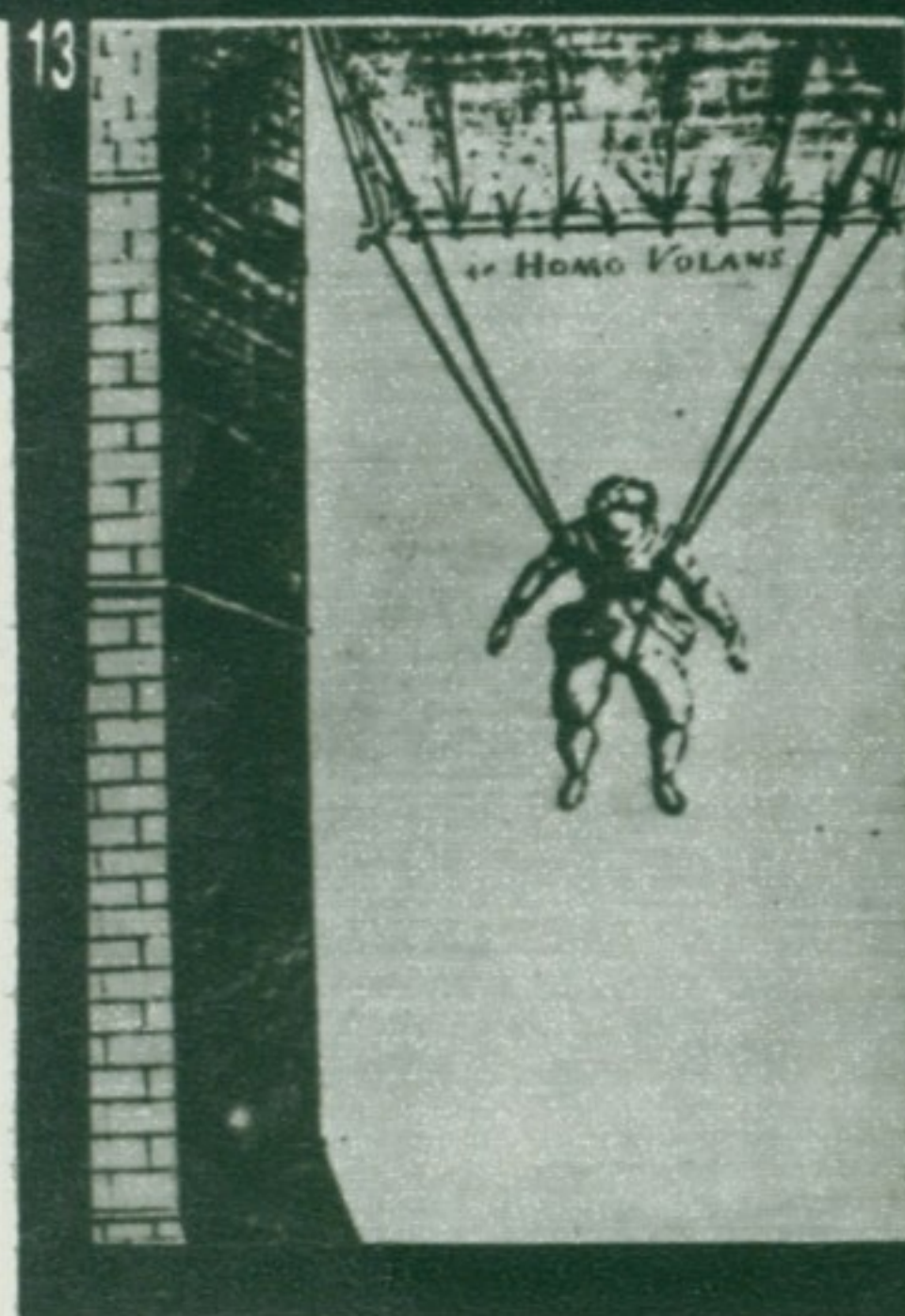
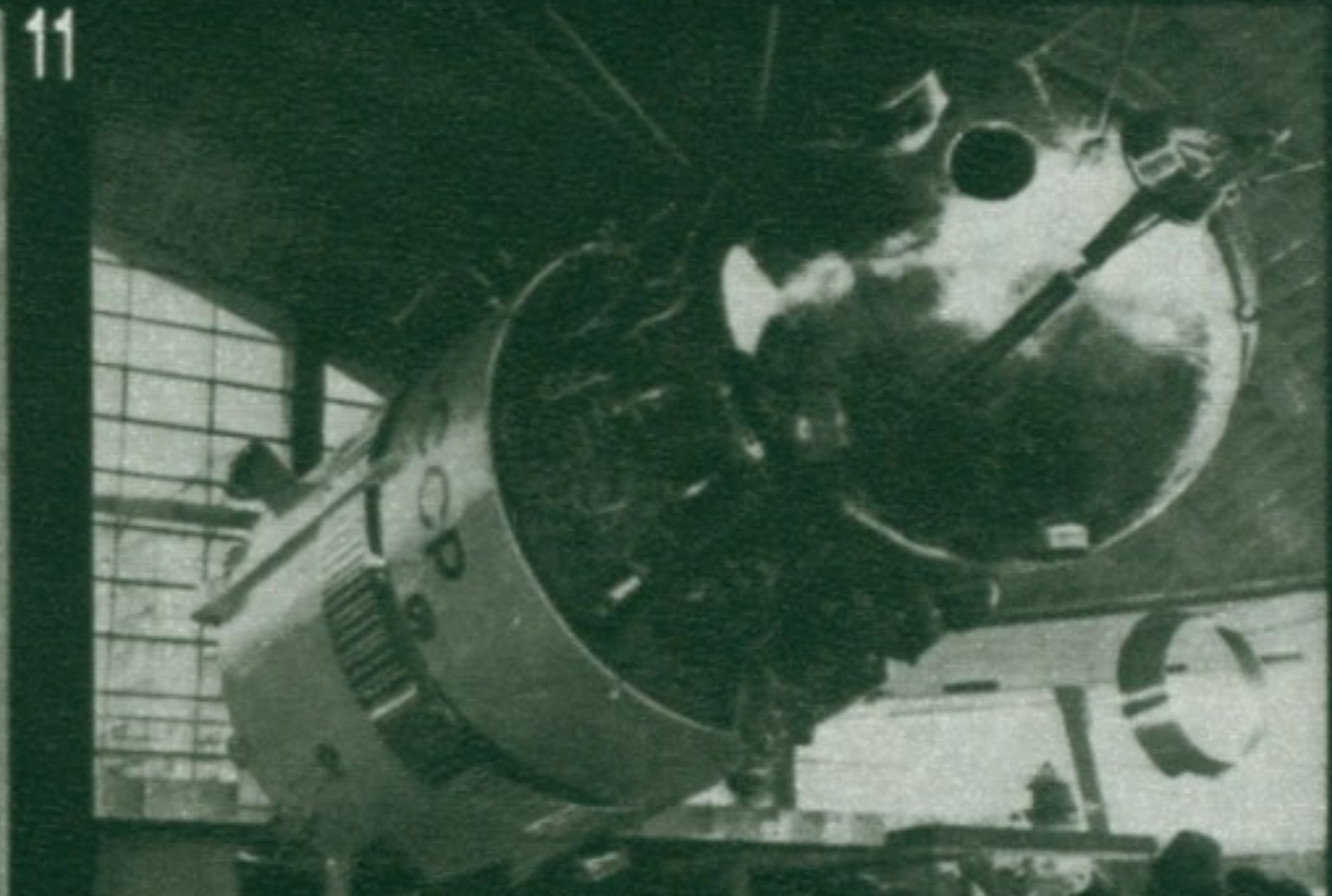
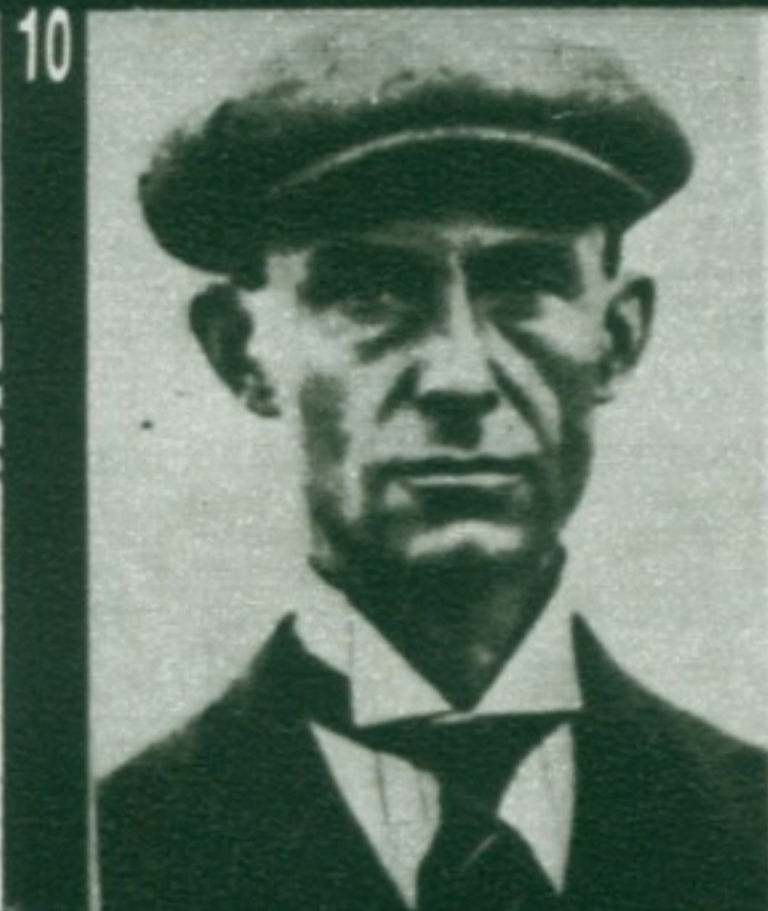
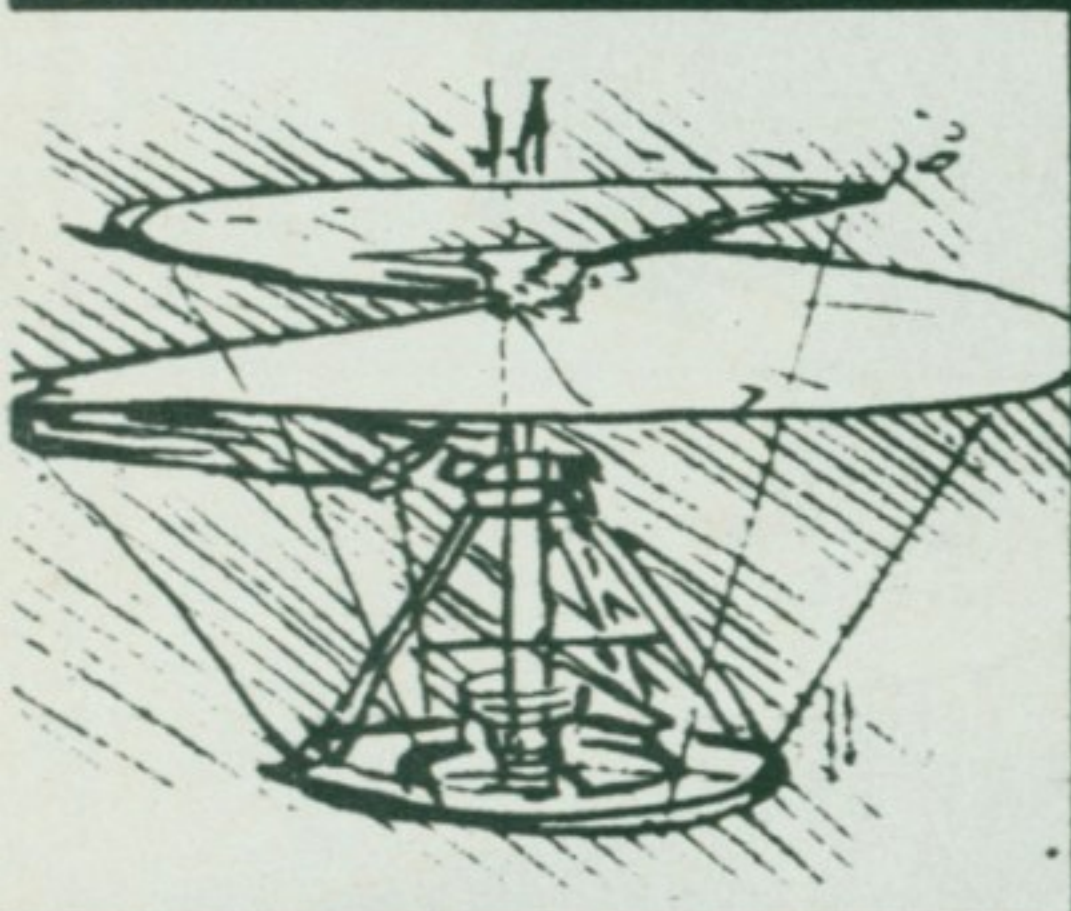
НАГРАДЕ:

– Добитника ПРВЕ НАГРАДЕ очекује, шта друго него – лет! Не обичан линијским авионом: изнад Београда, у двоседу, провозаће га лично Зоран Модли.
– ДРУГА НАГРАДА је књига „Савремени авиони и хеликоп-

тери“ из које ћете сазнати нешто од оног што још не знате. И не само то. Љубитељи самоградње наћи ће у овој књизи основна упутства о ручном прављењу разних летелица. Ко ће бити један од пет добитника ове награде 19. јуна?
– Добитнике ТРЕЋЕ НАГРАДЕ очекују три једногодишње претплате на „Политикин забавник“ и три годишња комплекта „Микијевог забавника“.

ПРАВИЛА КВИЗА

1. За свако питање дата су 3 или 2 одговора од којих је један тачан.
2. Тачан одговор на свако питање напишите на купону.
3. Купоне са одговорима залепите на дописницу и пошаљите „Политикином забавнику“, 11001 Београд, п. ф. 124. Купони треба да стигну у „Забавник“ најдаље до 1. јуна ове године.

- скенер
- радар
- 15. Које године је Чарлс Линдберг прелетео без слетања раздаљину од Њујорка до Париза:
 - 1924.
 - 1927.
 - 1928.
- 16. Како се звао совјетски пас, претходница човека у космосу:
 - Балалајка
 - Лајка
 - Чајка
- 17. По словима на трупу, овај боинг-737 припада ваздухопловној компанији:
 - Индије
 - Египта
 - Кине
- 18. Човек на слици носи макету најбржег путничког авиона на свету а то је:
 - конкорд
 - боинг-747
 - DC-10

КУПОН

1	10
2	11
3	12
4	13
5	14
6	15
7	16
8	17
9	18

